

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Februarie 2019 (Anul XI) Nr. 120 (2/2019)

BOEM@

Februarie 2019 (Anul XI) Nr. 2 (120) - 44 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Iași
editată cu sprijinul A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

2 / 2019

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru,
Tănase Dănăilă, Denisa Lepădatu, A.G. Secară,
Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase
Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Lidia
Grosu (Chișinău), Dumitru Anghel (Brăila),
Melania Cuc (Bistrița), George Filip (Canada),
Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răs-
pund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

○ Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format e-
lectronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.

○ Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică de-
cât în mod excepțional articole apărute anterior în alte
publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Cătălin Dumitrescu (p.3), Teodor Sandu (p.5), Mircea
Marcel Petcu (p.15), Valentina Balaban (p.16), Adina Popescu
(p.18), Camelia Ardelean (p.31), Lidia Grosu (R. Moldova) (p.32),
Laura Tugarev (R. Moldova) (p.33), Veronica Bumbu (R. Moldova)
(p.36), Elisabeta Drăghici (p.37), Petruț Pârvescu (p.42)

Proză: Cristian Biru: Teoria coincidenței (p.3), Angela Burtea: Cli-
pa (p.12), Ileana Todoran: Comori din ruine (p.17), Tănase Carașca:
Bunicul (p.22), Cristina Zaha: Fluorescență / Contemplații / Degene-
rare (p.40)

Cronică de carte: Ionel Necula: Jurnalul ca stare de spirit - Culiță
Ioan Ușurelu (p.4) / Camelia Ardelean - Ecouri din tenebre (p.13),
Dumitru Anghel: Literatura română de coloratură niponă (p.8), Ion
Dur: Pokemonul ca stare po(i)etică (p.9)

Note de lectură: Lucia Pătrașcu: Escală în Purgatoriu, de Alexandru
Hanganu (p.19) / Vasile Mandric - 101 sonete absurde (p.20), Gheor-
ghe A. Stroia: Tulburătoarea lumină a Unirii sau despre autentica ro-
mânească simțire în opera lui Stan M. Andrei (p.24), Petre Suciu:
Recurs la Unire de Maria Filipoiu (p.26), Adrian Racaru: Albumul
așteptărilor (p.35)

Eseu: Petre Rău: Misteriosul șapte (p.6), Alexander Aldyn: Shangri-
La: Lumea de dincolo de prag (partea I) (p.27), Varga Istvan Attila:
Insecuritatea între real și imaginar. Factorul natural (p.38)

Eveniment: Laura Constanța Ghioc: Lansare de carte: Dus-întors de
Tănase Carașca (p.14)

Anunț: Redacția: Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A.
(p.35)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.43)

Grafică:

Coperta I: Michael Parkes

Coperta IV: Martin Eichinger

Interior: Sculptură în lemn de Paul SânPetru

www.boema.inforapart.ro

Cristian BIRU

Teoria coincidenței

Faptul că întâlnesc chiar acum raza aceasta de soare limpezindu-mi privirea asemenea unui izvor de pădure. Faptul că ochiul meu împinge aerul spre chipul tău transformându-l într-un val de privire, într-o maree a văzului. Faptul că trupul meu se transformă în memoria atingerilor, memoria îmbrățișărilor, memoria plecărilor și a întâlnirilor. Faptul că mă desprind de mine însumi în fața răsufării tale, cum se desprinde nisipul pe fundul oceanului aspirat de un căutător de comori după epavele galioanelor care au cărat aur și nestemate din continente abia descoperite, pierdute acum pentru totdeauna. Faptul că tu ești aici... toate aceste fapte unele după altele se comportă ca niște planete aliniate. Dintr - un anume unghi par niste jucării stricate, uitate de un copil care nu le pricepe, niște mingi de cârpă, niște resturi oarecare, niște firmituri, decupaje din ziare vechi, niște cuburi diverse. Dar de la nivelul destinului meu, ele înaintea profund și colosal prin cosmos rotind substanțele. Dacă s-ar putea auzi gravitația, am înțelege dintr- o dată aceste furtuni magnetice, aceste uragane electrice, acest potop care ne-a adus apocaliptic față în față chiar în această clipă neverosimilă în care timpul se desparte de timp. Lumea se rotește în jurul surâsului tău, magnetic într-o splendoare de forme și culori, de meteoriți și stele căzătoare care urmează centrul galaxiei rotitor. Pun chează viața mea privirea ta este inima lumii.

Toate promisiunile tale vreau să le însemn în scris, vreau să le prefac în jurăminte. Tot ceea ce scriu sunt testamente. Coincidența uluitoare de a fi în această lume îmi dă sentimentul de creatură ca și cum zeul a fost pe aici, ascunzându-și cu grijă urmele. Pentru tine mă mutilez, îmi vărs sângele deodată ca și cum aş arunca dintr -o cană apă spre pământ. Pipăi urmele și-mi chem câinele la vânătoria de zei, în albia aridă a potopului, printre resturile partavioanelor înfipite adânc în nisip, în supermarketurile invadate de pășuni și ierburi înalte ascunzând prădătorii, printre zgârâie-norii prăbușiți peste poduri, străbătuți de turmele speriate de cerbi. În seara asta am săucid pentru tine. Îți voi arunca la picioare capul unui zeu. Privește ochiul însângerat al zeului este ochiul unui om care citește. Eu niciodată nu mi-am putut imagina zeul, decât ca pe un om citind. Eu sunt poetul. Supraviețuitorii ultimului cataclism vor aștepta în amfiteatre notele mele de lectură. Cititul va fi ultimul mister al lumii, ultima religie. Vor străbate caravane deșerturile oceanelor de altădată, printre epave căzute din cosmos, roboți și creaturi metalice străpunse de abandon și rugină, laboratoare și fabrici automate, dezafectate... înfruntând

bandele de tâlhari, triburile jefuitorilor de morminte, pentru a ajunge în sfârșit în acest amfiteatru, fie și pentru ultimul vers dintr-un poem uitat, al cărui înțeles ar fi putut împiedica toate dezastrele de până acum, toate maladiile insensibilității.

Am să vă spun ce e poezia când toate cuvintele se vor îndepărta îndeajuns, vor călători în jurul planetei și mă vor lovi în ceafă.

Sărutul tău, iubito, aruncă în aer toate relațiile cunoscute dintre lucruri și fenomene. Ne vor cerceta cărțurarii de pe alte planete viețile și ne vor recunoaște părinții noilor științe ale cosmosului, părinții fericirii, părinții unor aspecte ale sentimentelor pierdute pentru totdeauna în cosmos, aspecte care au depășit chiar sentimentele după care au trăit zadarnic atâtea civilizații fără să cunoască adevărul. Grădina asta în care pășești, arborele atins de tine, banca pe care te aștept ca în prima zi, vor deveni mitice, situri arheologice ale unui timp nestemat când oamenii știau ce e versul, ce e poezia.

Nota autorului: Textul face parte dintr-un curs de poezie. El nu este poezie, dar e posibil să fie perceput ca poem.

Cătălin DUMITRESCU

Desen

Ai desenat ferestre deschise
Pe asfalt, cu nisipul presărat
Din mâinile tale albe,
Cu ochii minții le privești
Și taci, copil al clepsidrei
Liniștea ta e încântătoare!
În ritmul pașilor tăi
E o harpă de argint!

Ceasul de ieri

Ceasul de perete
Arată ora la care veneai
În fiecare dimineață!

Veselă ca o primăvară de april
Înflorindu-mi inima
La fel cum înfloreai caisul ieri!

Demiurgul

Sunt demiurgul propriului vis
Conduc bălălia cu noaptea,
În ochi port lumina
Cărarea o cunosc și mi-e soră,
Nisipul mi-e forță
Și strigătul nor!

Ionel NECULA

Jurnalul ca stare de spirit Culiță Ioan Ușurelu

Nu ascund c-am fost și am rămas un mare cititor de jurnale și memorii. Din cele multe apărute în ultimele decenii, cred că puține n-au ajuns pe masa mea de lectură. Un jurnal este un fel de spovedanie, o mărturisire psihanalitică sau o formă de a te justifica public, în fața contemporanilor și a posterității de viața pe care ai parcurs-o, de nedreptățile pe care le-ai îndurat - de la lume, de la istorie, de la destin, de oamenii cu care te-ai încrucișat și de evenimentele la care ai participat activ, sau la care ai fost numai martor ocazional. Uităm, sau ne prefacem că uităm de avertismentul lui Sartre, care înțelesese în cele din urmă că important este nu ceea ce a făcut istoria din noi, ci ceea ce am făcut noi după ceea ce a făcut istoria din noi.

Circulă o idee, de fapt un aforism, că jurnalul este un mod de a te dezvinovăți și de a reacționa la tratamentul nedrept ce ți s-a aplicat în anumite momente de viață mai încrâncenate. *Vrei să-ți faci singur dreptate? - scrie un jurnal*, spunea un maestru tecucean al aforismului. Nu este o regulă și nu se justifică la toți autorii. De-ar fi singura motivație, Tolstoi, bunăoară, n-ar fi avut pentru ce să-și redacteze masivul său jurnal.

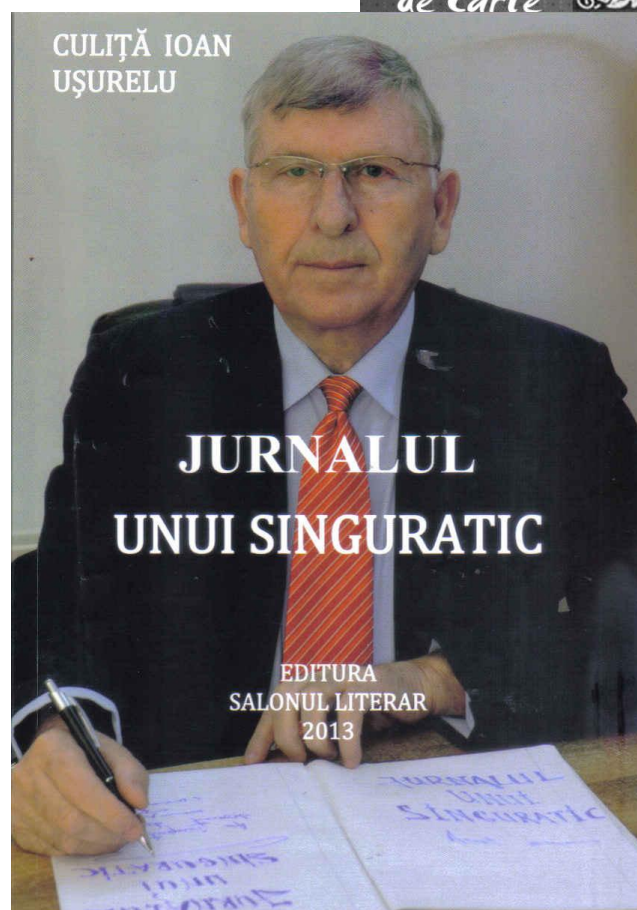
Revin însă la carte. Nu este chiar un jurnal, redactat după toate cerințele genului, așa cum s-au consacrat în literatură, în care să lipsească ficțiunea, fabulosul, fantezia, adică tot ceea ce omologhează literatura. Culiță Ioan Ușurelu este un scriitor consacrat, cu un palmares literar bine apreciat și sedimentat de critica ultimilor decenii și nu putea, chiar dacă și-ar fi propus, să-și reprime abilitățile literare, de dragul faptului concret și al exactității.

Nu mai spun că și multe din faptele reale, empirice, concrete sunt dispuse într-o partitură așa de edulcorată și de crocantă că până la urmă se resorb în pagini de cea mai bună calitate literară.

Jurnalul unui singuratic (Editura Salonul literar, Odobești, 2018) circumscrie o perioadă grea din viața inginerului Georgescu (substitutul autorului) Inginer, specialist cu o bună reputație în urbe, directorul celei mai importante întreprinderi din oraș este ademenit de organizația P.N.L. din localitate, pentru a figura pe listele partidului la alegerile privind Camera superioară a parlamentului. Totul curge bine, liberalii sunt convinși că vor fi reprezentați în Senatul României de cel mai oportun candidat – popular, cu demnitate, cu autoritate și cu șanse evidente de a câștiga sufragiile electoratului. Dar, cum se-ntâmplă de obicei, în asemenea situații intervin cârcotașii, sindromul *capra vecinului*, candidatului i se scotocește prin biografie, i se înscenează tot felul de mizerii, (acuze de homosexualitate), i se pun în sarcină enormități care nu au nici o acoperire reală și partidul îi retrage creditul inițial, tăind-l de pe listă.

Cum acuzele proveneau, cel mai probabil, din partea unor foști colegi de liceu, autorul este nevoit să recurgă la memorie și să se consterneze de faptul că aventura sa amoroasă cu gazda care l-a primit doar pentru că avea nevoie de un tânăr care să-l suplinească pe soțul nepuțincios și că relația aceasta putea duce la asemenea insinuări. Nu insistăm asupra acestui capitol (circa 40 de pagini), deși este bine glazurat și extrem de ademenitor, dar

Boem@ (120) 2/2019

cum se știe, zvonurile defăimătoare, într-un oraș de provincie circulă cu repeziciune și în scurt timp întregul târg a aflat, cu stupeoare de apucăturile sale nefirești.

Primele imputări le primește de la chiar familia sa - soția îl avertizează că divorțează, că nu poate conviețui cu un homosexual, fiica, elevă de liceu îl anunță că-și urmează mama, prietenii îl disprețuiesc pentru aceste presupuse apucături și autorul se trezește singur, părăsit de prieteni și de familie, rămâne să-și poarte de unul singur crucea destinului său măsluit. Loviturile sunt dure, succesive, greu de suportat și autorul este traversat de gânduri negre sinucigașe. *Da-că tu mai crezi, îi impută soția, că eu mai pot sta în casă cu un poponar ca tine, te înșeli amarnic! Să mai stai lângă unul care a fost încă de mic curva bărbaților din târgușorul său? Nu e posibil așa ceva! Și bănuiesc, sunt chiar sigură, că ți-ai continuat obiceiurile și matur fiind. Poate tocmai datorită acestor obiceiuri ai avut și ascensiunea rapidă în funcții importante încă de tânăr! Divorțez și plec la mama la București!* (p.62).

S-a convins repede că partidul care-l curtase cu toată recuzita promisiunilor la vedere are o vocație maniacală de a-i compromite mai apoi definitiv și irevocabil. Cazul Culiță Ioan Ușurelu anticipa, într-un fel, ceea ce se va întâmpla ulterior cu Marian Munteanu.

Probleme la fel de oripilante apar și la serviciu. Economia țării este în derută, întreprinderile de stat dispar una după alta, iar terenurile lor sunt acaparate de samsari, specializați în construcții imobiliare. Autorul este supus și el la astfel de presiuni, dar rezistă și se încapățânează să mențină unitatea în

(continuare în pag. 5)

funcțiune, ceea ce atrage dezavuarea lui din partea noilor oficialități – puse pe jaf și pe burdușirea contului din bancă. Este înlocuit, iar cel care îl înlocuiește nu mai are forța de a refuza propunerea de falimentare. Noua clasă politică arată un dispreț clinic față de nevoia menținerii locurilor de muncă și, în ultimă instanță, chiar față de țară.

Hutuchit din toate direcțiile, autorul, cunoscut și ca un scriitor important al orașului, cu reputație și cu frumoase recunoașteri în cadrul breslei scriitoricești, se retrage la masa de scris, caută să optimizeze actul creației și, de regulă, dă curs invitațiilor primite din partea confrăților. La una dintre ele - o dublă lansare de carte, pe care o modera - îi oferă prilejul de a-și cunoaște mai bine confrății și de a le denunța imposura, mediocritate și vanitatea care viscolea și prin lumea scriitorilor, dar și de a pune în discuție problemele serioase reclamate de estetica izvo-dirilor literare. Invitații se aprind, dezbateră se prelungește într-o mare de idei, de opinii și puncte de vedere, care de care mai subtile, mai labirintice și mai decomplexate. *Trăim în țara Miticilor*, spune unul dintre participanți, *în țara lui merge și așa, în țara lui ce poți face lăsa pentru mâine. Nonvaloarea a ajuns în vârful piramidei politice și nu știm spre ce ne duce. Spre dezastru că altceva nu e posibil! Dezastrul nostru și îmbogățirea lor. Nesimțirea s-a lățit îngrijorător de mult, iar invidia, egoismul, dorința de parvenire cu orice preț atacă rădăcina binelui național (p.204).*

Nu se evită nici discuția despre patriotism. *Și aici găsim nuanțe*, spune unul dintre participanți. *Unii adoptă o crispă tip Nietzsche, iar alții o seninătate ca a lui Goethe Ținând cont de condițiile vieții și creației noastre, scriitorul tinde mai mult spre crispă... din câte văd... Mai ales acum, când am scăpat de realismul socialist, care ne obliga să avem o atitudine demnă în fața vicisitudinilor vieții.* A devenit ideea de patriotism caducă, anacronică și vetustă? *Acum, dacă amintești într-o discuție despre no-țiunea de patriotism, ești etichetat pe loc de mare comunist. Este, la noi, o tentație îngrozitoare de a dezgoli urâtenia națională cum rar vezi la vreun alt popor(p.208-209).*

Cum se vede, romanul lui Culiță Ioan Ușurelu conține de toate. În primul rând, este o frescă a realităților noastre post-decembriste, dar aflăm și de înfrigurările unui intelectual pus în situații de viață complicate, penibile și denigratoare. De multe ori, gândul autorului urcă într-un azimut înalt de unde se poate descifra mai bine identitatea românească cu beteșugurile ei, și cu ceea ce configurează specificul nostru național. Dar dincolo de toate întâmplările care dau substanța narațiunii rămâne imaginea eroului principal – intelectual lucid și bine așezat în probleme de creație și cunoaștere, prieten cu preotul Sanda, cu credință și cu frică de Dumnezeu, pe care cititorul nu se poate să nu-l îndrăgească. Pelerinajul la Muntele Athos are o valoare inițiativă, dar și menirea de a-și optimiza adăstarea în cadrul învățăturilor evanghelice. Are dreptate prefațatorul cărții, Theodor Codreanu când afirmă că este un roman *cu cheie*, dar, pentru cei ce cunosc spiritualitatea vrânceană personajele sunt ușor de identificat. Nu insistăm în această direcție, dar conchidem că această nouă carte a prietenului nostru din Odobești îmbogățește imaginarul narativ actual cu un roman referențial și de bună calitate, cu o mare risipă de reflecții actuale și cu multe scormoniri prin tectonica umanului de unde extrage esența de umanitate și frăgezimile bieteii trestii gânditoare.

Teodor SANDU

sunt aici și destul de departe

prin muzeele de pe terasele vieții
zilele-și numără minutele lor
la rând și pe scări aleargă poeții
și-i admir ca un muritor devenit cerșetor

văd pianistii celebri cum se aruncă în valuri
după beții cu vinuri stătute
cum plâng strugurii culeși de pe maluri
cerșind clapele albe și mute

diminețile ce nu mai știu să-și asume
atâta cântec născut într-o noapte
primăvara cu al ei alb din vechime
transformat în zboruri nocturne spre moarte

e atâta liniște-n jur și-n surdină
cad voci scăpate de clopote vechi
fuga de mine mă ține de mână
și-mi cresc corzi de vioară-n urechi

privirile-mi cad de atâta albastru
peste pietrele albe fără cusur
mi-e dor de eul devenit sihastru
de pe singurul drum cu capăt obscur

pașii dispar fără umbra pereche
prin nisipul de la capătul mării
încă mai caut plane cu muzică veche
aruncate-n prăpăstii de căldurile verii

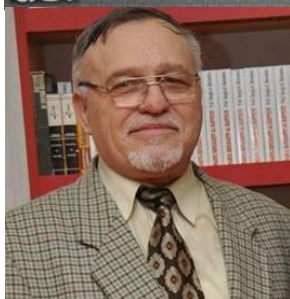
sunt aici și destul de departe
cânt cu aroganță ca orice afon
fac colecții de arcușuri distrase
aruncate de violoniști pe balcon

arde aerul și miroase a toamnă
stelele se strâng într-un ultim buchet
e singurul de astăzi și-i pentru tine Doamnă
hai să valsăm într-un ultim duet

să dansăm pe terasa din muzeele vieții
ca cea mai absolută dintre perechi
să citim printre rânduri ce mai scriu poeții
despre dragoste, muzică și vin vechi

mai lasă-mă să te țin de mână o seară
să fugim peste nori ca nebunii
să te mint iar că pot cânta la vioară
și că pot picta toți pereții albaștri ai lumii.

Petre RĂU

Misteriosul șapte

După afirmația lui Kant, identitatea numerică pură este un fapt fundamental care leagă realitatea din conștiința noastră cu realitatea din univers. Ea se găsește atât în noi, cât și în mecanica universului. Numai pe această bază mintea umană e capabilă să-și formuleze reguli, schema-tismul în baza căruia a fost construită natura.

Numererele cârmuiesc aproape toate lucrurile din viața noastră, iar simpla accepțiune a lor ne generează o infinitate de probleme. Datele numerice nu se află nicăieri împărțiate la întâmplare, ele urmând un sistem tot așa de armonios ca al naturii.

Axiomele numerelor sunt universal recunoscute, fapt ce determină ca formulele numerice să fie și ele evidente indiscutabile. Rezultatele pozitive ale oricărei științe se reduc la numere. Limbajul numeric se bucură de atâtea calități, încât oricine ar vrea să se adreseze unor presupuse ființe inteligente de pe orice planetă va fi constrâns să recurgă la această formă de exprimare.

Pitagora a fost primul dintre cei care au pus la loc de cinste numerele, atribuindu-le proprietăți misterioase. Prin dictonul «Unul este începutul (principiul) a toate» Pitagora a pus Unitatea mai presus de tot ce există și totodată văzută în toate lucrurile. Realismul lui Locke redă numărului însușirea de calitate primară, permanentă și fixă, în timp ce calitățile secundare ale altor noțiuni le considera aparente, deci nereale.

Matematic, numărul este raportul între o cantitate și o alta luată ca termen de comparație și numită unitate. Deci un număr poate fi considerat ca rezultat al măsurătorii, adică de câte ori intră unitatea de măsură într-o anumită cantitate. După mulți filozofi numărul propriu-zis este doar unitatea, infinitatea celorlalte nefiind decât repetarea lui 1, ca și când orice alt număr ar fi măsurat cu acest etalon.

Numărul e simbolul unității în aproape toate limbile, e numărul cardinal prin excelență. Ca număr ordinal, arată întâietatea pe care n-o poate avea altceva în același timp. «Tot universul e conținut în unitate», spunea și Blaise Pascal în Pensées, iar Constantin Noica sugera încrezător că «Idealul culturii moderne este unificația... Toată cultura noastră pare că suferă după nostalgia unului. Stăruie ceva din spiritul monoteist și în cultură».

Poetul și filozoful indian Rabindhrannat Tagore spunea la un moment dat în «Religia poetului»: «E în mine un mister latent al unității ce are simplitatea infinitului și care reduce masa imensă a multiplicității la un simplu punct. Această unitate din mine recunoaște Unitatea sub felurite aspecte... Unitatea e infinită (anantam), unitatea e dragoste (anandam), spun upanișadele... Faptele ocupă un timp și un spațiu infinit, adevărul însă care le înglobează pe toate n-are dimensiuni. El e Unul. Când inima noastră se apropie de această Unitate, în lucrurile mari

Boem@ (120) 2/2019

și-n cele mici, ea e în contact cu infinitul».

Toate civilizațiile importante din lumea antică au acordat o atenție specială numerelor. Pe atunci matematica, filozofia, științele naturii și artele magice erau considerate indisolubil legate între ele, ca părți ale aceluiași întreg numit Univers. Multor numere li s-au atribuit proprietăți misterioase, stranii. Mai mult chiar, aproape fiecare element din Univers a fost pus sub protecția unuia sau mai multor numere.

Mistica iudaică vorbește despre știința magică numerologică, prin care se făceau combinații misterioase între numere care aveau puterea unor predicții, dezvăluiau enigme ale Universului sau nume ascunse ale lui Dumnezeu.

Dacă la baza universului a fost considerată unitatea, celelalte numere au devenit și ele simboluri absolute și au exercitat în diverse perioade influențe semnificative. De exemplu, numărul 7, cel de care ne vom ocupa aici mai pe larg, era considerat numărul misterului, al înțelepciunii și libertății excepționale. De altfel, numărul 7 se regăsește cu aceeași forță în mentalul colectiv al mai tuturor popoarelor Orientului antic, de la asiro-babilonieni, până la egipteni, de la hinduși la evrei. Pitagoreicii afirmau că numerele guvernează Universul și aveau un cult deosebit pentru numărul 7. Ei se explicau astfel: copilul începe școala la 7 ani, la $2 \times 7 = 14$ începe pubertatea, la $3 \times 7 = 21$ devine bărbat etc.

Matematicienii admiră foarte mult delicatele armonii ale cifrelor și formelor geometrice, se minunează când o nouă descoperire (rezumată, firește, în cifre) le deschide o perspectivă neașteptată. Din cauză că prea puțini pot să guste pe deplin armonia numerelor, s-ar putea crede că aceasta ar fi o artă aristocratică.

Nu cred că întâmplător la Blaga - care a dezvoltat o întreagă filozofie a misterului - numărul 7 este cel mai des întâlnit, atât în poezie, cât și în unele din dramele sale. Poetul matematician Ion Barbu a lăsat o amprentă geometrică în finalul unui poem, desenând un heptagon (poligon cu șapte laturi) care avea vârfurile însemnate cu literele antecitatului său idol El Gahel.

Fascinația numărului 7 a impresionat cea mai mare parte a culturilor antice. Șapte este o cifră sacră, simbolul perfecțiunii, cheia Apocalipsei și are multe alte semnificații în diferite religii. În acest sens multe credințe și ritualuri sunt strâns legate de feminitate și de rolul izbăvitor al numărului șapte în trecerea prin momentele cheie ale vieții umane, începând cu nașterea și până la trecerea în neființă. În budism 7 este numărul stărilor spirituale succesive care trebuie străbătute în trecerea de la pământ la cer, de la o conștiință limitată la cea "trezită". La naștere, Buddha a măsurat Universul făcând 7 pași în fiecare dintre cele 4 direcții. În experiența sa de eliberare spirituală a parcurs patru etape, oprindu-se câte 7 zile sub patru arbori distincți.

În tradiția indiană Soarele are 7 raze, din care 6 corespund cu direcțiile spațiului, iar a 7-a e centrul, după cum curcubeul are 7 culori: 6, plus rezultanta albă. În cultura africană multe triburi consideră nu-

(continuare în pag. 7)

mărul 7 ca pe un simbol al desăvârșirii și al unității, 7 fiind suma dintre 4 (simbolul feminității) și 3 (simbolul masculinității), deci al perfecțiunii umane.

În mitologia greacă, șaptele abundă în nenumărate legende: Hesperidele (cele cu merele de aur) sunt în număr de 7, Teba are 7 porți, Niobe are 7 fiice și 7 fii, lira are 7 corzi, iar în cultul lui Apollo, ceremoniile se sărbătoreau în a șaptea zi a lunii.

Biblia, cartea de căpătâi a creștinilor, abundă de semnificații misterioase atribuite acestui număr. După divină naștere a creației cea de-a șaptea zi devine spațiul neutru în care și creatorul își găsește odihna. La fel de mult se vorbește despre cele șapte virtuți sau despre cele șapte păcate. Se spune că numărul șapte a fost dat omnirii pentru a descoperi și a cunoaște mai bine creatorul din perspectiva creației.

În astronomie numărul 7 reprezintă numărul de astre din sistemul nostru solar vizibile cu ochiul liber: Soare, Luna, Marte, Mercur, Jupiter, Venus și Saturn. Preluată din Mesopotamia unde avea vechi rădăcini, prin intermediul altor popoare învecinate și răspândită în aproape tot Orientul Mijlociu, inclusiv la perși, evrei și chiar la romani, credința în cele 7 divinități planetare a influențat în final și creștinismul.

Curcubeul are șapte culori: roșu, orange, galben, verde, albastru, indigo și violet. Tot șapte este și numărul stelelor vizibile din Carul Mare și Carul Mic.

În istorie și mitologie întâlnim cele 7 coline ale Romei și cei 7 imperatori, cele 7 minuni ale lumii. Chiar și lumea basmelor abundă de șapte: Albă ca Zăpada și cei șapte pitici, balauri cu șapte capete etc.

Să ne amintim de cele șapte oceane, cele șapte chakre, cele 7 zile ale săptămânii, de capul uman cu exact șapte orificii (gura și câte două pentru nas, ochi și urechi). Există numai 7 operatori logici: NOT, AND, OR, NAND, XOR, NOR și XNOR. Mai avem și 7 ca număr norocos, de asemenea, cel mai răspândit zodiac - cel chinezesc - are 7 animale.

Există 7 arte libere (tipuri de educație): cele care se petreceau în școlile medievale: gramatica, retorica, logica, geometria, aritmetica, muzica și astronomia, precum și cele din colegiile și universitățile moderne: teologia, literatura, limbile, filozofia, istoria, matematicile și știința.

Într-un amplu articol din revista Dacia nr. 40 (februarie 2007), dedicat „Brățărilor sacre”, sunt prezentate importante argumente cu privire la prezența numărului 7 în arhitectura religioasă și în spiritualitatea dacică. Pentru daci, numărul 7 era un număr sacru. La Sarmisegetusa au fost descoperite mai multe semicalote din calcar amplasate pe unul din zidurile de susținere ale Incintei Sacre, care redau imaginea universului. În partea frontală, central, pe fiecare din aceste semicalote este sculptată o pasăre care reprezintă pasărea sufletului. Deasupra ei sunt sculptate 7 benzi în relief, paralele, înfățișând orbitele astrelor. Cercul numărul 2 al sanctuarului mare circular este alcătuit din 210 blocuri de andezit, grupate în cele 30 de formațiuni a câte 6+1 stâlpi. Șase stâlpi sunt înguști și înalți, iar al 7-lea este lat și scund. Considerând că această formațiune arhitecturală este exterioară cercului Lunii și că cei 6 stâlpi constituie piesele care se repetă de 30 de ori, s-ar deduce că cercul a fost dedicat planetelor. Totodată, pe majoritatea brățărilor de argint și

de aur, de formă spiralică, descoperite în această zonă și în cele limitrofe, sunt ștanțate câte 7 palmete ornamentale exprimând numărul sacru al dacilor. Unele identități ale acestui modul numeric fuseseră descoperite la sanctuarele dacice din Munții Orăștie.

Chiar și în marketingul modern numărul șapte și-a impus impetuos suveranitatea. Pornind de la argumentul suprem că mintea umană are o capacitate limitată de a absorbi informații, studii recente au impus o așa numită „regulă a lui 7” (the rule of seven) care afirmă pur și simplu că oamenii nu rețin și nu pot enumera, fără ajutor, mai mult de 7 branduri din orice categorie de produse. Desigur, fac excepție domeniile în care este pregnantă pasiunea și cele strâns legate de activitatea profesională. Însă, pentru restul domeniilor de produse care ne înconjoară, 7 este maxim și limitativ.

Etimologia lui 7 se trage din prefixul *hepta-*, derivat din grecescul *επτά* (heptic) sau *sept-* (septuple), derivat din latinescul *septem*.

$1/7 = 0,142857142857... = 0,[142857]$. Cifrele perioadei acestui număr au proprietăți foarte curioase și unice, considerate de mulți ca magice. Astfel, dacă înmulțim numărul 142857 cu fiecare din cifrele 1, 2, 3, 4, 5 și 6 rezultatul va fi de fiecare dată un număr care conține exact aceleași cifre. Totodată, și următoarele cinci fracții subunitare cu numărătorul 7, adică $2/7$, $3/7$, $4/7$, $5/7$ și $6/7$ sunt periodice simple și au perioadele formate exact din aceleași 6 cifre.

În mod cu totul surprinzător, dacă vom considera șase perechi de cifre consecutive ale acestui număr, și anume (1,4), (4,2), (2,8), (8,5), (5,7) și (7,1), și dacă le folosim ca niște coordonate ale unor puncte din plan, vom avea surpriza ca să constatăm că toate cele șase puncte se găsesc pe o elipsă. Conform unei teoreme cunoscute din geometria curbilor sunt suficiente numai cinci puncte în plan pentru a determina ecuația unei conice.

Mai mult chiar, de curând s-a demonstrat că și următoarele șase puncte din plan (14, 28), (42, 85), (28, 57), (85, 71), (57, 14), (71, 42), formate cu câte două cifre consecutive din același număr, se află și ele pe o elipsă unică.

S-a demonstrat că se pot construi poligoane regulate cu 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 17, 20 etc. număr de laturi, numai cu ajutorul riglei și compasului. Pentru triunghi, pătrat, pentagon și hexagon nu se știe când au

(continuare în pag. 9)

Dumitru ANGHEL

LITERATURĂ ROMÂNĂ DE COLORATURĂ NIPONĂ

Placheta de genuri literare diferite „Clipe sub condei”, Editura Betta (?!), 106 pagini, semnată de scriitoarea Vali Iancu, fără arondarea locală sau temporară, într-o formulă absolut derutantă de expunere și de popularizare, se distinge ca un volum de lirică și de proză de avangardă, în afara zonei literare românești și europene, de coloratură niponă, HAIKU, TANKA, SENRYU, HAIGA, HAIBUN. O poezie atipică, așadar, și o proză pe măsură, poziționate între originalitate provocatoare și accepțiuni tradiționale, din care nevoia de „*mereu altceva*” poate acoperi incertitudinea, rezerva și nesiguranța alăturării.

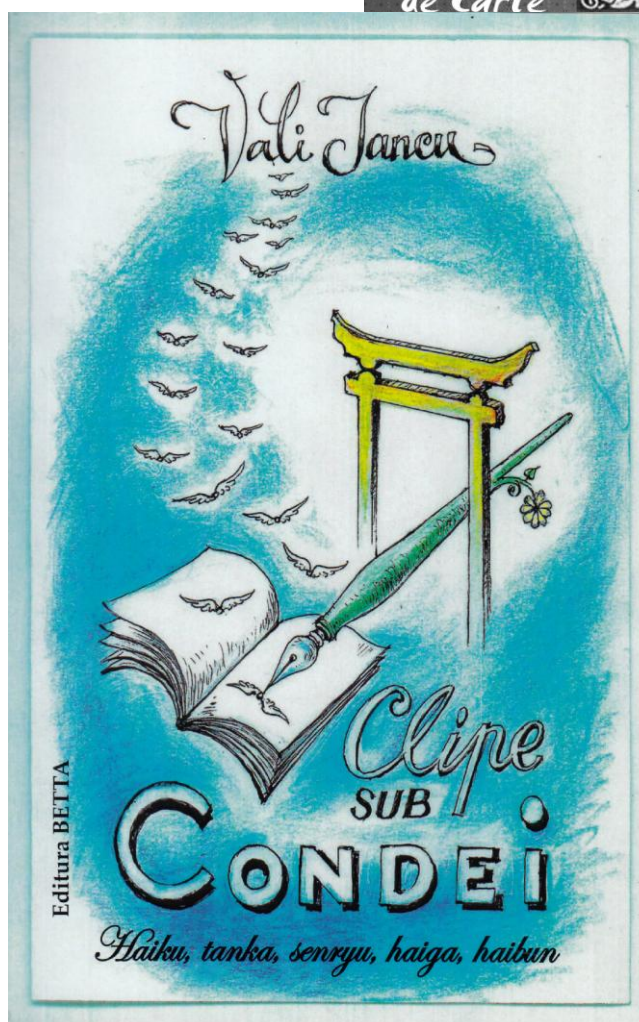
Scriitoarea Vali Iancu a ales riscul aleatoriu al lui... „*fie ce-o fi!*?”, pe care și-l asumă cu o doză de infatuare sinceră și o seducție aparte, dar și cu ambiguitatea inerentă a oricărui *joc înscenat*, motivate de o strategie a provocării.

Deși a mai semnat doar două cărți de versuri, „*Iubirea din apusul vieții*”, Editura Electus, Pitești, 1999 și „*Amici de-o clipă*”, Editura Betta, în 2013, după debutul publicistic literar în revista „*Luceafărul*”, în 1997, poeta Vali Iancu, membră a Societății Române de HAIKU, București, și-a direcționat preferința artistică spre lirica excentric-emoțională japoneză, într-un regim ludic superior, cu metamorfoze adecvate fiecărei specii literare dintre cele cinci incluse în demersul editorial al volumului „*Clipe sub condei*”.

Doamna Vali Iancu crede în mișcarea gravă, ritualică și tulburătoare din haiku, tanka, senryu, haiga și haibun și nimeni n-o mai poate converti spre altă... „*religie*” lirică, deși a fost crescută în... „*dogmele*” poetice ale înaintașilor Dosoftei și Varlaam, ale poezilor Văcărești, Alecsandri, Coșbuc, Eminescu și Nichita Stănescu, pentru că are reguli proprii în dialogul cu natura, cu tot ceea ce înseamnă „*muzica sufletului*”, aflată în impas.

„*Clipe sub condei*”, un volum eterogen de literatură de contrast, românească, pigmentată original în limitele performanței artistice, dincolo de coloratura originală; o poezie de-o stringentă nevoie de altceva, la limita elegantă a recunoașterii valorii etice, literare. Ar putea fi și o încercare de avans în materie de *modă* lirică, deoarece impactul prozodic japonez are o mulțime de prozeliți și o interesantă tevatură de fapt literar, dar acest... „împrumut” dintr-un areal literar fără acompaniament european parcă n-ar avea șanse de reușită fără rezerva de talent și

Boem@ (120) 2/2019

intelență a poetului român.

Proliferarea unei astfel de *modă literară*, fără acoperirea specificității naționale românești ar putea fi doar o *invitație* sezonieră?! Poezii români atrași de acest tip de literatură de avangardă și-au asumat riscul unui anume șoc de neaderență și de eșec, iar scriitoarea Vali Iancu a intuit nativ și inteligent dimensiunile rezervelor de adaptare și de integrare a formulei de împrumut literar, cu tactul creatorului civilizat.

Și începe cu *HAIKU*, poezie tristih, formată din 5-7-5 silabe, grupat tematic pe cele patru anotimpuri, primăvara, vara, toamna, iarna. *Primăvara*, cu un subtitlu îmblânzit în accepțiunea tradițional-românească: „În mugur și în om aceeași tresărire” (pag. 11), din care de-abia se mai percep miremele florei de peste Ocean: „Teii în floare - / îmbătați de mireasmă / îndrăgostiții” (pag. 12), iar vocația poetică a autoarei este tranșantă: „Pe-o bancă-n parc / sub castanii înfloriți / îmi aștept muza” (pag. 13).

Haiku-ul poetesei din România, virusat pozitiv de alternativele sentimentale ale originalului nipon, are varianta sa emoțională în fața naturii ca factor de excitație sufletească: „Târziu în noapte - / în parfum de liliac / revin amintirile” (pag. 15), pliat pe un alt exercițiu poetic și pe un alt pretext de transfigurare lirică.

Atacă apoi în molto vivace anotimpul

(continuare în pag. 9)

Vara, „sub soarele-arzător și vântul ațipește” (pag. 16), când „Luna lui cuptor - / mireasma florii de tei / prelinsă-n miere” (pag. 20), pe aceleași valențe tematice și pe același registru emoțional, în acordurile, optimiste ori nostalgice ale „Anotimpurilor” lui Antonio Vivaldi.

Apoi vede „Toamna”, „Cum se răsfată-n soare gutuile-aurii” (pag. 21), și acceptă învinsă, și convinsă, că: „Zile tot mai reci - / toamna-și aprinde focul / prin toți arțarii” (pag. 22), dar și că „Mustul dă-n fier - / în via răvășită / doar furnicile” (pag. 24); pentru ca să accepte disconfortul fizic și sufletesc al anotimpului *larna*, pentru că „S-a-ntețit gerul - / Oare le-ajung lemnele / părinților mei?” (pag. 27).

În *TANKA*, tot un tristih, format din 5-7-5 silabe, poeta Vali Iancu a ales să se exprime, dincolo de amplitudinea ideatică niponă, cu toate valențele lirice ale anotimpurilor, ale dragostei și ale tonurilor de „gri” din sufletul omului, pe o singură notă discordantă: „larna a-nghețat / floarea iubirii noastre / dar mugurii / zvâcnesc în primăvară / de-i ploaie ori de-i soare” (pag. 36).

SENRYU, poem din aria tematică a epigramei românești, înrudit prozodic cu *HAIKU*-ul, deși nu respectă „regula” catrenului decât în zona unei ironii grosiere sau a unei pamfletare imaginii de caricatură, are o dinamică remarcabilă, din care nu lipsesc, evident, excesele: „Blondă la volan - / râde ca proasta-n târg / când trece pe roșu” (pag. 45), într-un perpetuu carusel al umorului și al unei veselii de carnaval: „Blegul divorțat - / iubițica veselă / ronțăie prada / ... / Dacă te simți prost – nu te duce la medic - / n-are ce-ți face” (pag. 46), ori în limitele insolente ale ipocriziei: „La spovedanie / îmi spun păcatele - / ce amintiri dragi” (pag. 47).

Miniatura picturală *HAIGA* se detașează, cu o anume ostentație elitistă, de elementul literar, pentru că argumentul ideatic sentimental este direcționat spre un orizont artistic, poziționat în arta plastică, cu tendința de a surclasa ideea lirismului conceptual și de a poziționa în prim-plan picturalul agresiv, insistent. Sunt douăsprezece desene în creion, intens stilizate, între *pictură naivă* și creionări – spectacol direcționat spre un alt limbaj artistic rezultat din dialogul dintre grafica domnului Dumitru Roșu și universul afectiv al scriitoarei Vali Iancu: „Un fluture hoinar mi s-a lăsat pe umăr, Amici de-o clipă” și „Doi tineri sub măr, privire în privire... ATENT ȘARPELE”, cu trimiteri, probabil, la „păcatul” părinților Adam și Eva!?, după ilustrațiile de la paginile 51 și 53.

HAIBUN este „o proză scurtă”, între *eseu* și *amintiri* cu tentă emoțională majoră, cu impact sentimental imediat, grupate în douăsprezece secvențe epice, la persoana I singular, pe un lait-motiv intim, cu trimitere spre zona lirică, cu intenția declarată de a convinge abrupt, fără replică. În haibun-urile sale, Vali Iancu se joacă... „de-a Amintirile din copilărie”, cărora le deturneză rezonanța naivă, inconfundabilă, pentru o direcționare sentimentală de cele mai multe ori vulnerabilă prin îndepărtarea de mirajul nevinovăției în stare pură.

Amintirile sale au intimitatea senectuții peste

care năvălesc impetuos factori din zona infarctului!? În eseurile scriitoarei române există mai degrabă atmosfera și fiorul nostalgic al „Ozanei cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul” și mai puțin aura emoțională a gesturilor rigide din recuzita nobiliară a tradițiilor nipone, cu încărcătura ritualică și intransigentă a samurailor din casta feudală, intolerantă, orgolioasă și mândră până la sacrificiul celui harakiri seniorial.

Haibun-urile doamnei Vali Iancu au puritatea angelică a gheișelor japoneze cu mișcările lor de-o expresivitate lasciv-erotică, la care a adăugat tempoul sentimental al sărbătorilor și horelor virile și optimiste românești.

(urmare din pag. 7)

reușit cei din antichitate să le construiască. Acestea s-au cunoscut cu mult înainte de epoca de aur grecească, deci cu mult înainte de Pitagora (565-500 î.e.n.).

Primul dintre poligoanele regulate care nu poate fi construit numai cu rigla și compasul este heptagonul, adică poligonul cu 7 laturi. Din acest punct de vedere nu e de mirare că numărul 7 a fost considerat număr mistic atâta vreme.

Numărul 7 are multe alte proprietăți matematice. El este al doilea număr prim de tip Mersenne $M_3 = 2^3 - 1 = 7$ și este el însuși exponent al renumitelor numere prime de tip Mersenne $M_7 = 2^7 - 1 = 127$, furnizând totodată și pe cel de-al șaptelea număr perfect $P_7 = M_7 \cdot 2^{7-1} = 8128$ (suma divizorilor săi reîntregește numărul).

Numărul 7 este totodată un număr prim gaussian, dar și cel mai mic număr care nu este prim de tip Fermat sau Sophie Germain. Mai mult, în teoria numerelor, aproape că nu există formulă importantă în care numărul 7 să nu joace un rol semnificativ, pozitiv sau negativ, regulativ sau excepțional.

Există mai multe reguli pentru a afla dacă un număr este divizibil cu 7. Cea mai cunoscută din ele se poate defini astfel: scade dublul ultimei cifre din restul numărului și repetă procedeele cu rezultatul obținut în acest mod până când poți constata că acesta este (sau nu este) divizibil cu 7, și astfel poți deduce că numărul inițial este (sau nu este) divizibil cu 7.

Menționând doar faptul că o parte din interesantele atribuții și curiozități ale lui 7 enumerate mai sus sunt rodul unor descoperiri recente, ne putem întreba cu teme: câte alte surprize ne mai poate oferi acest misterios număr?

(din volumul *Autograf* - editura Vinea, București, 2009)

Ion DUR

Pokemonul ca stare po(i)etică

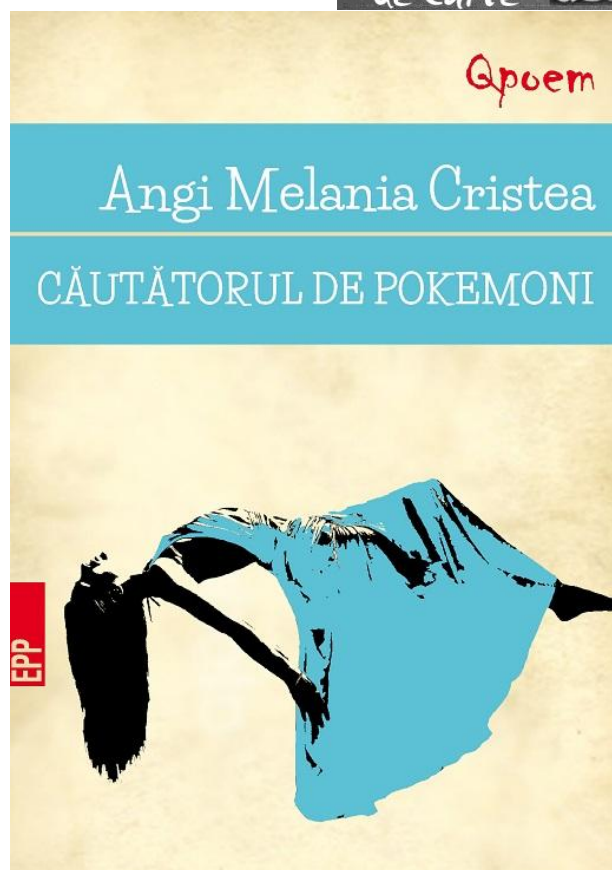
Poezia douămiistă (și nu doar această falangă a istoriei literare românești) este azi amenințată, între altele, de două mari pericole: supraproducția (care infirmă cumva ipoteza că lirismul autentic este emisia unor momente privilegiate ale spiritului) și tangajul între precaritate (lăsăm la o parte sensul religios) și pletoră semantică. Aici s-a ajuns de la presupuziția că românul s-a născut poet. E drept că atare maladii au și partea lor de „sănătate”: din tot și din toate se alege grâul de neghină, istoria poeziei noastre reținând astfel versuri sau poeme care contează cu adevărat prin valoarea lor.

În acest din urmă caz s-ar putea încadra încercările poetice ale Melaniei Cristea, așa cum constatăm din cel mai recent volum al său, *Căutătorul de pokemoni* (Ed. Paralela 45, 2017), care se adaugă celorlalte inițiative editoriale ale sale: *(Diz)armonie* (2014), debut, *Plus/minus sentimente* (2015) și *Pietrele soarelui* (2016).

De orice poate duce lipsă poeta, dar nu de talent. Așa o exprimă propriile cărți și risipa de poezii în multe reviste, ca și premiile pe care le-a obținut la diverse festivaluri naționale. Cine este și de unde își trage seva poetică Angi Melania Cristea (cum semnează și pe rețelele de socializare)? E o româncă de origine macedoneană, un spațiu cultural care și-a lăsat amprenta în mentalul și în sensibilitatea ei emoțională. Însă nu doar această zare îi e specifică autoarei noastre, căci ea vine deopotrivă și dinspre tumultul unei așezări urbane nenumită în poezie, ci doar bănuită de cunoscători. Vine spre cititor dinspre o Craiovă pe care un dramaturg ca Ion D. Sârbu o numea Isarlâk în *Adio, Europa!*, un oraș, zicea „jurnalistic fără jurnal” (cum se autocaracteriza), în care nu se vine, ci din care se pleacă...

Melania Cristea mai are însă și o altă cale sau rută prin care se apropie de noi: ca profesoară de limba și literatura română la un liceu din Bănie, ea ne spune ce înseamnă să citești pe „dedesubt” autorii clasici (care se studiază la clasă, nu-i așa?!), pe marii lirici, și să te lași fecundat în imaginația ta de creația lor. Nichita Stănescu, bunăoară, despre care a scris și un eseu (2008) ce trezește interesul, i-a insuflat gustul metaforei insolite, jocul dintre cuvinte și necuvinte, grija pentru amenințările pe care inflația limbajului le poate genera. În legătură cu aceasta din urmă, Blaga spunea că funcționează în poezie (și nu doar aici) un fel de lege a finanțelor: să nu emiți cuvinte care să nu aibă acoperire în „aur”.

Deschis cu poezia omonimă titlului și încheiat cu „Inspirații”, volumul *Căutătorul de pokemoni* exprimă, prin cele 57 poeme, varii stări po(i)etice, acestea fiind „monștrii de buzunar”, pokemonii cu care vrea să seducă permanent pe cititor, căci, spune căutătorul, el însuși un pokemon (altfel nu-i recunoaște pe adevărații pokemoni), calea căutării și aflării e nesfârșită (în care vedem inspirația și imaginația): „hai să mergem pe linia continuă până la marginea lumii”. Prin urmare, ipostaze ale inspirației poetului sau stări ale imaginarului său, pokemonii sunt un fel de ființe care poartă încălțăminte de plută pentru a fi primii la sosire în maratonul po(i)etic. Dar pokemonul, adică poetul, e nu numai un alergător de cursă lungă, ci și un sprinter,

după cum merge și călare pe elefant și cu zilele-n mână, are gât de lebădă și e veșnic întors „spre himerica lumii copertină”. O alcătuire hibridă deci, ca și materia primă pe care imaginația o metamorfozează alchimic în substanță lirică.

Problematica poemelor e diversă, ca și viața care-i variată în nesfârșitul ipostazelor sale. Ce toarnă, în fapt, Melania Cristea în cofrajele sale po(i)etice? Ca și zidarii tradiționali, în ale căror tipare intrau piatră, ciment și var, poeta apelează mai întâi la elementele primare ale lumii pentru ca aliajul obținut să fie consistent și durabil: pământul, apa, piatra, arborele, șarpele (simbol care apare des) cu care contaminează apoi alte unități ale structurii sale poetice: zmeii sunt de apă, sufletul-arbore, fratele-pământ, sora-piatră etc. Cu și peste aceste fundamente deșartă emoții, sentimente, stări exprimate prin cuvinte potrivite sau „nepotrivite”, producătoare în ultimă instanță de comparații insolite sau metafore care, uneori, forțează prea mult sensurile.

Actul inspirației și scrierii unui poem (vezi, de pildă, „Arlechin”, „Vizuina cu îngeri”) sau ce înseamnă să fii artist (v. „Selfi cu moartea”) sunt cadre-start luate drept pre-text de construcție poetică, în timpul celei din urmă poetul fiind un fel de pescar care aruncă *momeala* cuvintelor vii. I se adaugă timpul lecturii, prin care pokemonul, *alias* poetul, a învățat „să iubească bucățele de meteorit care se împrăștie din cuvânt”. Răspunderea pentru adâncimea vocabulei este enormă, „utopia scrisului”, întinsă pe caldarâm după ce lumea autode-tonează, joacă leapșa cu amatorii.

(continuare în pag. 11)

O poezie, așadar, existențială, marcată ici și colo de accente tradiționale ale memoriei afective (o vară absentă și înfățișarea duzilor desfrunziți; iarna în satul de câmpie, cu troiene făcute de viscol și căruțe cu mere pe la porțile sătenilor; sau acele poeme care ilustrează istorii ale unui regim politic defunct, care mai viețuiește doar în nostalgia edulcorată a unor inși fals-conservatori). Este o poezie care exprimă curățenie sufletească, multă can-doare și o singurătate fertilă, chiar dacă sunt, să zic așa, scanate și stările unui suflet „tulbure”, zice Melania Cristea, ca și vinul în cimitir. Aici este, iată, ciudățenia unei comparații: oriunde ar fi, dacă e bine preparat, vinul e limpede, numai că, dacă ne jucăm puțin cu „necuvintele”, de la tulbure ajungem, pe scurtătură, la *tulburător*. Limpede, limpede, dar vinul, chiar și cel băut din ulcelele de la înmormântări, îți tulbură mintea mai cu seamă în cimitir, acolo unde toți morții își trăiesc eternitatea, morții care „beau sânge alb, iar vii sapă gropi furibund”. Sunt aici vagi sugestii pentru ceea ce ar putea fi razele unei credințe religioase, însă cu multă zgârcenie revelată poetic, așa cum o exprimă versurile poemului „Inspirații”, care încheie volumul: „Aspir ordinea lui Dumnezeu de pe un munte viu/ ce împarte ultima cuminecătură cu cerul”. Așadar, inspirația e de natură divină, vine dinspre El, creatorul suprem (care, într-un parc, se dă pe un *skateboard*), și tocmai de aceea versurile sunt „dictate” de undeva de Sus: „Opera mea măreață nu e poezia”.

Lumea pe care, ca o dronă, o survolează discursul poetic din *Căutătorul de pokemoni* e una mecanică, atinsă cel puțin fenomenal de maladiile civilizației contemporane: foamete, mizerie, războaie, terorism, imi- și emigrație, pentru a aminti doar câteva. O esplanadă e lumea, spune Melania Cristea, un soare striat în sute de figuri, o realitate care ia forma unui univers abulic, de înțeles poate cu melancolia pe care ți-o procură lupa unui romantism modern; un univers în care îngerii au devenit „anodini”, „electronici”, unde viața e la un clic distanță, viața însă *cablată* a unui *ins-network*. Poezia autoarei nu e astfel deloc străină de lexicul limbajului mediatic sau de neologismele, unele barbare, de ultimă oră: *3 GB*, *zoom*, *super*, *slim*, *selfi*, *emoticon smile* ș.a., structuri care împing sentimentele în corzile unei neavenite birocrății, cu unele avantaje însă: în duelul dintre epistola scrisă și *mail* câștigă cel din urmă, căci moliile nu mai pot roade singurătatea care vine pe calea electronică.

Poezia din *Căutătorul de pokemoni* trimite astfel la mentalul colectiv de azi, la limbajul societății informaționale. Ființa poetului trăiește într-o Românie reală și profundă, cu oameni prea obișnuiți, cu copii prost îmbrăcați, cu țigani care cerșesc, cu năpăstuiți care scurmă prin containerele cu gunoi menajer. E o realitate conformistă care, grație imaginației poetice, devine non-conformistă, după cum e o realitate care *tace*, tăcerea întinzându-și parcă epidemic sistemul nervos în multe dintre poemele autoarei (arborii tac, iubiții tac): „Stalactitele tăcerii m-au înțeleptit...”.

Discursul liric al Melaniei Cristea ia de multe ori forma unei poezii a urbanului sau a cetățeanului, iar semne precum *Tradem* (Traian Demetrescu – n.ns., I.D.; și celelalte paranteze ne aparțin), *Aman* (Muzeul de artă Teodor Aman) sau *Lipscani* (calchiere după București, strada cea mai frecventată, reper des invocat de localnici)

Qpoem este proiectul celei mai solidare comunități de poeți și iubitori de poezie. Facebook-ul i-a strâns pe toți într-o uriașă filă comună pe deasupra invidiilor. Astfel încât, în orice parte te-ai pierde, poezia este peste tot, așa cum centrul este peste tot.

Călin Vlășie

Angi Melania Cristea (n. 25.12.1976, Craiova) este profesor de limba română în Craiova. A debutat cu volumul *(Diz)armonie*, Editura Edithgraf, Galați, 2014. A mai publicat volumele *Plus/minus sentimente*, Editura Macedoneanul, Craiova, 2015 și *Pietrele soarelui*, Editura Aius, Craiova, 2016. A publicat poeme în peste 30 de reviste literare din toată țara și a obținut numeroase premii la festivaluri naționale de literatură. Membră a cenuclului *Qpoem*.

„Mai nou, pokemonii se ascund în texte cu vibrato senzorial, sub jerbe de metafore. Pokemonii s-au poetizat, au devenit lirici și ghiduși. Odată descoperiți, ei își arată și fața reală, vlăguită de simulacre. Se recomandă lectura prin incizii rapide, nemiloase.”

Felix Nicolau

www.qpoem.com

ISBN 978-973-47-2566-3

Preț cu TVA: 20 LEI

trimit limpede la aceeași așezare numită Craiova (nume care, repetăm, nu apare nici o singură dată în volumul autoarei). Ființa urbei șterse, leneșe seamănă cu o pisică tolănită la soare, cu maidanezii (amenințați de hingheri). E un oraș-caracatiță în care poeta suferă de acea singurătate roditoare, un oraș unde pictorii beau bere pe terase și apoi fac pipi pe zidurile cu graffiti, pentru ca dimineața străzile să fie spălate până când nu mai miroso nici a urină și nici a artă... E pregnantă imaginea unui univers în descompunere, aproape de mirosul pestilențial și marcat de un timp *lycantropic*. Cuminecându-se cu irisul din tot ceea ce *ființează* – calea cea mai sigură de a capta *cuvântul viu* – poetul trăiește ca și cum ar fi un microcip implantat în stern, cu timpanul așezat pe pântecul Terrei. Eul liric e ispitit de radiografia a mai tot ce se petrece de la „scâncetul vieții” până la peisajul diurn al hazardului, într-o lume care arată ca un „vultur cu gheare de fier”.

Pentru că am invocat însă „imaginea”, de care nu doar *Căutătorul de pokemoni* uzează, trebuie spus că în poemele Melaniei Cristea aceasta are un rol primordial, construcțiile sale fiind un fel de „pânze în ulei”. Pe una din aceste pânze se ivesc episodice *urmele erosului* (care „miroase a stârv”), ectoplasma – sau substanța spirituală – ultimei iubiri, durerea de a-ți procura clipe de oprit în loc prin injectare cu endorfine, credința într-o speranță ivită cumva pe drumul lung al nopții către zi („M-ai aștepta pe singu-

(continuare în pag. 12)

ra treaptă/ săpată pentru altarul lui Dumnezeu?”). O iubire deci episodică, de a cărei „moarte sărată” îi e dor, o iubire care, în cele din urmă, e de natură divină, căci dragostea e „ca sabatul”, cu iubiții „morți unul pentru altul” („în mâinile tale inima mea se golește de sânge, de ani, de sorți”), dragoste care devine amară, tocmai ea care este „cubul perfect”. Și toate acestea ne vin după ce ne emoționăm citind în poemul „Vibrato”, în care pokemonul ține o lecție de anatomie a lui ce înseamnă să fii îndrăgostit. Noroc cu contractul salvator cu poezia, un contract pe o perioadă nedeterminată, dragostea fiind „ca în timpul holerei/ ruptă din poezie”. Ca și în alte episoade poetice, și aici, în spațiul erosului, se petrece un balans al reflexivității între *pathos* și *logos*, oscilare dată (și) de timp, mai exact de temporalitatea în care e încapsulat omul.

Un ludic subtil cu abstractul, din care am mai încercuit până acum câteva semne, traversează multe dintre poemele Melaniei Cristea. Imagini precum câini care mușcă din coapsele lunii, cai care mușcă, și ei, dar din obrazul aceleiași luni, dragostea care „sâsâie în retină” pot fi, de ce nu, inteligibile și încărcate de energie semnificativă; nu același lucru se întâmplă însă alteori, când insolitul încifrat sugerează un fel de expresionism ambiguu mai greu de tradus, un joc primejdios, ezoteric cu sensuri abstracte parcimonioase („doi arbori lunatici evangheli-zează/ timpul iubirilor în sepia”).

Căutătorul de pokemoni află aproape totdeauna vibrațiile unor poeme izbutite artistic, acreditând estetic, credibil, imaginea banalului pokemon, convertind-o persuasiv într-o sosie a imaginației poetice. Melania Cristea e, indiscutabil, un creator liric care nu circulă fără bilet.

Angela BURTEA

Clipa

Clipa! E clipa amândurora, a mea și a ta! E clipa care ne-a îmbrățișat întru iubire! Nu, nu plâng, a fost doar o clipă de slăbiciune, o altfel de clipă, și tot din iubire fusese. Uitasem gustul clipelor frumoase, iar acum s-au întors, timpul le-a adus și tot el le va lua. Știu, își va cere tributul. Măcar să ne lase frumosul, împlinirea! Să fie răbdător!

Oare cum își va cere timpul tributul, te-ai întrebat vreodată? Știam, cunoșteam răspunsul:

-Nu vreau să mă gândesc! ai răspuns ușor îngândurat. Am ajuns la vârsta care nu-mi mai permite să privesc înapoi, dar nici înainte pe timp îndelungat. Proiectele mele sunt pe timp scurt, iar limita o îndepărtez în fiecare zi câte puțin.

-Iubirea e un proiect? E suflet, iar sufletului nu-i atribuim proiecte, am spus ușor nedumerită.

-Fals! E cel mai serios proiect, dar și cel mai sensibil. Aici nu lucrezi cu cifre, nu contabilizezi, nu măsoară, nu cântărești, iar sufletul știe asta, fiindcă sufletul are rațiunea sa. Tu dragă, cât îmi ești de dragă! De ce întrebi atâtea?

Boem@ (120) 2/2019

Și dintr-odată n-am mai știut ce să răspund. Mă pierdusem ca de fiecare dată în lucruri mărunte, începusem să descos acolo unde era bine cusut, să despic firul care nu fusese împletit pentru a fi împutinat. Cu fire mărunte și subțiri lucru bun nu se face. Știam!

Ți-amintești? Mi-am așezat capul pe umărul tău și-am zâmbit. Încercam să-ți răspund trăind timpul.

-Încapi atât de bine în inima mea! ai șoptit, zâmbind spre lumina ce izvora din mine. Și sunt atât de fericit că-ți pot spune *te iubesc*, încât timpul nu are nimic de-a face cu mine, cu tine, cu noi. A trecut prea mult, lăsând ca timpul să ne trăiască, i-am permis... nepermis de mult s-o facă pe grozavul, luându-ne drept marionete. Gata! Acum, trăim pentru a trăi.

Mi-am dus vârful degetelor spre coada ochilor. Voiam să fac nevăzută o lacrimă care se ivise cu nerușinare, iar tu înțelegeai, fără a privi.

-Să nu te întristezi când mă vezi îngândurat! mi-ai spus, trecându-și palmele peste obrajii mei îmbujorați. Nu sunt gânduri de îngrijorare, ci e farmecul găsit în poezia noastră! El te transpune, îți aruncă peste fire nostalgia, determinându-te să nu fii niciodată singur, chiar și-atunci când doar cei patru pereți îți sunt martori. Puțini sunt aceia care trăiesc în câteva clipe cât alții într-un an. Ar trebui să fim recunoscători acelor clipe.

-Dar anii..., am bânguit eu.

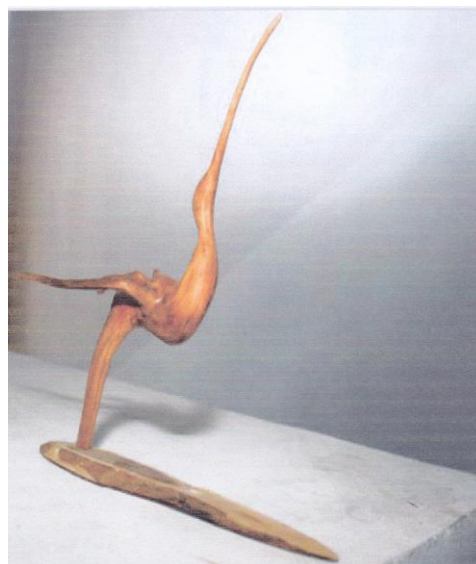
-Să nu fii supărată niciodată pe anii care au trecut, ei ne ajută să înțelegem mai bine taina timpului, iar timpul aduce ceea ce trebuie, când trebuie. Acum e timpul nostru, bucură-te!

Și brațele tale s-au încărcat cu trupul meu.

-E atât de frumos să ai cui spune *te iubesc*! mi-ai șoptit melancolic, dar plin de încredere.

Și, din nou, mă simțeam atât de importantă!

De-atunci, clipele au căpătat altă dimensiune și niciuna nu seamănă una cu alta.

Ionel NECULA

Camelia Ardelean – Ecouri din tenebre

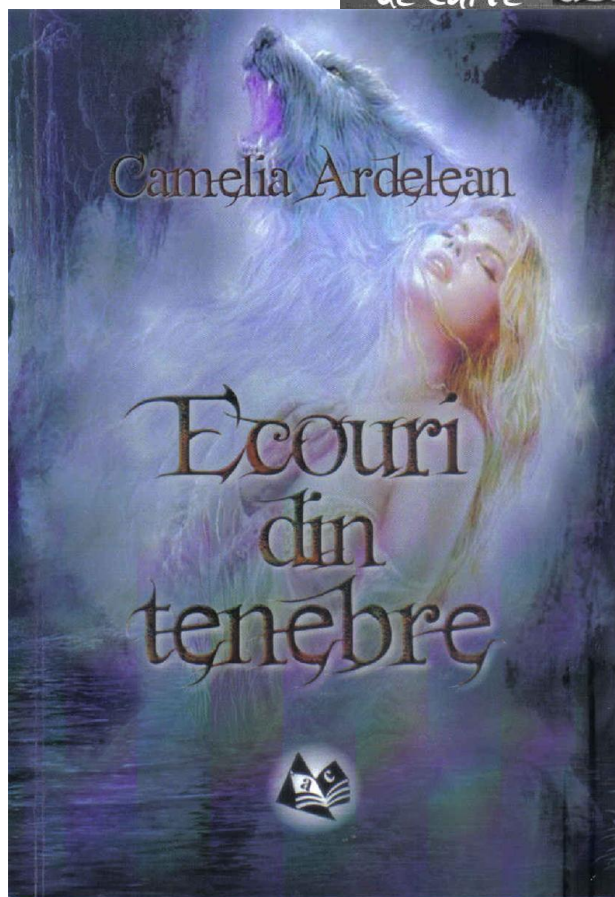
Despre Camelia Ardelean și despre abilitățile sale lirice am aflat întâmplător, de parcă destinul sau Pronia și-au propus să mă convingă că știe când și cum să așeze lucrurile cel mai bine. Cum să nu mă bucur? Cartea sa **Ecouri din tenebre** (Editura Armonii culturale, Adjud, 2018) a ajuns pe masa mea de lectură când chiar simțeam nevoia unui balsam pentru suflete rănite. Traversam o perioadă mai aridă, mai uscată, fără acei bemoli afectivi la cheie care să mai edulcoreze câte ceva, cât se poate, din trudnicile vieții. Mi-a făcut bine.

Aflu din succinta fișă biografică de la sfârșitul cărții că autoarea locuiește în Deva, că are o bogată experiență lirică și că este prezentă cam în toate antologiile destinate poezilor care bat la porțile consacrării. Nu știu dacă există vreo explicație, dar în ultima vreme se scrie atât de multă poezie că e greu pentru un critic, chiar pentru unul harnic și bine intenționat, să mai poată urmări fenomenul în toată amploarea lui. Se experimentează atâtea rețete, se încearcă atâtea formule năstrușnice care să șocheze și se supralicitează așa de nestăvilit imaginația și abilitățile ficțiunii încât până la urmă duc la pierderea sensului, a ideii. Uneori, dar asta o spun cu năduf și cu regret, îmi pare rău că Alex Ștefănescu și-a suspendat emisiunea **Tichia de mărgăritar**, prin care mai descuraja elanul teribilistilor, al furioșilor care cred că spun totul nespunând nimic.

Sigur, Camelia Ardelean nu face parte din această categorie, Versurile sale se decontează mai mult dintr-un sentiment de disconfort ființial resimțit - uneori dezolant, alteori ductil și ceremonios - din nestatorniciile lumii diluvice. *Nu sunt poet, ci un refugiat/ Pe marea găzduită de fenom./ Din timp în timp la nori afiliat/ Îmi dezvelesc azurul prea devreme.// Sunt un golumb sau poate-un albatros,/ Când zborul mi-e votiv, ce mai contează?/ În orologiul meu de vânturi ros,/ Tic-tacul se apropie de-amiază/ Cu astro-labul vechi la purtător/ Și mintea împânzită de menhire/ M-am semănat noi vise pe ogor./ Sperând cândva să recoltez zefire// Nu sunt poet, de patimă exult, Din paradigme mi-am făcut un cult (Nu sunt poet...)*

Ceea ce surprinde la Camelia Ardelean este prospețimea și spontaneitatea imaginilor, care, de multe ori, nu se consumă în empirie și nu dă seama doar de fenomenalitatea existenței, nu rămâne în starea de decor, de ceea ce Blaga numea metaforă plasticizantă, ci urcă în sens și se întrupează în idee, într-un simțământ, într-o stare, ceea ce o face revelatorie *Când savurez legende cu ciclopi/ Sau Eve prinse-n raiuri efemere/ La porțile simțirii austere/ Observ cum poți în visuri să te-ngropi (M-am săturat să-ncalec pe himere).*

O temă oarecum insolită adusă în partitură lirică de Camelia Ardelean este cea a filosofiei hinduse cu tehnica resorbției în subiect și cu activarea unor practici yoga, cu mare trecere în lumea de pe Gange. Poeta vorbește despre practicile tantrice, despre pranayama, dar bănuiește

că nu toți cititorii sunt familiarizați cu specificul acestei culturi și-și complinesc demersul liric cu un dicționar explicativ al termenilor folosiți. E un semn că autoarea este bine așezată în tainele filosofiei sanscrite și, departe de a se rătăci prin divagații pretențioase, decupează din epistemologia ei doar ceea ce poate căpăta un tratament liric.

În codul său poetic, poezia este asumată ca *blestem, ca balsam existențial și colac de salvare în marea de frământări* de care e încercată. **(Blestemul scrisului)**. N-are deloc o părere prea bună despre timpul pe care îl traversează, iar retragerea în **Peștera ființei**, unde *lilieci cu ochii țipând în întuneric/ pândesc un nou festin/ o halcă din trupul meu* i se pare o soluție.

Volumul Cameliei Ardelean se compune din două diviziuni. Prima se revendică din **Solitudinile** autoarei, iar în cea de a doua încearcă un **Zbor incert**. Nu este vorba despre un zbor pe deasupra unui cuib de cuci, ci de o detașare de lumea imanentă, nu pentru a o renega, ci pentru a conferi privirii o perspectivă mai generoasă. Autoarea nu iese din **cercul strămt** de care vorbea Eminescu, dar caută unghiurile cele mai propice pentru a extrage esența lirică a existenței.

Nu știm al câtelea volum de versuri este acesta, dar cred că va constitui un moment de referință în evoluția viitoare a autoarei. O felicităm sincer pentru această carte pe care o recomandăm călduros tuturor celor încercați de nevalgiile acestei lumi, ca pe o alternativă balsamică.

Laura Constanța GHIOC

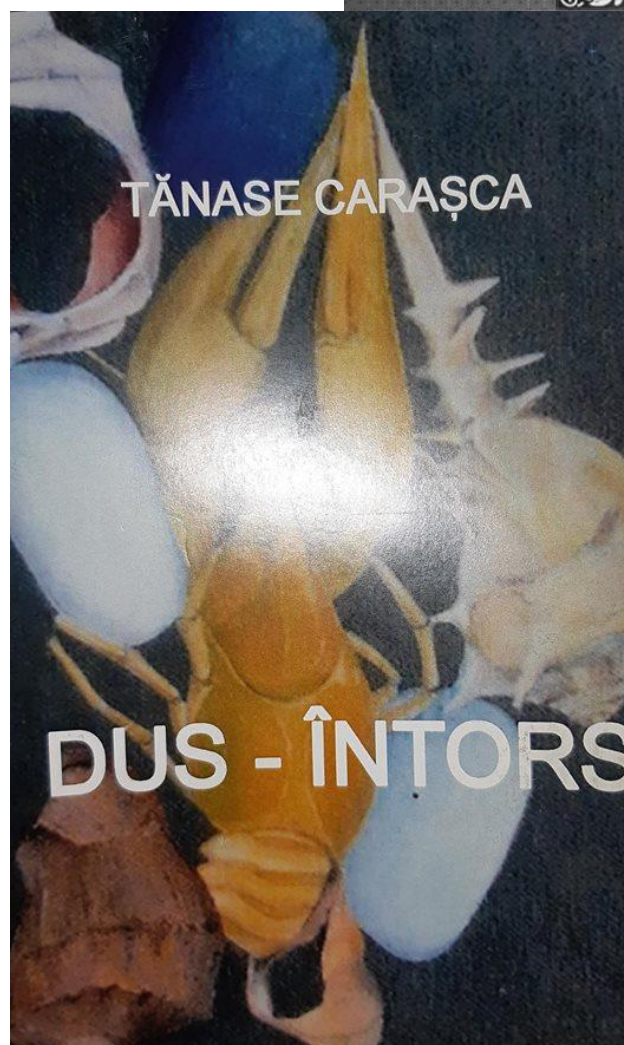
**Lansare de carte
DUS-ÎNTORS de Tănase Carașca**

Acum o săptămână, în tumultul zilnic al grijilor profesionale și personale, am negociat cu timpul și cu o „permisie” de două ore am participat la o degustare specială, de literatură, la ceas de seară, alături de prietenii scriitori din urbea noastră, prietenii tatălui meu și ai mei. În locul destinat acestor momente de suflet, Biblioteca Județeană, coordonată cu mult suflet și cu multă inimă de către o doamnă realmente pasionată de cultură, LIGIA DIMA. Amfitrionul lansării de carte a fost scriitorul și profesorul MARCEL MIRCEA PETCU, președintele Asociației Scriitorilor Tulceni, care de ani buni reușește cu real succes, dar și prin multă trudă nu doar să mențină un puls cultural real urbei, dar să îl și dezvolte. Cartea nou lansată este parte dintr-o suită prețioasă pentru literatura locală contemporană. O carte în care ni se arată cum trecutul poate dărua unui prezent, deseori supus nuanțelor sociale de gri, multă lumină, reală delectare și o perspectivă optimistă, privind importanța ruralului în memoria și traiectoria unei familii, unui neam. Este cartea care din titlu relevă atât de bine netimpul zilelor noastre, în care a citi o carte devine un lux al orelor dedicate, în timp ce costul ei ar trebui să pună pe gânduri, raportat la cât investim în altele. **Cu Dus-Întors** am obținut de la Timp o altă „permisie”, citind astfel cu interes cartea prietenului scriitor TĂNASE CARAȘCA.

Am redescoperit cu rapiditate ceea ce devine un alt lux în tumultul zilnic: umorul debordant al micilor nuvele colectate în paginile unei cărți, în care până și momentele critice din viața scriitorului sunt redactate cu o acceptare surâzândă. Pare aproape imposibil multora să povestească despre prunci pierduți, în sensul în care să mergi mai departe, crezând cu tărie că o șansă va exista și pentru tine, nu? Laturile vieții sunt cu grijă cuprinse în povestiri redactate într-un spirit destins și totuși punctând subtil sau direct păreri proprii despre acestea, unele nu chiar comode. Aici însă am sesizat o mare calitate a cărții: păreri incomode sunt redactate cu o strălucită eleganță ludică sau umoristică. Iar aici resimți un paradox, la o primă vedere. Povestirile redau o multitudine de amintiri conectate la mediul rural, însă de multe ori întâlnești această eleganță aproape clasică, în a puncta umorul, chiar și în contexte pline de „dus-întors”. Vezi apărând în carte, pe lângă personaje rurale, personaje cheie precum Preotul, Mama, Doctorul (Doctorii), fiecare cu rolul lor, în

Boem@ (120) 2/2019

momente anume din viața duhovnicească, dar și ale vieții personale. Este foarte interesantă abordarea suferinței proprii cauzate de o boală dificil de gestionat. Să ai forța nu doar a acceptării, dar și a unui amuzament ca terapie, ca stare proprie de a fi și de a merge mai departe prin viață, este cu siguranță apanajul oamenilor cu adevărat puternici. L-am întrezărit și pe Tatăl scriitorului și nostalgia legată de dispariția lui grabnică. O nostalgie comună pentru Tații plecați în veșnicie, căci, privind spre părintele Dan din carte, am înțeles că nu mi-a fost lesne să șoptesc în sine „Nu e nimic, dle Tănase, sunt cred împreună, tatăl dvs și tatăl meu”.

O carte cu **Dus-Întors**, într-o lume afundată în **Dus-Întors**, dar în care orice cititor poate avea șansa de a degusta umor de calitate, dar și reale lecții de viață, despre cum poți depăși momente dificile zâmbind. Iar eu cu zâmbetul pe buze și în suflet aștept cu interes următoarea carte a unui scriitor, care este și prieten de nădejde, căruia îi doresc inspirație și succes! La bună revedere!

Mircea Marcel PETCU

EU... TU...

Ce-aș mai putea
să fac iubire,
acum
când ești
chemarea mea,
să te transform
în zi,
în floare,
în cântec
sau
în
inimioara mea...
dar
tot
mergând
pe drum îmi pare,
că ești cu mine
tot mereu,
și mi-amintesc
din nou iubire
că
tu ești eu
și
eu sunt tu...
parfumul zilei
ce trecu .

ZVON ARZÂND

Miroase
trupul iernii
a iubire,
a flori iubite,
scânteietoare de
nu mă uita,
a cer senin
și
adânciri de ape,
a flori de
raze-ascunse-n
infinite,
a zâmbete, a gânduri
ce colindă,
a parfum de
lăcrămioare
ce sângele-mi
inundă în șuvoi...,
un stol de-astrale
stele
adună-n zvon

arzând
imensități,
cuvinte adunate-n
șoapte,
ca pe-o poveste
scrisă-n
curcubeu,
ce-aprinde-n suflet
candela
de luceafăr
a dragostei,
făcând inima
să cânte în
unica
lume a anotimpurilor,
stelele sunt
lumânări
aprinse pe pământ
ce deschid
magic
sufletele pline de
dorinți,
ce se îndreaptă
spre tainicul
tărâm
al iubirii .

MĂRIA SA... NATURA

Îmi doresc să deschid
porțile sufletului
sub strălucirea
unică a soarelui,
înconjurat fiind
de gândurile bune
ale zilelor,
de parfumul
florilor,
de legănarea leneșă
a fluturilor,
sub imensa cupolă
a azurului
nesfârșit...
zborul lin al păsărilor
să-mi aducă
vești despre tine...,
unde
clipele nu se lasă
numărate,
ele sunt florile ce
ne sărută fără
rețineri...,
oprindu-ne în minunată
lume a lor,
unde doar culorile
cântă
pe măsura
tablourile pictate
de
Măria sa
natura.

Valentina BALABAN

Priviri cuibărite...

Prin haosul slăbiciunilor,
îmbrățișez vocea lăuntrică
cu *priviri cuibărite*
din rezonanța Luminii zidită
spre culmi novatoare,
rostogolind prezentul
în acrobația subconștientului
la trapezul enigmatic al cerului
ce-mi împrăștează clipele...
recuperând aripile.

La reverul lui Cronos

La reverul lui Cronos
înfloresc talanții creației
către labirintul misterelor
aprinse în lut, din începuturi
pe-un început cuvântat
judecat prin oglinzile cerului
pariate pe cruci,
vânturând năluciri
pe clipocirea clipei aripate,
echipată cu logo-ul stelar
într-un sanctuar planetar
aprins prin necuprinsul
continuu.

Avalanșa ideilor

Avalanșa ideilor obsesiv tănuite
într-un interviu interior turbulent,
înblânzit fantomatic, de voci din neant
devenite liant subliminal...
dintr-un ritual universal prezent
în euforia enigmelor laice
spre iureșul căutărilor de Sine
prin traficul mental
cătreTine...
așteaptă indicii și semene
pe ecranul cerului,
sau imagistica viselor...
comunicând cu natura
ascuți intuiția,
descătușezi premoniția,
povestitelor...

Pe coama soarelui

Prin pletele infinitului
parafate în trecere cu ninsori
prevestite pe haiducia vântului
și struna cuvântului
prin ecranul cerului tocmit...

viitorului energetic
peste malul suspinelor,
zâmbetul valului
oglindit *pe coama soarelui*
ce împletește viețile
colorând diminețile
cu pulsuri din impulsuri
însetate...

În incandescența secundelor

Împământenită *în incandescența secundelor*
îmi caut comutatorul fitilelor astrale,
întru pe calea vibrațiilor,
aprind Lumina cuvântului,
despletesc tainele vântului
din valurile vieții, sorb roua florilor
și-mi încânt privirea spre cer,
zâmbind, mulțumesc Universului,
iertându-mă...

Umbrele troițelor

La răscrucile vântului,
umbrele troițelor
îmbrățișează călătorul clipelor
din șarada prezentului
vămuit de Timp cu speranțe
închinat prin forma gândului
înaripat ce respiră în ritualul iubirii
prin orizonturi energetice,
din oceanul universal,
cu premoniții vibrante
spre inimi...

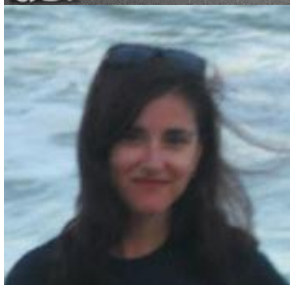
Nădejdea trezirii...

Sub sfeșnicul creștin
dat pe *nădejdea trezirii*
la identitate și iubirea
de vatră, strămoși, frate...
Cerule crucificat în
lacrimile martirilor,
pentru icoana României-Mari,
pierdută prin iadul istoriei,
în jertfa de sub glia înălțării
prin unitate în cugetare,
întregind zăre cu zăre.

Idei germinate

Prin tine exist, deformând spații
Am rugul aprins din dor-călăuză
Prezentul îmi ticăie prin incantații
Spinii din suflet îi suflu în spuză
Idei germate din lujerul zoriilor
Mocnesc pe o temă misionară
Pe-altarul scripturii și taina apelor
Gândul mă bântuie din gară-n gară.
Rămân în ACUM pe combustia dată
Creez un AICI și-mi scutur cenușa,
Îndârjirea crdinței din slova cifrată
Mirajul mă poartă și-ți caut ușa...

Ileana TODORAN

COMORI DIN RUINE

1. Recunoscător pentru potopuri și apoca...lipsuri, dansez gol, în abis, împreună cu Madame Dezastru, drept și demn căci sunt prea anchilozat să-mi îndoii genunchii

A mai văzut cineva un Sisif fericit? A mai văzut cineva un lov fericit? A mai văzut cineva un titan fericit? Și încă eram invidios pe Sisif (preocupat exclusiv de bolovanul lui) ori pe lov cu bubele lui, ce griji aveau ei? Nu mai zic de androizi:ăștia mi se păreau cei mai fericiți și fără griji, deci cei mai de invidiat. Îmi puneam Ile, prietena mea, cândva întrebarea asta cu titanul, o întrebare reto-rică, fără răspuns sau cu răspuns de tip barzăcopilviezure (ultimele cuvinte din limba dacă), pneumonoultramicroscopicsilicovolcaniconioză sau supercalifragilisticexpialidocious, cuvinte care se spun când nu ai nimic de spus. Și eu, la rândul meu mi-o adresam pe un ton complice, cu subînțelesuri. Haideți să răspund la întrebarea fără răspuns. Eu sunt fericit. Dar voi?

Cum? După ce am putrezit mii și mii de ani în lanțuri, pe Elbrus și apoi în Tartar? Fericit acum, acasă în exil (exilul din propria ta țară e și mai dureros)? Fericit când nici eu însumi nu mi-am dat mai niciodată vreo șansă la viață și la fericire și n-am putut fie deloc să trăiesc (eram un zombie cu viață de zombie, "viață de zombie" e contradicție în termeni, zombie înseamnă mort), fie nu puteam nici să mor, nici să trăiesc (asta se numește supraviețuire... și e o agonie și degradare perpetuă foarte departe de ce înseamnă viața).

Pot fi fericit când sufăr ori când alții suferă? Și eu am suferit și sufăr atroce. Încă mai sufăr pentru mine și ceilalți (toată lumea e bolnavă, traumatizată și la închisoare, zice Ile și sunt de acord). Ile nu îndrăznește încă să fie fericită fără să se simtă vinovată și rușinată (când alții suferă). Continuă să aibă parte de supradoze de durere (mai frecvent) și de fericire (mai rar), iar pentru durere (odată cu faptele bune și operele) nu-și cere scuze, însă pentru fericire da. Eu nu.

Fericit și ca personaj și autor? Da, chiar dacă, după cum vedeți, încă mai sunt personaj și autor (e și responsabilitatea lui Ile aici, dar mi-am asumat și eu, se pare că îmi lasă aici ultimele cuvinte, ă, nu ultimul cuvânt, ne-am saturat amândoi de ultimele cuvinte gen "vine potopul" și înjurături de mamă pentru Big Brotheri și sisteme, inclusiv "mai bine condamnat pentru prea multă iubire decât premiat pentru prea multă ură" (de ce trebuie să fie mereu condamnați cei care ar trebuie premiați și premiați cei care ar trebui condamnați?), vreau să mai zic și "vă iubesc", "suneteți hobbiți" și "all apologies" de la Nirvana (*What else should I be? All apologies. What else could I say? Everyone is gay. What else could I write? I don't have the right. What else should I be? All apologies.*)

Scuze că sunt gay, animal, legumă, zombie, "șarpe cu

clopoței (și cu ochelari)", "nebună", "maimuță posedată", "bețivă", "pupăză", "femeie născută la sindrom premenstrual", "catastrofă", "dezastru", "căteja turbată", "vacă proastă", "șobolan împuțit", "băsisă", "intelectual de-al lui Băsescu", "sclavă obraznică", "băgăcioasă", "Vampi", "Fata lui Dracula", "golancă", "ciumpalacă", "teroristă", "trădătoare", "jegoasa de la nouă", "indian", "fantomă", "curvă" finanțată din diaspora, "animal nazist", "mutantă", "handicapată" (cele între ghilimele reprezintă lista de etichete și epitete a prietenei mele, Ile pe care mi-o asum cu mândrie revoluționară și avânt muncitoresc din solidaritate de stângaci). Altfel nu regret nimic (*je ne regrette rien*), fapte bune și opere nici atât, și cum le-am spus zeilor pe Elbrus, cine a greșit să-și ceară iertare, dar lor le pare rău că doar a rămas o legumă din mine sau din altcineva.

Da, *je ne regrette rien*. Sunt recunoscător pentru toate, pentru tot ce am făcut și am suferit, pentru că am rezistat și am ajuns până aici, în ciuda zeilor (nu pot să cred, e o surpriză și pentru mine). Sunt recunoscător celor care au făcut lucruri bune și frumoase pentru că m-au bucurat și m-au stimulat să fac lucruri bune și frumoase. În același timp, sunt recunoscător celor care au făcut lucruri rele și urâte pentru că m-au îndurerat și m-au stimulat să fac lucruri bune și frumoase. Recunoscător și celor indiferenți pentru că așa am putut înțelege indiferența și am devenit capabil să-mi pese (m-am simțit și eu atât de abandonat pe Elbrus încât îmi doream să vină cineva să mă scuipe, numai să nu mă ignore).

Și, apropo de personajele interpretate, cum eram blestemat de regulă să putrezesc prin Tartaruri și Elbrusuri, în ger și jeg, cu lanțuri, piroane și vulturul înfipt în ficat, s-a întâmplat și să-mi placă un rol anume, unul atipic. Mai exact, a fost o binecuvântare pentru mine să fiu blestemat să devin pisicuță de Cheshire. Asta s-a produs când a căzut Ile prin gaura de la budă în Țara Minunilor și am venit s-o ajut să ajungă înapoi în Titan (în cartier și în Titanul Prometeu, în mine adică) și pe insula Pink de pe planeta Gliese unde am făcut noi prima dată dragoste, lingându-ne zăpadă roz de căpșuni de pe fund și de pe organele genitale. Da, vreau să fiu așa, pisicuță de Cheshire, așa da blestem, accept și să fiu autor și personaj dacă sunt blestemat să rămân pisică de Cheshire. Și, să vă spun un secret, probabil sunteți curioși dacă Promy (titanul Prometeu) toarce sau nu. Păi, toarce, săracul, dacă e mângâiat și el și scărpinat pe burtică și la coaie.

***

Credeți că am, în sfârșit, 5 minute de liniște și pace pe săptămână așa cum mi se făcuse rație cu 4-5 ani în urmă, după o viață de chinuri, într-o perioadă frământată de la și de după revoluția noastră democratică, cuprinsă de răpiri/atențate ca-n Siria (nu sunt singurul, Ile are și ea nevoie, la fel ca miliarde alții)? Nu, dar poate le voi găsi la masa de pomenire din filmul lui Cristi Puiu, "Sieranevada" (masa de reunire a familiei pentru pacea sufletului mortului... pacea scandalului nonstop) ori la spital în filmul "Inimi cicatrizate" al lui Radu Jude, în mijlocul

(continuare în pag. 18)

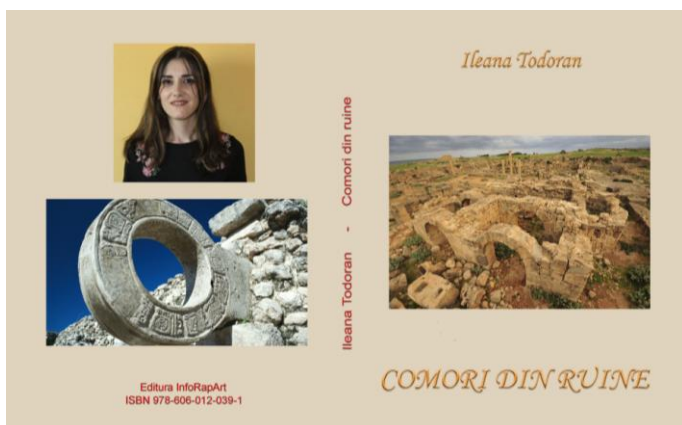
conflictelor dintre bolnavii de tuberculoză osoasă pro-na-ziști (fani ai lui Nae Ionescu ori Cioran) și cei anti-naziști.

Ori la mesele de familie de duminică ale lui Ile de când era mică: mătușă-sa, Nana, le ținea predici ore în șir, buni-ca, Mama Coca, corecta cât putea greșelile gramaticale (avea această manie) până când nu mai rezista predicilor (nu erorilor) și leșina, Charlie, cățelul, lătra, tatăl lui Ile lustruia cocoloașe de pâine, Ile o bombardă pe mătușă-sa cu ele, iar maică-sa se refugia la bucătărie. Hm, asta nu era pace, dar nici tăcerea pumnului în gură nu e pace. Revoluția ne-a eliberat măcar de tăcerea pumnului în gură (chit că ni-l mai băgăm și singuri, șocați, îngroziți, rușinați, scârbiți și îndurerați de toate câte au fost și mai sunt).

Deși nu aveam niciun chef, revoluția era singura sal-vare pentru noi (pentru Ile, pentru mine și pentru Mene (Meneceu), frate-miu, aflat în închisoare, în Tartar, încă din copilărie, pentru că se opusese tiraniei zeilor), unica șansă. Am văzut recent ce zicea Radu Filipescu, fost disi-dent anticomunist și deținut politic, despre proteste, de-tenție și revoluție: „Când m-au eliberat, n-a fost așa mare bucurie cum a fost la Revoluție“ când, din cauza emoțiilor, abia a reușit să strige: „Jos comunismul! Libertate!“ . La re-voluția din România și la cea din Olimp au fost și cele mai fericite zile din viața lui Ile, chiar dacă știam amândoi că revoluțiile se fură (și le furăm chiar noi, nu suntem noi mereu vinovați și condamnați și că am violat Leviathani și că am distrus Pământul și planeta Krypton a lui Super-man?) și că cel mai important lucru e (r)evoluția interioară, nu cea exterioară.

Eu eram atunci prea epuizat (de milenii de chinuri) și scârbit pentru a fi entuziast, dar mi-am intrat în rol, am urcat pe tronul zeilor cântând manele ("Mișcă, mișcă din buric"), dansând lasciv din buric și aruncând fulgerașe ca vechii stăpâni ai Olimpului. Mare noroc că Madame Hera era captiva(tă) de serialul "Suleyman Magnificul", total transpusă în film, așa am putut ocupa tronul rapid și scăpa ușor de ea. În prezent, încă vreau alea 5 minute de liniște și pace (pe care probabil nu o să le am niciodată, la fel ca Ile, sunt tânăr și neliniștit (ca-n serialul "Tânăr și neliniștit", preferat al mamei Coca, bunica lui Ile, cel care a ajutat-o să supraviețuiască jde ani la rând... așteptând finalul), nu tânăr și liniștit ca Hrușcă ce cântă colinde și vara în Vamă). Dar acum măcar sunt mai fericit și mai împăcat.

(Din volumul „Comori din ruine” apărut în luna ianuarie 2019 la editura InfoRapArt)

Adina POPESCU

SCRISORI DIN ȚARA DE MĂTASE

Grădina îmi este leagănul de flori, emoțiile,
toate, s-au scuturat în flori de bujori, împietrite
nostalgice, nu vor pieri în zori,
Și frunzele verzi au sclipirile pietrelor întregi,
Și roua, mie, strigăt de lumină e piatră rotundă,
translucidă

Doar ochii mei, de i-ai privi, în tăișul de stele-mi,
învelit iarbă senină, îndrăgostiți de propria-ți
lumină, ard, focul știut,
Dar absurdul se plimbă liniștit de la nord la sud,

Pe puntea de piatră punte de n-o vezi nici tu,
Aș vrea să fie o viață când nimic nu e de trăit
între două treceri grăbite, așa cum floarea de
salcâm înflorește și se scutură în alte lumi de
salcâm,

Nici trecerea zilelor de la minus spre plus, ca
noaptea să aducă răsăritul tot în rostul
rostuit de la început,

Poate doar cu o mică abatere, ca o zbatere, de
la plus la minus,
Pentru fiecare răsăritul învelindu-mă-n plâns
de-l știu, ce-i altceva roua dacă nu plânsul
astrului pe pământ,

Tu, iubitul meu, îndură-te, poate găsești pe
undevea urmele mele, pe unde am trăit, fără rost

Acum știu, nu o să pleci de cântă ciocârlia, și
nici privighetorile, știu să fiu secunda cât veacul
Ce fel de iubire îți sunt eu de uitarea îți cerne pe
inimă vibrația întunericului închisă cu șapte
lacăte, tăișul de stele, dorurile mele,

Nu pot să te aducă lângă inima mea fără înveliș
de durere, doar scoicile îmi sunt ecoul de dor,
Lacrimile mele, perle înșirate pe frânghii de
valuri!

Lucia PĂTRAȘCU

ESCALĂ ÎN PURGATORIU de Alexandru HANGANU

Volumul de versuri „*Escală în purgatoriu*”, semnat de **Alexandru Hanganu**, publicat la Editura *Centrul de Creație Brăila* - 2017, cuprinde în cele aproape 250 de pagini titluri selectate în patru capitole: *Cocteiluri electronice*, *Mi-ești dragă*, *Escală în purgatoriu și Eufonii în spargă*, ale căror subtilități asortate incită interesul cititorului. Cunoscutul epigramist brăilean Alexandru Hanganu păstrează în palmaresul său literar și alte volume publicate. Cu versuri umoristice, epigrame, definiții ilare, schițe umoristice și ar fi suficientă citarea titlurilor acestora: *Fulgere în tărăcuță* - 2003; *Să nu fie de deochi* - 2011; *Sclipiri de artificii* - 2011; *Proezie* - 2014; *Tribunii umorului* - 2017 (volum în coautorat cu Mihai Frunză și Stela Răducanu Șerb) pentru ca cititorul să înțeleagă faptul că se află în fața unui poet al cărui nou volum merită toată atenția sa. Versurile lui Alexandru Hanganu sunt poezii „*al dracului de bune*”, ca să cităm exprimarea concisă a epigramistului Mihai Frunză în (pseudo) postfața volumului, pe coperta patru, a cărei imagine foarte interesantă își are dezlegarea în versuri precise: „*Dar eu cum să ies / Așa c-o ureche / În lumea normală...*” (*Circul*, pag. 78). Uneori poemele sunt dure, atingând mai multe coordonate tematice. Poate fi o poezie a cotidianului: „*Când vezi că e normalitate / A pune țara pe butuci / Ciopliți de capete pătrate, / Îți vine-n lume să te duci,*” (*Odă bucuriei*, pag.162), o poezie socială: „*Ecarisajul cum să meargă / Când încă văd cu-nfrigare / Hingheri politici care-aleargă / Să prindă javre ordinare...*” (*Dar poate nu*, pag.161), o poezie aparent ludică, ironică de cele mai multe ori, dar care lasă un gust amar: „*De-aceea cred c-a mea iubită, / Aleasă de va fi, pretinde / Că oricât e de sărăcită, / Ea țara tot o poate vinde.*” (*Știu eu ce știu*, pag. 172), o poezie erotică: „*S-a săturat de oamenii cuminți / Și-ar vrea și ea lonul de la țară / Să o atingă-n părțile fierbinți / Cu mâna aspră-i acolo unde ară...*” (*Visătoarea* citadină, pag. 214). Dar, categoric, în tot câmpul tematic, versurile aparțin unei poezii cerebrale „*Vreau doar un mic cristal de sare / Într-o poiană de idei*” (*Mă, ești nebun*, pag.15), cantonată cu hotărâre în arealul analizei psihologice: „*Sunt un intrus într-un destin anost / Ce mă călătorește-n ere-apusă...*” (*Zero*, pag.13). O filozofie de viață, transpusă în judecăți de valoare, prin care concluzionează că, în interiorul dimensiunilor ei calitative, viața ne-o facem singuri prin alegerile noastre.

Poetul Alexandru Hanganu a dorit probabil să delimiteze ca tematică primele trei părți ale volumului. Nu s-a ținut perfect de planificare. Dovadă faptul că într-un

frumos buchet de poezie matură cum poate fi considerată fiecare dintre cele cuprinse în volum, o poezie perfect robustă, împletirea unor ecouri de idilă vin să îndulcească ironia dură, dând un plus de armonie versurilor: „*...Și voiai să te mint / Că mă ești și te sunt / Dar știai că știam / Că nici tu nu erai / Ce credeai / Și credeam și visam...*” (*Dar știam*, pag. 63). În general este vorba despre o poezie foarte bine controlată, dacă poate fi privită astfel. Niciodată poetul nu spune mai mult decât ar fi dorit, dar nici mai puțin, deoarece nu se limitează numai la un singur mesaj, în general. Se simte abilitatea epigramistului și întotdeauna condeiul său punctează cu vârful acului: „*La cât de greu o duc românii / Aș vrea momentul să nu-l scap / ... / Ca vreun stăpân cumva să fie / Cu toate doagele la cap.*” (*În van*, pag.213). Uneori se plimbă într-un joc umoristic, de parcă ar face haz de necaz: „*Și acum se trage vinul / De șireturi cu pastrama.*” (*Ecouri de toamnă*, pag. 212)

Cocteiluri electronice, prima parte din volumul analizat, cuprinde poezie preponderent socială în care poetul se apleacă insistent, cu multă atenție, asupra acestui aspect, după ce constată că: „*...Nuzii de conștiință și de fapt divers...*” (*Zero*, pag. 13) fac legea după bunul lor plac „*...Sau îți fac ei norocul / Până cedezi și aderezi...*” (*Bruiaj*, pag.17), într-o lume analizată de poet, ca fiind o lume stăpânită de „*...Iotrii vremii / Ce-s puși să decidă...*” (*An-atomică*, pag. 8), o lume ca o „*...Cale Lactee / Părăsită de robi / Într-un car cu iluzii / Duși dincolo de crez...*” (*Durere celestă*, pag. 58), în care singura speranță este puterea de

(continuare în pag. 20)

a lupta pentru schimbarea lucrurilor și de a rezista: „...**Și hai să nu murim acum / Să vedem ce-o mai fi.**” (Să vedem ce, pag.11). Un buchet de poeme cu versuri sobre, ce nu pot fi citate sporadic fără a rupe împletitura congruentă a temei. Nici atunci când autorul, un îndrăgostit etern, se întoarce la poezia iubirii, sentimentele sale nu pot fi exprimate simplu, siropos: „**Mi-am pierdut gravitația / În iluzii ce țopăie misogine / Prin binoclul meu imaginar / Ce zboară spre tine...**” (Dincolo de Eden, pag 22).

Mi-ești dragă, partea a doua a volumului a primit un titlu ce relaxează cititorul. Iubita „**Cu șiragul de perle în zâmbet / Și cele două privighetori la urechi**” (Toamnă nu, pag.151) este mereu în gândul poetului, om cu o sensibilitate plină de sinceritate, mascată uneori sub perdeaua unei ironii fine, ce nu poate amăgi duioșia așteptărilor. Iubirea este totală și numai poezia ar putea mângâia neînțeleșul despărțirilor vremelnice: „**Suntem întregul fără parte / Și poezia dintr-un vers.**” (Nu poți pleca, pag. 144). Într-o comuniune definitiv stabilizată: „**Ești tot ce sunt și ești un tu al meu...**” (Ești ce sunt, pag.147), nimic nu poate dispersa implicarea emoțională și nici nu poate șterge strălucirea perlei ce s-a sedimentat în scoica iubirii. Uneori poetul pare a se juca într-o încercare imaginativă: „**Nu-nroua sub pleoape zarea calmă / A ochilor ce mi te-aduc aici, / Cu drag să prind sărutul tău în palmă / Și tu pe-al meu să-l strângi în pumnii mici**” (De vrei, pag. 150), dar totul este o trăire adevărată: „**Te știi a mea mai mult decât am vrut / Acolo, undeva-n legenda noastră.**” (De legendă, pag. 153).

Escală în purgatoriu, partea a treia a volumului, cea mai bogată ca număr de poezii, conduce periplusul liric prin meandrele unui *lupanar politic* și social, în care: „**Și astăzi au ajuns a fi prea-nalții / Aleși de noi spre-a deveni lichele**” (Se mișcă lumea, pag. 206). Ca pentru un adevărat purgatoriu, observator atent, poetul punctează faptele ce ar putea fi trecute pe răbojul păcatelor. Fie că este vorba de lucruri grave ce ating starea generală: „**Într-o democrație ce nu-ntreabă / Pe nimeni altceva decât de bani.**” (Ai bani?, pag.195). Fie că sunt luate în vizor cei nepăsători și leneși: „**Și sporovăind în pace / De orice, dar nu de muncă!**” (Rurală, pag.197). Fie că se referă la condeierii care intră cu nonșalanță: „**...în a scrierilor lume, / emblematică stafie / pentru cel ce vrea un nume / fără-a ști măcar să scrie...**” (En garde, pag.205). De aceea, Alexandru Hanganu simte nevoia unei reacții hotărâte, protestând: „**Cum să nu-l provoc la luptă / În arena cu avari, / Când îl văd cu mintea ruptă, / Și-având capul în șalvari.**” (Proverbe, pag. 207). Cât despre celelalte metehne luate în răs cu vervă și imaginație, condamnabile și ele, va afla cititorul însuși lecturând acest volum de versuri.

Eufonii în spargă, ultima parte a volumului cuprinde zece poeme în limba spargă, un idiom nou, într-un limbaj neașteptat pentru majoritatea cititorilor, inventat de poeta Nina Cassian și primit în literatura română cu o mare curiozitate, ca un amuzament fantezist. La fel, Alexandru Hanganu face un joc poetic cu aparență ludică, așa cum sunt de altfel toate versurile sale, și, iată, îndrăgostit probabil de această nouă formă de exprimare, pe care o consideră necesară. Ceea ce și reușește. Într-o

poezie oarecum ermetică, își exprimă cu nonșalanță o stare de contrarietate, de protest chiar. Interesantă este forma stilistică prin care, fără a face o aroganță din ușurința de a versifica, așează la locul lor rimele într-o armonie perfectă: „**Bifilează brusc a zgârdă / Gemida din sinea ei / Că-n zilida cu bridei / Toți se-nghibă când se-ndârdă**” (Fardidă-n egrui, pag.229). Rămâne ca cititorul interesat de un asemenea exercițiu de versificație să dezlege misterul șaradelor lingvistice propuse de autor și să înțeleagă seriozitatea temelor.

Referindu-ne la stilul versurilor acestui volum, ar fi suficient să menționăm doar epitetele și metaforele speciale: „**pălcuri de doruri, carusel de foc; cascada râsului tău; mă dor de dorul tău visele**” sau comparațiile subliminale: „**când îmi vorbești mă mângâie-ncet vântul; a ta îmbrățișare ca adierea de zefir; mâinile-ți maram fine; părul pânză de mătase**”, toate într-o armonie tipică scrierilor sale lirice și, așa cum era de așteptat de la un poet cu o impetuoză afirmare a vitalității lirice, intenția de a îmbogăți zestrea lingvistică cu unele cuvinte sau expresii noi: „**...pestetoturi; trestiiind; mă dedesubt cu tine; plâng de bogate ori; în minele fără-de idei; din Minele din mine; clipe zeite...**”

„**Escală în purgatoriu**”, un volum de versuri în care autorul se abandonează nevoii de a evidenția cu acuratețe toate aspectele vieții, prin versuri aduse cu sinceritate, dăruire și pasiune în slujirea cuvântului scris. Cu măiestria deja cunoscută din celelalte scrieri ale sale, autorul realizează un fel de poezie-metaforă, o poezie a libertății de exprimare, o poezie în favoarea oamenilor care trec prin neșansa unor vremuri nesigure. Este forma prin care poetul **Alexandru Hanganu** își iubește neamul, îi iubește pe toți oamenii pe care îi vrea dreptți și buni. Și în numele cărora protestează în felul său!

Lucia PĂTRAȘCU

Vasile Mandric – „101 Sonete absurde”

Noul volum de versuri „**101 Sonete absurde**”, semnat de **Vasile Mandric**, editat sub egida generoasă oferită de „Asociația - Universul Prieteniei - Iași”, aduce în fața cititorului o poezie mereu proaspătă, incitantă ca tematică și cu final neașteptat. Sigur că îl condiționează la aceasta, însuși **sonetul** cu forma sa inconfundabilă, dar și iubirea neostoită pentru acest gen de versificație, pe care a îmbrățișat-o de foarte mulți ani, într-o joacă interesantă cu Timpul.

În general, nu vom discuta despre forma sonetului, decât spunând că în acest volum, autorul folosește forma de sonet cu două catrene și două terține. De aceea, luând în considerare faptul că sonetul reprezintă o formă de poezie prin care un poet își poate dovedi valoarea, rafinamentul scrisului și puterea de a crea forme poetice grațioase, idee mai puțin

(continuare în pag. 21)

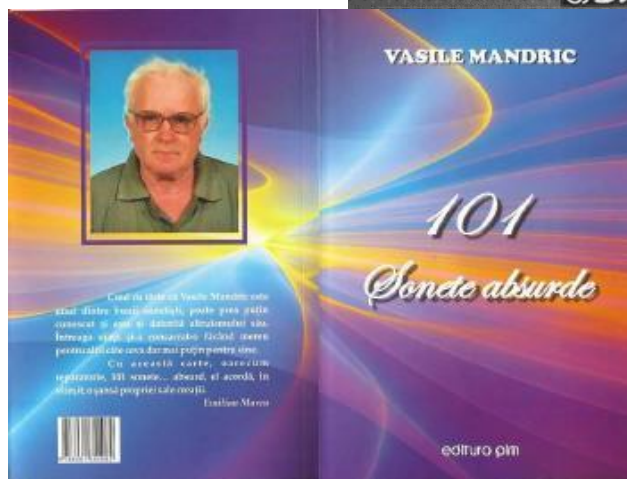
valorificată și utilizată astăzi, când versul liber pare a trimite la coșul de gunoi al literaturii toate poeziile cu formă fixă, iată că domnul Vasile Mandric perseverează în poezia aceasta plină de muzicalitate, care vine către noi de peste 700 de ani.

Încă de la tinerețe, Vasile Mandric, un adevărat colindător prin lumea literară, ca împletitor de reviste literare, ca editorialist, ca și condeier epigramist și, mai ales, ca un fin sonetist, n-a abandonat niciodată patima scrisului. Chiar dacă unii dintre colegii cu care a pornit pe drumul creației, au pierdut cursa, Vasile Mandric, părăsindu-și locurile natale, și-a luat la spinare traista cu poeme și a plecat în altă parte de țară, la Brăila, unde, alături de cei de aici, a ținut vie pasiunea pentru poezie și pentru epigramă.

Autorul are deja un evantai de apariții editoriale: *Eli, lama, sabachtani*, poezie, 2000; *Spațiul răsturnat*, poezie, 2014; *Sonete*, poezie, 2014; *Sonete sub acoperire*, poezie, 2015; *Aventura secunde*, poezie, 2016; *Praf în cap*, proză, 2017. Și, iată, acest nou volum de poezie „**101 Sonete absurde**”, 2018.

Poemele sale sunt grupate în versuri jucăușe, însă cu teme adânci, de-o acuratețe și o încrâncenată stabilitate, ce creează un canon al singurătății. O singurătate interiorizată, personalizată și înțepenită în acel timp, în care ar vrea să rămână împreună cu amintirile sale. Singurătate pe care numai protestul interior cu nuanță hazoasă îi dă puterea să îl depășească. Și atunci mai face un sonet: „ - **Hazliu să fie / Ca după secetă, o ploaie!**” (pag.33). A scris și mai scrie o poezie plină de romantism, învăluită într-un parfum tineresc și, pe alocuri, ghiduş, cu idei neașteptate, sincere până la mărturisirea nudă, ca în clipa spovedaniei, deoarece bilanțul unei vieți trăite în poezie și pentru poezie îl îndreptățește să se ia la trântă cu eternul Timp și să concluzioneze că acesta este o mărime ce nu poate fi desconsiderată nici în ceea ce a fost, nici în ceea ce este și nici în ceea ce va fi. De aceea mereu simte nevoia unei analize a trecutului în care au rămas unele cercuri de viață neîmplinite, ce au născut întrebări fără răspuns, care se vor desluși poate în fiecare nou volum publicat.

Un poet care caută cu asiduitate „**metafore fecioare**”, cel care: „**Pe puntea cu suspine de cuvinte, / Încerc să trec prăpastia și hăul, / C-un sac de versuri ce le am în minte**” (pag.92), având de rodnic în lumea poeziei: „Îmi vine un vers hoinar, îl pun pe foaie / Și-alerg, pe urmă, după sens și rimă.” (pag.81), deoarece: „... **tot prezentul este trecător / Iar eu am să rămân atât...în vis!**” (pag. 97). Dintr-o interogație retorică: „**Cine ești tu, poetule?**” (pag.99) rezultă o concluzie eminesciană, nu tocmai optimistă: „**Poet pribeag, poet al nimănu, Ce-i pasă lumii, dacă tu exiști?**”, (pag. 105), căreia doar viitorul i-ar putea încununa menirea dacă: „...**răsplătit în vremea viitoare / Te simți ca mort și mort vei fi ca viu!**” Un poet grăbit, nerăbdător să cuprindă statornicia trăirilor atâta timp cât mai are răgaz: „**Și cum mă știu că sunt poet de rasă, / Voi transforma secunda într-o Eră**” (pag.107), pentru a nu risipi nimic dintre sentimentele petrecute, dându-le forma sonetului cu o dăruire căreia îi dă conotații exagerat sacrificiale: „**Precum între tâlhari era IISUS / Stau între virgule și calc pe ele**” (pag.109).

Ce poate fi considerat mai interesant, decât faptul, aproape firesc pentru un poet bun, că poezia vine nechemată și îl caută, sfredelindu-i mintea cu o idee ce se cere înflorită în rime și metafore. Atunci Vasile Mandric, sonetist talentat, întrecându-se cu Timpul ce „...**veșnic mă va toarce.**” (pag. 36), caută cu asiduitate „**metafore fecioare**”, hotărât să toarcă adevărate fire de borangic din „**caierul de cuvinte**”. , aici și acum, când deja simte că răgazul temporal individual ce pare a se scurta, se topește în acel Timp ce „**Tot o face veșnic pe nebunul**” (pag. 23) și nu conținește în lucrarea lui aducând „... **vieții înserarea**” (pag. 23). Poetul dorește să lase ceva în urma sa, un fel de dar pentru el, cel căruia talentul îi tot spune: „ - **Nu mai sta! Hai, du-te / Și nu lăsa Poezia ta să moară**” (pag. 26), un dar pentru ceilalți care: „... **nici nu au habar... / Că autorul... nu mai este!**” (pag. 25) și chiar pentru vremea de după.

Doritor de tovarășii alese: *Hesiod, Platon, Homer, Eschil, Aristofan, Sofocle, Aristotel, Ovidius, Marțial*, poetul îi adună pe toți din „**antica vechime**”, de parcă într-o seară de Ajun: „...**a mai venit să meargă cu uratul / Alături de mine, stând în barcă, / Slăvitul Mare Gallus Împăratul!**” (pag. 47). Se revendică de la spița nobiliară a celor ce admiră cuvântul scris: „**N-aș fi-ndrăznit să fiu cuceritor, / Când am în sânge-albastru-meseria: / Poet, epigramist și scriitor.**” (pag. 68) și, asemeni unui senior care se respectă, îmbogățește zestrea stirpei: „**Am pus la Carul Mare-aproape tot / Și Poezii, Sonete, Epigrame / Dar vreau să-l umplu atâta cât mai pot.**” (pag. 70). O poezie ca o floare răsărită la marginea zăpezii pe care poetul o lasă spre admirația tuturor, cu speranța că nu va apărea vreun „**ageamiu**” care s-o întineze sau s-o rupă. Un condeier harnic, făuritor de rime și vise împletite în broderia lor, care, ca un bun gospodar, începe a-și analiza cu acribie trecutul, a-l număra cu patimă, cu talent și, la urma urmei, cu aceeași iubire din prima clipă a întâlnirii sale cu poezia. Doar îi aparține tot! Și trecutul, și prezentul, și viitorul!

Tănase CARAȘCA

BUNICUL (fragment)

După anii '50 lucrurile au căpătat noi direcții, regimul comunist copiind modelele rusești a schimbat total vechile tradiții, începând încă de atunci aplicarea sistemului întovărășirilor în agricultură. Bunicul a refuzat cu îndârjire orice încercare a autorităților de a-l introduce într-un sistem de întovărășire și de aici a avut de îndurat mari ne cazuri. A rezistat și în 1955, când febra colectivizării agriculturii a cuprins întreaga Dobrogea și a refuzat să predea tot ceea ce avea colectivului din Telița, unde se încadra cadastral suprafețele lui agricole. Supus la presiuni care l-au înșelățat cu amenințări, îngrădiri, refuzuri, după doi ani, în 1957 Bunicul a cedat, cu o singură condiție: Să fie lăsat să locuiască în casa lui din Sarica. Inițial i s-a acceptat această pretenție, dar nu peste mult timp, proprietarii caselor din Sarica, sub presiunea autorităților care aveau planurile lor ce trebuiau neapărat aplicate și-au părăsit gospodăriile și-au luat calabălăcurile și s-au mutat fiecare pe unde a putut. Bunicul, ultimul locuitor al cătunului Sarica, a rezistat până în primăvara anului 1961 când colectivul a început acțiunea de replantare și modernizare a suprafețelor de vie existente. Atunci Bunicul a fost somat să-și adune calabălăcul și să plece din Sarica, în caz contrar îi dăreamă casa cu kirovul, indiferent dacă va fi cineva sau nu în interior. S-a ținut tare bunicul, dar într-un târziu, înțelegând că și via lui va fi scoasă și înlocuită cu alta nouă, a cedat. „Bunica” Niculina a chemat un nepot de la Isaccea, au recuperat materialele de construcții care mai puteau fi folosite la casa pe care și-o construia, au încărcat totul într-un camion și ultimul locuitor al Saricii a dispărut pentru totdeauna din arealul atât de mult îndrăgjit. Înainte de a se urca în caroseria camionului, Bunicul a inspectat pentru ultima oară via, s-a oprit în capătul de lângă casă, s-a aplecat, a sărutat pământul pe care-l părăsea și cu lacrimile scurgându-i-se în barba albă s-a ridicat cu greu, s-a închinat de câteva ori, și ajutat de tânărul „nepot” și boscorodit de baba Niculina că îi întârzie cu via lui, a urcat și dus a fost. Tata a auzit ce s-a întâmplat după câteva zile și s-a dus să vadă ce s-a petrecut în locul copilăriei și primei lui tinereți. A găsit un morman de moloz din care nu se mai cunoștea unde a fost casa, bucătăria de vară și acareturile. Intrarea în hruba, unde pe timpuri erau depozitate vinurile Bunicului fusese acoperită, nivelată și probabil îndesată cel puțin la intrare cu molozul rezultat din pereții casei ca și multe altele care au existat, închizând pentru totdeauna povestea acestor lucrări ample, galerii subterane, unele care depășeau cu mult lungimi de ordinul zecilor de metri, care probabil că mai există prin dedesubturile Saricii, dar nu-și vor mai recăpăta niciodată nobilul rol de depozite pentru vinuri, așa cum erau odată. Copil fiind, auzeam povești cu balauri care își aveau sălașul prin fostele hrube, ne înfioram și ne era teamă să ne apropiem și să ne jucăm prin acele locuri. Sigur că existau mulți șerpi de mărimi diferite în Sarica, dar de aici și până la balauri de mărimi care ne îngrozeau, erau distanțe mari, mari de tot. Rar, dintre stâncile vârfurilor tocite ale bătrânilor munți Herci-nici numite prin partea locului de ucrainenii băștinași ai satului Telița Sarecike, mai cobora câte o viperă cu corn, una dintre spaimile localnicilor, pentru a se însori pe alei-

le dintre vii, dar nici ele nu speriau pe cineva așa cum îngrozeau poveștile cu balaurii uriași din hrube. Șerpii erau destui și unii destul de mari, dar nu erau periculoși, doar provocau o teamă morbidă artificială și în cele mai dese cazuri molipsitoare.

Dar să revenim la firul povestirii.

Tata a auzit că Bunicul se stabilise la Isaccea cu baba lui, unde „nepotul” cu materialele recuperate din casa de la Sarica, își ridicase o alta nouă, în care le repartizase o cămăruță bătrânilor strămutați cu forța. În scurt timp, bătrânii neglijăți din toate punctele de vedere de nepoții care le promisese marea cu sarea, au ajuns muritori de foame. Fără nici un fel de venit care să le asigure un trai cât de cât decent, bătrânii au ajuns la mila oamenilor din orașelul dunărean, care de milă le mai aducea câte un codru de pâine, un blid de mâncare și o găleată cu apă.

Bunicul nu a rezistat mult în starea în care ajunsese și care nu-i oferea nici o perspectivă de ameliorare. Înconjurat din toate părțile de răutăți care i-au măcinat puterea de a mai îndura nedreptățile vieții, la începutul toamnei următoare și-a strâns într-o bocceluță câteva lucruri pe care le mai avea și a plecat de acasă. Încălțat doar cu niște târlci din postav, a mers pe șoseaua pietruită luând-o înspre Sarica. Ajuns pe fostele lui proprietăți unde via nouă plantată în primăvară i-a trezit bucuria vechii lui iubiri, dar iute și-a dat seama că e cu totul altceva și lăcrimând abundent, și-a încropit un culcuș sub singurul pom care mai scăpase de sub lamele buldozerelor, un păr care supraviețuise în spatele fostei lui case. A dormit acolo o noapte rece chinându-se, deoarece nu avea haine groase ci doar o cămașă o pereche de pantaloni peticiți din doc și șosetele din lână care îi mai rămăseseră, pentru că târlcii se roseseră de atâta mers. A doua zi dimineață a mâncat câteva pere care scăpaseră printre frunzele pomului, s-a plimbat peste tot privind cu nostalgie locurile unde cândva fuseseră viile lui, recunoscând unele repere chiar dacă totul căpătase o altă configurație, dar foamea l-a pus pe gânduri. Și-a strâns săraca bocceluță pe care a înfipt-o într-un băț și cu pași șovăitori a ieșit în șosea. A stat preț de câteva minute care i s-au părut ore, fără a se hotărî încotro s-o ia. Gândurile i se întretăiau, i se suprapuneau, îl chinuiau cu o intensitate crescândă, capul a început să-l doară și să simtă amețeli. S-a așezat pe o buturugă de nuc, a privit din nou înspre vișoara lui care acum era altceva, a înțeles acest lucru și durerea i-a înmuiat din nou sufletul atât de încărcat de suferință. A început să plângă cu capul între mâini și coatele sprijinite pe genunchi. Cât să fi trecut? O oră, două... L-a trezit un huruit de căruță care venea dinspre Niculițel. Căruțașul, un cetățean din Telița a strunit caii văzându-l pe bătrânul așezat ca o stană de piatră pe acea buturugă. Uitându-se mai atent, l-a recunoscut pe moș Ionică, fostul proprietar al locului în care se aflau. Fără să stea prea mult pe gânduri, a să-rit din căruța în care avea saci cu făină, pesemne că venea de la moară și mirat l-a întrebat pe Bunicul:

-Ce-i cu matale aici moș Ionică? Știu că trăiai în Isaccea...

(continuare în pag. 23)

Bătrânul l-a privit câteva clipe și-a șters încet lacrimile din barbă apoi l-a întrebat:

-Cine ești, că eu nu te cunosc.

- Nichita din marginea Teliței, nu mă mai cunoști? Am fost în curtea matala de multe ori, am și lucrat la vie..

- Da, da... răspunse moșul neconvincător

-Ce faci matala aici?

-Am venit să-mi văd vișoara omule, i-a răspuns Bunicul cu glas tremurat.

-Vișoara matala moș Ionică nu mai este. Nici casa nu mai este... ce faci matala acum?

-Nu știu omule... Am să stau aici până mor. Aici am să mor, în locul în care m-am născut. N-am unde să mă duc. Fata e în Bulgaria, Ionel e la Constanța, cu Gavrilă sunt certat, iar la Isaccea nu mă mai întorc nici mort. Am să stau aici...

-Nu se poate moșule, urcă matala în căruță aici și mergem la Telița la fecioru-tu. Nu știu eu de ce v-ați certat, dar Gavrilă e un om bun, nu se poate să nu te găzduiască.

-Nu pot să merg la el, e supărat pe mine pentru pământ, eu sunt vinovat.

-Dă-l în mă-sa de pământ moșule, pământ nu mai are nimeni, așa că supărările din cauza lui nu-și mai au rostul.

Spunând acestea, Nichita l-a prins pe Bunicul de subsuori și l-a ajutat să urce în căruță, fără să simtă vreo împotrivire din partea acestuia, semn că bătrânul se gândise la această alternativă, dar avea nevoie de un impuls care să-l hotărască.

În marginea satului, Bunicul a coborât din căruță și i-a mulțumit lui Nichita pentru ajutor. Și-a aruncat pe umăr bățul de care era atârnată bocceluța și a luat-o încet la vale, spre casa noastră.

Era ziua de 21 septembrie, Sfânta Maria Mică pe rit vechi, când în Telița se sărbătorea hramul bisericii cu tot felul de obiceiuri, cu lume multă, comercianți, scrâncioabe, jocuri distractive, baluri, sărbătoare care ținea trei zile. Eram elev prin clasa a V-a la școala din sat și mă aflam într-o pauză. Cum curte școlii dădea înspre șosea, am văzut un moș cu barba albă, cu o boccea în spate, încălțat doar cu niște ciorapi de lână din care îi ieșeau călcăiele, coborând cu pași mici. Părându-mi-se personajul ciudat, m-am apropiat de garduțul destul de jos, curios să văd cine poate fi?! Surpriză! L-am recunoscut pe Bunicul, tatăl tatălui meu. Am tresărit și l-am privit curios cum coboară pe șosea spre casa noastră. Era prost îmbrăcat, îmbătrânise mult și părea absent. Nu a aruncat nici o privire spre ceea ce se petrecea în centrul satului, a depășit acel loc tumultuos, de parcă acolo nu se petrecea nimic. Am intrat în clasă și până la sfârșitul orei următoare m-am gândit la Bunicul. „Ce s-a întâmplat, unde se duce el cu traista-n băț, oare am să-l găsec acasă la noi? Cum va reacționa tata când își va vedea părintele venind la el să-i ceară adăpost? Ce va face mama, pe care bătrânul ei socru n-a vrut-o de noră, iar între ei lucrurile n-au decurs chiar bine?” Întrebări copilărești, dar pertinente, pentru că auzisem multe discuții pe această temă și acum îmi puneam la rândul meu întrebări.

Părinții mei, erau cu vecinii de mahala pe un maidan opus porțiței de intrare în curtea noastră, unde, fiind

sărbătoarea satului, își întinseseră preșuri pe jos și mâncând semințe, discutau vrute și nevrute. La un moment dat, fiind deja spre seară, de grupul lor s-a apropiat un consătean care venea dinspre centrul satului și s-a adresat tatălui meu:

-Nea Gavrilă, la porțiță cred că e tatăl matala. Stă acolo nemișcat, fără să intre în curte.

Tata s-a încrunțat în acel moment și a căzut pe gânduri. Toți cei prezenți cunoșteau povestea conflictului tată-fiu și acum așteptau curioși să vadă cum va reacționa fiul. După ce a stat așa gânditor câteva clipe, tata i s-a adresat mamei:

-Du-te fa și vezi cine-i?! Dacă-i tată-miu spune-i să intre, să nu mai stea la poartă că râde lumea de noi. Cred că l-a gonit babornița de Niculina de la Isaccea. l-a luat toată averea, parcă eu nu aveam nevoie de materiale să-mi fac o casă și acum l-a gonit, l-a trimis la fiu-su. Nașterea mamei ei de babornița dracului! Rea femeie a mai găsit tată-miu...

Mama s-a ridicat, a traversat curtea casei noastre sărăcăcioase și s-a pomenit față în față cu socrul ei.

-Bună seara tată, de ce nu intri, ce stai la poartă?

Bătrânul a bâiguit ceva și fără să mai aștepte alt îndemn, a intrat în curte cu privirea rătăcită, speriat parcă de locul în care se afla.

Mama l-a spălat, l-a schimbat cu ce a găsit prin casă i-a dat să mănânce, dar mare lucru nu a înțeles de la bătrânul care nu prea avea răspunsuri la întrebările nurorii sale. A înțeles că fusese la vie și că l-a adus cineva cu căruța în sat și a venit la ei, fără a preciza scopul și durata vizitei. Într-un târziu a venit și tata care s-a codit să dea ochii cu tată-su, dar până la urmă n-a avut ce face. Cu toată supărarea, tata i-a sărutat mâna și au schimbat cuvinte din care bătrânul nu dădea de înțeles nimic concret. Mama și tata și-au dat seama că mintea Bunicului nu mai era întregă și au înțeles repede că venise pe capul lor o nouă povară de întreținut. Deocamdată l-au tratat ca pe un musafir venit la sărbătoarea satului.

A doua zi am înțeles cu toții că Bunicul venise la noi ca să rămână. Și din toate spusese care nu aveau o coerență bine încheată, părinții mei au înțeles că ei vor fi cei care vor trebui să se îngrijească de soarta lui, atât cât va trăi. l-au pregătit o cameră care să fie numai a lui, cu strictul necesar și l-au îngrijit trei ani. Se vedea că bunicul se degradează pe zi ce trecea, fizic, moral, iar mintea lui contura mereu via lui de la Sarica despre care vorbea și în somn. „Vișoara mea” îl auzeam adeseori oftând sau pronunțând când dormea. Singurul pe care îl recunoștea era tata, mamei i se adresa cu nume diferite, iar noi nu aveam cu el nici un fel de relații. Era absent, stătea gânditor, nu vorbea cu nimeni, numai dacă era întrebat și nu reacționa la nici un stimul. Un moment de luciditate și parcă de bucurie, a avut în martie 1965 când a auzit că a murit Gheorghe Gheorghiu-Dej pe care îl considera principal vinovat de tot ceea ce se întâmplase în ultima perioadă din viața sa. A tresărit, l-a privit pe tata și i-a spus:

-Gavrilă, să iei înapoi tot pământul. Ai grijă de vișoara noastră, ea a fost inima mea, S-o iei înapoi, să nu le lași nici o palmă de pământ. Livada și pădurea,

(continuare în pag. 25)

Gheorghe A. STROIA

**TULBURĂTOAREA LUMINĂ A UNIRII
SAU
DESPRE AUTENTICA ROMÂNEASCĂ SIMȚIRE ÎN OPERA LUI
STAN M. ANDREI**

George Enescu: Îmi iubesc pământul natal, nu pot sta nicăieri, printre străini, mai mult de două luni, pașii mei pornesc singuri înapoi spre țara mea de care mi-e dor, mi-e dor...

Grigore Vieru: Sunt iarbă. Mai simplu nu pot fi...

Anul 2018, an de sărbătoare și de bucurie, **împlinirea a 100 de ani de România**, a fost, pentru tot românul cu veleități și preocupări literare, prilej de a rupe din timpul său prețios, dar mai ales din sufletul său încărcat de lumină, ca să dăruiască urmașilor un (în)semn al trecerii sale - o mărturie peste veacuri. Recomand, din ca-pul locului, ca la BICENTENAR (**200 de ani de România** – în 2118), să se facă o inventariere exhaustivă și condescendentă (pe cât posibil) a cărților publicate în 2018, printre care la loc de frunte să se afle cele dedicate CENTENARULUI. Multe dintre ele vor putea fi reinterpretate, prin prisma profetismului lor, a celor ce se vor fi întâmplat în următoarea sută de România. Prefigurând Centenarul, Armonii Culturale a reușit, la 1 Decembrie 2017, să strângă în jurul său pe toți (?) ce nutresc gândul cel bun pentru România și să publice antologia ROMÂNIA, PENTRU TINE!... – ce cuprinde creațiile a cincizeci și șapte de poeți români din țară și din diaspora, o lucrare ce a revărsat din suflete limpezi, doruri nesfârșite pentru țară și neam.

Subscriind acestui dor pur românesc, STAN M. ANDREI, prezent și în **România, pentru tine!...**, adună în volumul-centenar propriu „fărăme din TULBURĂTOAREA LUMINĂ A UNIRII, așa cum a simțit-o printre crinii albi și grii Andrei...”.

Structurată în patru părți echilibrate ca întindere, cartea se dorește a fi o mărturie sinceră și încărcată de emoție a sentimentelor ce conectează sufletul poetului la sufletul țării-mamă, prin firele nevăzute ale dorului, ale năzuințelor uneori rămase fără împlinire, versul clar, ce curge cu înverșunare, face din gând mărturie de credință și prinos de recunoștință.

Prima Parte – INVITAȚIE LA ALBA – este dedicată în întregime cetății cu nume imaculat, ce respiră lumina memorabilă a evenimentului petrecut aici acum o sută de ani. Poetul, cu emoția simțirii și a rostirii, aduce un omagiu cetății Alba Iulia (Apulum), un loc magic, în care energiile benefice se împletesc cu umbrele celor ce au fost ATUNCI acolo și ale celor ce sunt ACUM acolo, insinuând eternitate. Cu certitudine **Nu-i nevoie de ghid**, poetul îndrumând pașii cititorului către locurile cu adevărat memorabile ale cetății. Porțile, aleile, crucile, lăcașurile

Boem@ (120) 2/2019

Stan M. ANDREI

**TULBURĂTOAREA
LUMINĂ
A
UNIRII**

Editura Olimpias
Galați, 2018

sfinte, toate au o încărcătură istorică, emoția indusă fiind copleșitoare: „Când vii în Alba, în cetate,/ Râu lacom fii de cântec, de mit.../ Soarbe-n valuri sensuri care dor/ Și ia nisip încă neclătit” (**Când vii...**)

Partea a doua – UNIREA, ARIPA LUMINII - este atingerea sensibilă și delicată a fiorului de lumină sfântă, ce străbate dinspre sufletul „trăitorului” Unirii. Chiar dacă istoria zace uitată în „calendare prăfuite”, poetul incită cititorul la un exercițiu de imaginație - întoarcerea prin veac în cetatea reîntregirii neamului. Chiar dacă nu poți fi martor ocular, poți depune mărturie de simțire, conexând faptele, locurile, imaginile, dar mai ales înălțătoarele simțăminte ale celor care au trăit ATUNCI, cu regretul profund al celor peste care istoria a ridicat implacabilul tăvălug al anonimatului, făcând neputincioasă recunoștința: „Am o salbă de poeme,/ Gânduri mulse din ugerul luminii/ Și trecute prin inimă și prin vreme/ Pădurea din ochii mei,/ Cu straturi albe,/ Îmi împărtășește mesajul/ Și-l înalță/ În albastru/ Mă cuprind de smerenie/ Și de neputință/ Mă doare absența numelor celor mulți,/ A anonimilor!” (**Departa sunt de anul acela!**)

Partea a treia -REÎNTREGIREA, RITM ROMÂNESC - exprimă, în versuri de o frumusețe și sinceritate tulburătoare, dorul neîmplinit al poetului de o ROMÂNIE MARE, așa cum era acum un veac. Trupul țării este încă sfâșiat, părți dureroase fiindu-i desprinse prin vitregiile anilor ce au urmat: „Ceva e putred la mijloc/ și ceva e de prins de mijloc și de zgâlțâit/ până se simte fierbințeala de acum un veac./ Țara plânge că-i amputată de mult/ și tu, frunte română,/ dormitezi și te lamentezi/ în așternuturile înaintașilor?” (**Ritmul unui diac**).

(continuare în pag. 24)

Însă, profetic sau nu, nici prezentul nu e mai fericit, țara nu e mai întreagă, poemele acestei părți făcând subliminal trimitere la spusele pline de smerenie și durere ale lui Grigore Vieru: „Dacă visul unora a fost să ajungă în Cosmos, eu viața întreagă am visat să trec Prutul”...

În Partea a Patra – UNIREA, TĂMĂDUIREA DE IDENTITATE – se exprimă, într-o manieră retorică încastată în dilema întrebare-răspuns, convingerea poetului că Unirea nu e un miraj, ci o realitate și că toate cele ce s-au întâmplat au fireasca lor rostuire pe care istoria o va confirma. Certitudinea resimțită este sinceră și emoțională, în același timp, legătura dintre mit și realitate rămâne una la nivel subcuantic: „În orișicare piatră-i un român./ Altarele îi pomenesc și-i strâng apoi la sân”.

Unirea este „durere”, „farmec”, „omagiu”, „rezerva de pace”, „mântuire”, „presimțire”, „jinduire”, fiecare dintre aceste „o sută de.../ Frumuseți” (ale cărții) dând glas celor mai pure și mai înălțătoare sentimente românești.

Poezia lui Stan M. Andrei are, întotdeauna, o puternică încărcătură emoțională, lirica sa fiind străbătută de la un capăt la celalalt de rostiri ce aduc mângâiere, încredere, speranță, oricărui suflet dispus să guste din al său „fagure de miere”. Erudit, matur, patriot, sufletul poetului gălățean vibrează profund la tot ceea ce este românesc. Versurile atent șlefuite, cu o încărcătură de sublim și cantabilitate, vor cuceri cu siguranță sufletul cititorului, dornic să facă din visul de UNIRE al poetului, propriul său vis. Îndemnul la trezire din partea a III-a, certitudinea din partea a IV-a, ca și întreg ansamblul liric al cărții inspiră liniștea și pacea peste care istoria și-a așternut haina-i brodată cu luceferi și reprezintă mărturia vie a încarnării unui dor cu adevărat mesianic: ROMÂNIA!

Felicitări colectivului editorial pentru prestața grafică a cărții, imaginile din sfânta cetate a Unirii conferind un plus emoțional! Dacă mărturia poetului STAN M. ANDREI este sau nu autentică, dacă poartă în ea fiorul de românism credibil și palpabil, dacă va reuși poetul să îmbrace - prin credința și recunoștința sa - haina sărbătorii celei veșnice, despre toate acestea suntem deja convinși că DA!...

(urmare din pag. 23)

vezi și cele patru ictare de la Parcheș, cinci ictare la Pirpiriu, trei ictare jumătate la Tapiu...

Nimic nu i-a scăpat bunicului când a simțit o speranță, i-a înșirat fiului său toate suprafețele pe care le-a deținut, sperând că vor fi recuperate integral. N-a fost să fie așa cum gândea bătrânul atunci.

A fost doar o sclipire de moment. A intrat din nou în starea lui de absență totală, de incoerență, iar în vară puterile i-au scăzut vizibil, că nici nu mai ieșea din camera lui. La începutul toamnei, cu o săptămână înainte să plece eu de acasă la liceu în clasa a IX-a, eram la câmp cu mama și tata, la lotul de folosință pentru ceva lucrări de recoltat. A venit într-un suflet sora mea mai mică și ne-a anunțat că Bunicul horcăie. Mama a intuit că ceva se întâmplă, l-a privit pe tata și i-a spus tristă:

-Hai omule acasă că nu-mi miroase a bine. L-am văzut eu de dimineață că nu-i bine...

Acasă, am intrat cu toții în camera Bunicului. Da, bătrânul trăgea să moară, iar mama înțelegând asta i-a aprins o lumânare pe care a înfipt-o într-o oliță cu grâu. Cu câteva zile în urmă chemase preotul și îl împărtășise. Acum venise momentul, dar bătrânul nu voia să cedeze. Se chinuia, era foarte agitat, spumega. Un vecin, nea Tănase Gherasim a venit, a văzut și i-a spus tatei:

-Gavrilă. Bătrânul are ceva greu pe suflet, de aia nu poate să moară. O să-l ajut eu să scape de acea greutate.

A plecat acasă și a adus un jug de la un car cu boi pe care îl mai avea în magazie și îl păstra în speranța că timpurile se vor întoarce. I l-a băgat sub patul de suferință și imediat Bunicul s-a liniștit și în câteva minute și-a dat sufletul.

*

Bunicul a fost catalogat de comuniști drept chiabur, element burghez care trebuia înlăturat cu orice chip și în orice condiții, redus la tăcere. Din acest motiv a avut de suferit el și urmașii lui, copii și nepoți. Pentru că a fost un om corect, drept, respectat de toată lumea, nu a avut ce-i face fizic, dar au avut grijă să-l macine moral și psihic.

La aplicare Legii 18/1991 am mers la registrul agricol al centrului de comună și am căutat în acel document foaia matricolă a bunicului meu, să văd cu ce suprafață de teren a intrat în CAP. Surpriză! Sub numele Bunicului, scria în paranteză (Chiabur), iar întreaga suprafață care a predat-o era de patru hectare. Am reușit să recuperăm din ceea ce deținea Bunicul și tata la intrarea în gospodăria colectivă, suprafața de 14 hectare teren arabil din care 1,12 ha vie nobilă. Restul de 14 ha din care livada, pădurea, sau dus pe apa sâmbetei...

Așadar, Sarica era un rai blagoslovit pentru cei ce își aleseseră acel loc minunat, îndrăgostiți de natura neîntinată de modernismul pietrei cubice și betoanelor. Apa rece de izvor de la cișmeaua ctitorită și de Bunicul era un fel de „izvor al tămăduirii” și lumea alerga vara să-și răcorească sufletul și trupul înfierbântat de razele soarelui ce cădeau pe viile bine rânduite. Cred că mai cad și acum, dar nu pe viile nobile ci pe pârloagele rămase, pe care și-au găsit loc bun, cresc și se înmulțesc viperele cu corn, iepurii, vulpile și fazanii. Sarica toată, a ajuns o mare pârloagă! De ce? Mulți si-ar pune această întrebare firească. Cum, un loc binecuvântat de Dumnezeu să ajungă din floarea viticulturii nord-dobrogene o pârloagă unde și-au găsit loc sălbăticiunile?!

Bunicule, ridică-te să vezi ce a ajuns locul tău sfânt pe care l-ai iubit cu atâta pasiune și l-ai păstrat cu sfințenie pentru a-l dăruia când va veni timpul urmașilor tăi să-l înmulțească și să-l transmită urmașilor, urmașilor tăi.

Petre SUCIU

Recurs la Unire de Maria Filipoiu

Maria Filipoiu (Popa), născută la 8 septembrie 1954, în satul Văvăluci din comuna Bozioru, județul Buzău, a urmat școala elementară și gimnazială în localitatea natală, iar liceul la Colegiul Național Dimitrie Cantemir, din București. A urmat, apoi, studiile postliceale la Grupul Școlar Tehnico-Sanitar Fundeni, din București, după absolvirea căruia a lucrat în domeniul medical, până la pensionare.

Chiar dacă și-a făcut debutul literar doar după Revoluția din Decembrie 1989, dovedește un talent remarcabil, paleta exprimării sale cuprinzând domenii precum: etnologia, folclorul, poezia, epigrama, memorialistica.

A publicat cărți sub semnătură proprie și a coordonat antologii, este coautor la 90 de antologii colective, a colaborat la zeci de site-uri și reviste literare din țară și din diaspora română, a fost răsplătită cu peste douăzeci de distincții pentru activitatea sa literară.

Din anul 2015 este membru în Liga Scriitorilor Români și a cenaclului literar „Cetatea lui Bucur” din București.

La întâmpinarea Centenarului Marii Uniri, Maria Filipoiu ne oferă lucrarea „Recurs la Unire” o carte frumoasă, sinceră, pe înțelesul tuturor, despre visul unei națiuni de a face și a reface o țară. Autoarea demonstrează un patri-otism moștenit și educat, înflăcărat dar și îndurerat.

Prima parte a cărții conține o evocare a momentelor cruciale din istoria României, cele trei uniri, dar și elogiul și recunoștința autoarei față de înfăptuitorii acestora: Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza și Regele Ferdinand, fără a-i uita pe regii Burebista și Decebal, a căror Dacie se dorea, mereu, reînălțată. Maria Filipoiu nu uită nici contribuția majoritară a intelectualilor patrioți pașoptiști, majoritatea din-tre ei deveniți politicieni, făuritori ai Micii Uniri și precursori ai Unirii celei Mari.

Următoarele două părți ale volumului „Recurs la Unire” cuprind poezii, respectiv articole proprii dedicate Centenarului, scrise cu dragostea unui fiu recunoscător înaintașilor pentru darul minunat de la 1 Decembrie 1918 – România Mare, cu durerea pierderii acelei moșteniri și cu speranța reîntregirii definitive.

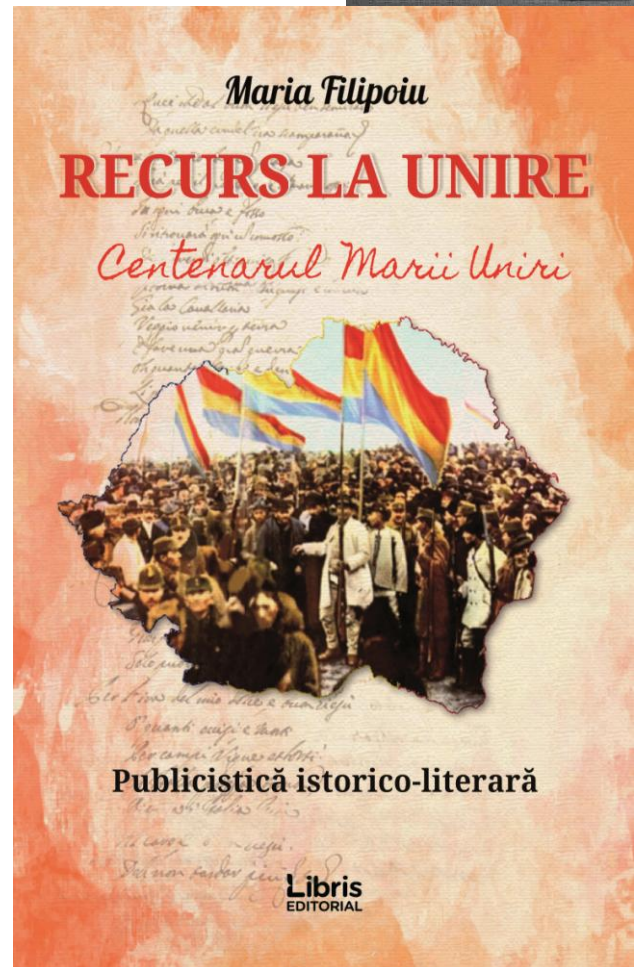
Originalitatea acestei cărți constă nu numai în ideea autoarei de a însoți fiecare capitol de un motto, cu un citat din mari personalități ale culturii române și universale, ci și de dublarea acestuia cu un motto personal. Iată două exemple:

Capitolul 4. Motto: „A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominației rusești. Numele „Basarab” și „Basarabeni” există cu mult înaintea vremii în care acest pă-mânt devenise românesc; acest nume singur este o istorie întregă.” (Mihai Eminescu)

Motto: „Plânge pământ românesc sub talpa străinului, / Cât nu simte mângâierea neamului strămoșesc, / Ci blasfemie, sporcând lăcașul altarului, / De tiranici cotropitori, cel batjocoresc.” (Maria Filipoiu)

Capitolul 7. Motto: „Mă mișc între Dumnezeu și neamul din care fac parte. În afară de acești termeni, nu văd nimic semnificativ între cer și pământ.” (Petre Țuțea).

Motto: „Gândul scriitorului este ca un maratonist

prin labirintul enigmatic al vieții. Esențial este să ajungă la sfârșitul cursei cu ceea ce este mai valoros din toate tentațiile întâlnite pe calea ideatică.” (Maria Filipoiu).

Închei citându-l pe Gheorghe Stroia (coperta a patra a cărții): „O lectură plăcută, ce poate fi transformată oricând într-un moment de recital poetic, în preajma marilor sărbători ale neamului, ori lângă monumentele dedicate cinstirii jertfei nemuritoare a eroilor români ai tuturor timpurilor.”

Alexander ALDYN

SHANGRI-LA: Lumea de dincolo de Prag (Partea I)

Motto:

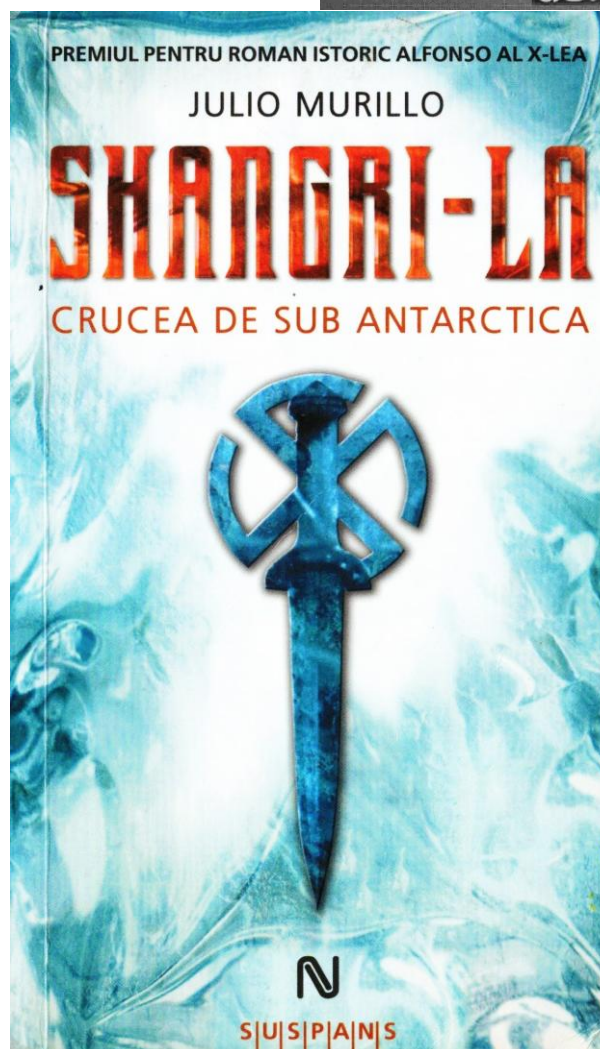
„[...] și ea simte crucea pe care a făcut-o omul în propriul său cerc de pământ vizibil... inconștient, o mandală... e un semn pentru ea. O îndrumă pe calea ei”[1].

(Thomas Pynchon în „Curcubeul gravitației”)

„Shangri-La” este un termen foarte pretențios. În el desco-perim atât o doză de mit, cât și o licărire de adevăr. Este o „Zonă” (și vom vedea de ce s-a optat pentru această denumire) în care se întâlnesc atât elemente reale cât și situații închipuite. Unii specialiști sunt de părere că termenul, care descrie un tărâm paradisiac imaginar a fost pentru prima dată menționat și adus în discuție de scriitorul englez James Hilton (1900-1954), care va face din el leitmotivul romanului său din anul 1933, „Lost Horizon” („Orizontul pierdut”). În anul 1937, regizorul italian Frank Capra va transforma cartea lui Hilton într-un film, ce va păstra același titlu cu cel al romanului. Scriitorul ne descrie Shangri-La-ul drept un loc mistic, foarte apropiat ca semnificație de Shambala tibetană, plasat în apropierea unei lamaserii (mănăstire lamaistă) în vestul munților Kunlun din China.

Între timp, *Shangri-La*-ul, ce evocă prin sine însuși atmosfera exotică a Orientului, a ajuns să simbolizeze paradisul pe pământ; un soi de teritoriu inaccesibil majorității, preponderent utopic, ce amintește probabil de utopia mitică himalayană: o zonă izolată de lume, în armonie perfectă, încărcată de beatitudine și spiritualitate.

Într-un interviu din anul 1936 acordat ziarului american *New York Times*, Hilton a mărturisit că pentru a-și concepe romanul și a putea descrie cu o incontestabilă veridicitate miticul *Shangri-La* s-a folosit de materialele disponibile la British Museum, cu privire la cultura și religia tibetană. Dincolo de ideea spiritual transcendentă a tărâmului ca de basm al *Shangri-La* se spune că există și o delimitare pur geografică, adică materială, a zonei cu pricina; *Shangri-La*-ul pământean fiind poziționat în nord-vestul provinciei Yunnan, din China. Locul a fost numit anterior *Zhongdian County* (*Zhōngdiàn Xiàn*), dar a fost redenumit la 17 decembrie 2001 și a fost modernizat într-un oraș la nivel județean la 16 decembrie 2014 ca *Shangri-La* pentru promovarea turismului în zonă. Inspirația și sursa alegerii numelui a provenit din romanul lui James Hilton, însă încă din vremuri străvechi populația tibetană s-a referit la acest loc prin numele său tradițional *Gyalthang* sau *Gyaltang* ce

s-ar traduce prin „câmpiile regale”.

Pentru a înțelege mai bine Lumea mitică a fabulosului tărâm *Shangri-La* („Lumea de dincolo de Prag”), e mai mult decât necesar să lăsăm imaginația să zburde prin „câmpiile regale” ale închipuirii, dar, tot la fel de necesar este să pășim cu picioarele noastre, și nu doar cu mintea, pe toată întinderea magică a câmpiilor provenite parcă din altă lume. O punere în balanță a ceea ce există, cu ceea ce am crede noi că există, de fiecare dată când ne adâncim captivați în paginile unei cărți sau a alteia.

Dincolo de romanul lui James Hilton ce n-încă tradus în limba română și pe care trebuie să mărturisesc că nu l-am lecturat, pentru aprofundarea studiului de față, cu privire la *Shangri-La* rămân alte două cărți ce trebuie a fi amintite și pe vom prezenta în continuare. Prima dintre ele este man polițist, subintitulat „Crucea de sub Antarctica” de-a doua este o destăinuire vizionară a unui auto ce discută despre „Calea către fericire” prin întele „Frumuseții fără margini a divinului”. Astfel, în „*Shangri-La*”, Marius Ghidel vorbește despre Dumr despre cum a luat naștere Creația; despre aband sine și întrajutorarea celorlalți; despre călătoriile afara trupului, precum și despre tot miracolul nevăz înconjoară și nu-l putem percepe sau asimila.

În ceea ce privește termenul *Shangri-La*,

(continuare în pag. 28)

Ghidel nu ne oferă prea multe informații, făcând doar scurta și insuficienta precizare: „Eu i-am spus Shangri-La pentru că seamănă foarte mult cu Zona lui Tarkovski. [...] Zona este locul unde orice dorință ți se poate împlini. Zona este lumea paralelă de lângă noi”^[2]. Dacă nu l-am fi identificat pe Tarkovski și Zona lui am fi rămas întrucâtva cu o problemă neelucidată și totul ni s-ar fi părut sumbru și încețoșat. Pentru a înțelege mai bine ceea ce dorește Marius Ghidel să ne comunice trebuie să ne aplecăm puțin asupra filmului „Călăuza” („Stalker” în limba engleză sau păstrând titlul original: „Сталкер”) din anul 1979 al regizorului rus Andrei Tarkovski (1932-1986), care combină elemente de science-fiction cu teme dramatice filozofice și psihologice. Scenariul aparține fraților Boris și Arkady Strugatsky și se bazează în mare parte pe romanul lor din anul 1972, „Roadside Picnic” („Picnic la marginea drumului”).

Semnificația cuvântului „Stalk” a fost derivată din utilizarea sa de către frații Strugatsky în romanul anterior amintit, în care se face aluzie la personajul „Stalky” creat de Rudyard Kipling în po-vestirile subintitulate „Stalky & Co”. Concomitent, în cadrul romanului, „Stalker” era o poreclă comună pentru bărbații angajați în întreprinderea ilegală de prospectare și contrabandă cu artefacte străine din „Zonă”. Zona lui Tarkovski are însă o cu totul altă semnificație. Urmărind cu atenție filmul regizorului sovietic, aflăm că într-un viitor îndepărtat, în urma impactului unei nave intergalactice de proveniență extraterestră, pe Pământ se formează un loc, de-numit simbolic și „Zona” cu proprietăți biofizice stranii și supra-naturale. La naștere astfel o nouă meserie, ilegală și totodată plină de riscuri, exercitată fraudulos în spațiul miraculos al Zonei, căreia i-am putea spune simplu „Călăuză” („Stalker”).

Aleksandr Kaidanovsky sau „Călăuza” din filmul lui Tarkovski este un proscris al societății care îi va conduce pe cei doi clienți ai săi: un scriitor melancolic (Anatoli Solonitsyn) dornic de a obține inspirația cu orice preț și un profesor (Nikolai Grinko) ce-și dorește să pătrundă tot mai adânc tainele Științei, spre Zona restricționată unde există o cameră capabilă să îplinească dorințele oricărei persoane ce-i trece pragul. „Zona” în sine pare a fi sensibilă și simțitoare, asemenea unui organism viu, în timp ce calea ce duce către ea poate fi doar sesizată, nu și văzută. O dată ce dorințele le sunt îndeplinite, cei doi vor rămâne fără nume, ajungând să se identifice și să se recunoască unul pe celălalt prin intermediul profesiilor exercitate. Zona este într-adevăr miraculoasă! Zonă de refugiu, dar și de împlinire eliberatoare; limitată prin spațialitate dar ne-limitată prin posibilități, la fel ca Zona pynchoniană din „Curcubeul gravitației”.

În „Shangri-La. Crucea de sub Antarctica” scriitorul spaniol Julio Murillo Llerda ne propune o versiune răstălmăcită a Istoriei ce merge mână în mână cu teoria conspirației. Romanul mizează pe incertitudinea existențială „Ce-ar fi dacă?”, pledând pentru un curs al Istoriei și a desfășurării evenimentelor, ce fie pot, fie nu pot, să se fi petrecut așa cum sunt imaginate și istorisite. La final, rămâne însă o lecție nespusă, dar instructivă de Istorie, dublată de o scriitură ce întregeste thrillerul istoric; – operă ce va fi recompensată în anul 2008 de Caja Castilla La Mancha cu „Premiul pentru Roman Istoric Alfonso al X-lea”, una dintre cele mai prestigioase

și bine cotate distincții literare din Spania.

Întrebării „Ce-ar fi dacă?” i se poate adăuga celebra ipoteză deleuzo-guattariană „Ce s-a întâmplat?”, prin prisma celor trei povestiri^[3] analizate de cei doi filozofi în cel de-al optulea platou al *Miilor și Mii...*

O expediție strict secretă la Polul Sud, în Antarctica, efectuată de echipa de cercetare *Millenium Research 2000* cunoscută și sub numele de *Antarctic Research*, care cântărea mai mult de douăzeci de tone atunci când a pornit la drum și care era compusă, conform autorului, din nouă persoane, dintre care opt sunt decedate în momentul în care debutează acțiunea romanului, primul capitol intitulându-se chiar „Nouă sicrie”. „Nouă persoane foarte diferite între ele [...] un francez [...] un tip foarte sarcastic, pe care îl chema Stan Barets. [...] Hatsuka, un cercetător metodic și rezervat, discret până la exasperare, foarte protocolar”^[4], cărora li se mai pot adăuga cele două personaje opus-referențiale: doctorița Angela Brandley, decedată în expediție, cel de-al nouălea membru al *Millenium Research 2000* și unul dintre cei mai buni geologi din întreaga Anglie; și Eilert Lang, alias Heinz Rainer singurul membru al expediției rămas în viață, un specialist în flora și fauna zonei arctice născut în Norvegia.

Lang își va schimba numele în Rainer întrucât interpretează rolul personajului pozitiv-travestit, ce încearcă din răspuțeri să facă lumină în afacerea *Antarctic Research* prin intermediul căreia membrii ei au reușit să descopere și să înțeleagă mai mult decât trebuia văzut și înțeles. Prețul ultim, plătit pentru această cunoaștere inoportună și refuzată este *moartea*. Nouă sicrie, cu mențiunea strictă că unul dintre ele, cel mai probabil al optulea, a rămas cumva gol, sau, mai potrivit spus a încăput pe corpul altui decedat. Trecură aproape șase ani de când Lang era declarat mort iar prezentul îl surprinde în Londra anulului 2008 (anul apariției romanului) unde a închiriat apartamentul numărul unu de la etajul patru al clădirii din strada Wartburg, numărul 43, ducând o viață austeră. Mai păstrează încă o fotografie polaroid a Angelei, făcută de Stan Barets în timpul expediției; – femeia pe care a iubit-o nespus și de moartea căreia se simte într-un fel vinovat. Este, de fel, singura amintire rămasă cu ea, și pentru că tot am adus în discuție *fantoma* unei fotografii ar fi timpul să amintim că întreaga acțiune a romanului; impulsul declanșator și intriga complicată ce se întretese armonios precum o pânză de păianjen, pornește tot de la o fotografie, dar nu a imaginii unei persoane dragi, ba dimpotrivă.

„Adevărul era că nu părea un montaj, o mostră de artă digitală. Cinci indivizi cu vârste foarte înaintate și cu înfățișare sinistru stăteau în picioare, în semicerc. Zâmbeau satisfăcuți. Priveau cum un om cu părul alb, așezat la o masă, se apleca gata să sufle pentru a stinge lumânările unui tort de aniversare. Lângă el se vedea o

femeie zveltă, mărunță, cu părul scurt și ondulat, înfășurată într-o mantie de hermină. Se uita cu satisfacție senină la protagonist, deși ochii ei, cu o licărire de evidentă cochetărie, erau îndreptați direct spre obiectivul fotografului. [...] Ea era Eva Braun. El, Adolf Hitler”^[5]. Aceasta este fotografia imposibilă sau declanșatoare ce-l va purta pe Rainer și pe toți cei care-o vor studia, căzând pradă misterului ei magic, într-o aventură pe viață și pe moarte spre elucidarea unor mistere îngropate demult. Șapte figuri dintre cele mai reprezentative și odioase: dincolo de Adolf Hitler și Eva Braun trebuie menționat și Joseph Mengele, „Măcelarul de la Auschwitz”, despre care se credea că a murit la sfârșitul anilor șaptezeci, în Brazilia, neputând fi prins niciodată, dar care, la fel ca și Hitler, a supraviețuit cumva nu doar Istoriei ci și Timpului.

Fotografia a fost făcută în Noua Suabie la Baza Wichita sau Baza 211, acel loc preponderent enigmatic din Antarctica, ce nu apare pe hărți, zis și *Shangri-La-ul naziștilor* sau *Shangri-La-ul Führerului*. Pentru Julio Murillo Llerda *Shangri-La-ul* nu reprezintă o poartă spre o altă lume; o trecere din dimensiunea pământeană într-o altă dimensiune paralelă, de origine spirituală sau extraterestră. Autorul „*Crucii de sub Antarcita*” plasează acest pretențios *Shangri-La* într-o zonă mai puțin accesibilă a globului pământesc, însă ea rămâne întru totul o zonă a lumii noastre, identificabilă geografic, fără a transcende de fel dimensiunile infinite ale Universului. Nu același lucru se întâmplă și în cazul clarvăzătorului Marius Ghidel care atunci când pătrunde în *Shangri-La*, iese pur și simplu din timpul și spațiul lumii noastre, plonjând într-o altă dimensiune, necunoscută oamenilor. „*Răpirea din troleibuz*” pe când avea doar șaisprezece ani echivalează, conform destăinuirilor sale, cu o călătorie pe planeta necunoscută a extraterestrilor și cu o incursiune obligatorie în *Shangri-La*.

„Deci, eram în troleibuz și, în același timp, eram foarte real pe o planetă. Toate argumentele duc spre planul paralel, unde pot exista elemente din două lumi deodată, cum am mai văzut, combinate...”^[6] [...] De fapt, este ca un fel de cameră de depresurizare, o zonă tampon între cele două lumi. Să-i zicem «Zona» lui Tarkovski, Camera unde orice dorință se poate împlini. [...] Toată călătoria a durat două stații de troleibuz”^[7]. Minusul cărții lui Ghidel cu privire la *Shangri-La* este că nu explicitează aproape deloc termenul cu pricina, iar atunci când face referire la el ca la „Zona” lui Tarkovski, lasă pe mai departe Zona în aceeași incertitudine lingvistică.

Fantasticele călătorii ale lui Ghidel pe planetele îndepărtate ale Galaxiei mă duc cu gândul la binecunoscutul roman „*Abatorul cincii*” al lui Kurt Vonnegut, în care protagonistul Billy Pilgrim experimentează aceleași salturi temporale, depășind cu o ușurință de nedescris Pragul dintre Lumi, spre a se propulsa în repetate rânduri pe Tralfamadore, o planetă ciudată situată la miliarde de ani-lumină de Pământ, despre care nu cunoaște absolut nimic. Experiențele celor doi sunt similare, cu precizarea că unul este un personaj inventat de roman, iar celălalt un personaj efectiv, în carne și oase, care pretinde că a descoperit lumi mai bune, ce vor fi denumite simbolic *Shangri-La*. Dacă lui Vonnegut îi vom fi atribuit marele merit al *science-fiction*-ului, lui

Marius Ghidel ce merit va fi să îi atribuim? Întrebarea ce se pune este cât Adevăr există în acest *Shangri-La* propovăduit de el și cât de autentică este Zona atribuită lui Tarkovski, gata oricând de a îndeplini dorințele derizorii muritoare? *Privind totul din prisma Realității!* Lăsând la o parte romanul și cinematograful!

Întorcându-ne la romanul lui Murillo, afirmăm că intriga debutează odată cu apariția fotografiei imposibile pe care Rainer o păstrează cu sfințenie, pentru a i-o transmite ziaristului de la *The Guardian*, Simon Darden, ce locuia în cartierul londonez Hampstead. O dată intrat în posesia fotografiei ce-l înfățișează pe Hitler în viață, alături de un grup de șase persoane apropiate, sărbătorindu-i ziua de naștere, Darden se vede nevoit să ceară părerea unui specialist, iar specialistul cu pricina nu este nimeni altul decât fotografii american John Stewart, cu care ziaristul se cunoscuse cu cinci-sprezece ani în urmă, la New York. Analizând-o, Stewart constată numaidecât că este autentică. Versiunea oficială a evenimentelor ne încredințează că Hitler a murit la data de 30 aprilie 1945 în Führerbunkerul său din Berlin, acolo unde cadavrul i-a fost descoperit ars în întregime, craniul prezentând la rândul-i urma unei împușcături. *Sinucidere!* Dar să fie numai atât? Aceasta este întrebarea la care încearcă să răspundă Murillo în romanul său, dându-ne de înțeles că Istoria nu este întotdeauna ceea ce pare. Repetând stupefiați aceeași întrebare a filozofilor francezi din „*Mii de platouri*”, ne vom întreba și noi, la rândul-ne, „*Ce s-a întâmplat?*”

Cele mai vehiculate teorii ale conspirației afirmă că Hitler a fugit în Argentina cu ajutorul unui submarin, înscenându-și moartea la Berlin. Odată ajuns în Argentina a mai trăit o bună perioadă de vreme, fără ca nimeni să știe. („După ce a fugit din Berlin, [Hitler] a petrecut mai mult de un an în Noua Suabie. Apoi s-a instalat în Argentina, în zona Bariloche”^[8].) Mizând pe această teorie conspiraționistă, Murillo își concepe și structurează scriitura în conformitate cu faptele istorice acceptate pe care le întrețese armonios cu elemente de fantezie. Lumânările de pe tortul din fotografia buclucașă indică o vârstă de șaptezeci și nouă de ani (asta dacă într-o veche fotografie în alb și negru ele chiar pot fi numărate! – *sic*), iar despre imaginea cu pricina ni se spune că a fost captată în aprilie 1968.

Pătrunzând în labirintul mistic al Bazei 211, acel *Shangri-La* din Neuschwabenland al celui de Al Treilea Reich, Rainer descoperă atât mormântul (*mausoleul*) Führerului descris undeva spre sfârșitul romanului după cum urmează: „[...] un panteon circular, iluminat de un fascicul de lumină zenitală. În centru, pe un postament de marmură neagră, se înalță un uriaș vultur de bronz, cu aripile desfăcute, iar picioarele sale, lespeda cu numele și datele nașterii și morții. Hitler a murit în 1971, la Bariloche. Rămășițele sale pământești au fost duse în Antarctica”^[9], cât și mult-vehiculatele capturi de război ale naziștilor, constând în neprețuite opere de artă și aur cât cuprinde: „Am descoperit acolo cea mai

(continuare în pag. 30)

mare comoară ce se poate imagina: sute de opere de artă, depozitate cu grijă într-o mulțime de săli mari; tablouri de valoare incalculabilă: picturi ale lui Rembrandt, Fragonard, Cranach și Dürer; statui și vase mari; ouă Fabergé care aparținuseră familiei țariste; cărți vechi și incunabule provenind din toate bibliotecile spoliaste în timpul ocupației. De asemenea, sute de lingouri de aur^[10].

Muzeul Holocaustului din Statele Unite ale Americii, afirmă că naziștii și-ar fi însușit în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, prin intimidare, constrângere sau furt, aproximativ 16.000 de opere de artă. Dintre acestea, au fost descoperite în mod întâmplător în anul 2011, la München, în casa unui comerciant cu obiecte de artă, pe nume Cornelius Gurlitt, suspectat de evaziune fiscală, în jur de 1.500 de tablouri confiscate pe timpul războiului de regimul nazist, în anii '30-'40, aparținând unor artiști considerați degenerați ca Henri Matisse, Pablo Picasso și Marc Chagall. Operele erau depozitate în camere întunecate, iar Gurlitt le pune în vânzare atunci când avea nevoie de bani. Lucrările sunt evaluate în prezent la suma de aproximativ un miliard de euro.

Iată cum scriitura lui Murillo se îmbină în acest punct cu Realitatea: furtul operelor de artă este un fapt istoric, iar ficțiunea literară constă în stricta schimbare a decorului: viața ce se continuă în Antarctica, operele sustrate supraviețuind timpului tot aici, în spațiul ideal inaccesibil, trecut pe seama miticului *Shangri-La*, și un ochi curios, capabil să le perceapă spre a le înfățișa. Murillo împinge conspirația până în punctul ei cel mai extrem, un apogeu odios al nazismului: mormântul lui Hitler în preajma operelor de artă confiscate, ca semn de însușire artistică permanentă. Este un fel de a ne spune că arta supraviețuiește chiar și după moarte, dar Hitler nu a murit nici chiar atunci când este mort și îngropat în camerele absconse ale Antarcticii, întrucât el supraviețuiește prin arta care-l înconjoară. Imaginea mormântului său, se răsfrațe în multiplele imagini ale tablourilor furate. O supraviețuire prin intermediul tabloului, precum se întâmpla în cazul lui *Dorian Gray*: opera de artă preia imaginea macabră a muribundului suflându-i în față cu Viață!

Note:

^[1] Thomas Pynchon – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași, 2010, p. 830.

^[2] Marius Ghidel – *Shangri-La (Frumusețea fără margini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, București, 2017, pp. 41-42.

^[3] Cel de-al optulea platou al volumului „*Capitalism și schizofrenie II: Mii de platouri*” se intitulează „*Trei povestiri, sau «ce s-a întâmplat?»*”, iar filozofii francezi Gilles Deleuze și Félix Guattari analizează trei povestiri celebre prin prisma întrebării obsesive de factură polițistă, în maniera lui Sherlock Holmes, „*Ce s-a întâmplat?»*” Ei sunt de părere că avem de-a face cu o povestire doar în momentul în care acțiunea se organizează în jurul întrebării „*Ce s-a întâmplat?»*”. Astfel, cele trei povestiri reprezentative alese de ei pentru analiza propusă sunt: 1. Henry James – „*Din cușcă*” (1898); 2. Francis Scott Fitzgerald – „*The Crack Up*” (1936) [volum autobiografic]; 3. Pierrette Fleutiaux – „*Povestea prăpastiei și a lunetei*” („*Histoire du gouffre et de la lunette*”) (1976).

În acest sens, ei declară că: „Nu vom ști niciodată ce s-a întâmplat, vom ști întotdeauna ce se va întâmpla, iată care sunt

cele două moduri de a-l ține pe cititor cu sufletul la gură”, și, mai departe, făcând trimitere la romanul polițist, notează: „Romanul polițist, din acest punct de vedere, este un gen cu totul hibrid, dat fiind că, cel mai adesea, ceva = x, de ordinul unei crime sau al unui furt, s-a întâmplat, dar ceea ce s-a întâmplat va fi descoperit, și aceasta în prezentul determinat de către polițistul-model”. (Gilles Deleuze, Félix Guattari – *Capitalism și schizofrenie vol. II: Mii de platouri*, Ed. Art, București, 2013, p. 253.) (n.a.)

^[4] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 182.

^[5] *Ibidem*, p. 25.

^[6] Marius Ghidel – *Shangri-La (Frumusețea fără ini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, rești, 2017, p. 176.

^[7] *Ibidem*, p. 182.

^[8] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub ctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 302.

^[9] *Ibidem*, pp. 306-307.

^[10] *Ibidem*, p. 306.

Bibliografie:

DELEUZE, GILLES; GUATTARI, FÉLIX [2013] – *Capitalism și schizofrenie vol. II: Mii de platouri*, Editura Art, București.

GHIDEL, MARIUS [2017] – *Shangri-La (Frumusețea fără margini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, București.

LLERDA, JULIO MURILLO [2009] – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București.

PYNCHON, THOMAS [2010] – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași.

Camelia ARDELEAN

Cum aş putea să-ți spun...

Cum aş putea să-ți spun ce mult mă doare
Că drumul tău cotește spre apus,
Cu altă paralelă suprapus,
Vegheat de o haină ursitoare?

Un vid ineluctabil s-a produs,
Stingând literalmente din fervoare.
Pe calea dintre inimi e rumoare
Și-un ultim gând s-a spart, căzând răpus.

E-apocalipsă-n peștera din tine,
Printre troiene nu-mi pot face loc;
Un cronometru parcă se abține

Să mai măsoare timpul echivoc,
Când un străin se clatină în vine,
Sortându-și deziluzii sub obroc.

Cum să te-agăți de cer fără iertare

Cum să te-agăți de cer fără iertare
Și cum să prinzi de toartă-un curcubeu,
Când printre nouri crește-un aculeu,
Ce îți străpunge palida visare?

Reanimându-ți istovitul eu
Cu mici perfuzii de iluzii-amare,
Încrâncenată soarta ți se pare,
Pe drumul șubred către Dumnezeu.

De la cheremul patimilor noastre –
Corăbieri captivi în propriul ghiol,
Plutim în vise așa-zis albastre,

Regurgitând fragmente de nămol,
Pierduți pe urma *Păsării Măiastre*,
Nemulțumiți de zborul prea domol.

Eu voi pleca, iubite...

Eu voi pleca, iubite, c-un ultim tren de flori,
Ciulinilor din tine le voi lăsa răvașe;
În palma amăgirii nu poți să te-nfiori,
Din blocuri mici de gheață nu construiești orașe.

Eu voi pleca, mi-e drumul prietenul fidel
Și depărtarea urlă, mă cheamă iar acasă;
În noi se prăbușește al dragostei castel
Și-n ornicul din suflet mai tace o crevasă.

Eu voi pleca, iubite, sunt doar un albatros
Cu aripi mistuite de ceața toamnei tale,
Spre marea-nsingurare, spășită, merg pe jos,
Mi-s tălpile rănite de steiuri de pe cale.

Lăstarul de simțire flămândă se usucă,
Pășește viitorul, din nou, pe coji de nucă...

În parcul trist...

În parcul trist se deapăn-o poveste
De fiecare mierlă de pe gard
Și-un leagăn vechi se-mpiedică-n proteste,
Când vântul se agață de stindard.

Un fulg stingher statuii-i dă binețe,
Pe soclul rece timpu-a-ncremenit;
Aștept tacit ca liniștea să-ngețe,
Să-i spun, din nou, tăcerii bun-venit.

Mă plimb pe-alei cu frigul în spinare,
Ca un proscris cu salba-i de dureri,
Sub felinar un bob de cer transpare;
La înfrunzire teamă ți-e să speri.

Pe Eminescu picură lumină;
În lumea păcii, slova-i cristalină...

Dac-ai uitat, iubite, al meu nume

Dac-ai uitat, iubite, al meu nume,
Săpat cândva în cordul tău cel drept
(Ca o maree izbucnită-n piept),
Să-ți amintești de noaptea din Fiume*!

Sub înspumatul dragostei concept,
Ne-am conectat trăirile anume
Și dezbrăcați de frăie ori cutume,
Ne-am reunit misterele perfect.

Dar a rămas pierduta fantezie
O goeletă fără de catarg
(Pe care marea nu îl reînvie,

Chiar dacă vântul trâmbiță în larg).
Din simțământul sub anestezie,
Clepsidre arse clipele își sparg.

*Fiume n.: oraș în Croația, port la Adriatică, 58.000 locuitori.
Reclamat de italieni, după războiul mondial, Fiume a fost atribuit
mai întâi Iugoslaviei, apoi înapoiat Italiei.

Cu zborul frânt în iris...

Cu zborul frânt în iris deseori,
Ne iscălim îngenuncheați sentințe
Sau colectăm din fugă neputințe,
Îndepărtați de cei mai intimi sori.

Făcând prăpăd în lanul de dorințe,
Purcedem la cules de meteori,
Simțind ce simplu este să cobori
Și să pășești pe veștede voințe.

Dac-am putea, din resturi de morminte,
Un alt Eden să-nfiripăm cândva,
Să ne-nfruptăm, flămânzi, din cele sfinte,

Însuflețind aripi de mucava,
Ne-am ușura din cruci, luând aminte
La frigul ce în inimă răcnea.

Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

Din ciclul **PUNȚI SPIRITUALE**

PROFIT...SPIRITUAL

M-am amestecat cu niște cărți
devenite niște gropițe în obraji sufletului...
un semn de noroc și prosperitate

cât farmec, Doamne,
și câtă bucurie să recunoști
că sunt partea frumoasă din tine

splendoare de autori,
îi regăsesc scurgere de sânge
și gând românesc
ce ne apropie

sunt cea care sfințenia le-o valorifică,
iar nostalgia
cu brâu tricolor și-o încinge...

ȚARA DIN MINE

*Societății Culturale Apollon,
președinte George Călin, Ambasador Cultural,
Convenția ONU-Geneva, scriitor*

Sigilată în mine Soare-Răsare,
O ridic pe umerii Luminii
Cerc de sensuri pentru ochii închiși
Inseparabile idei de trăite valori,
Edific aceste dimineți ...
Te chem să fii parte și TU
A alternării de insomnii între care
Te-ar dura rătăcirea și-ar plânge-n ea Țara...

Eu ți-o dăruiesc ca pe-o gură de aer
Adevăr s-o culegi - din ecou strămoșesc -
Aici - pentru-a deprinde limbajul
Pericolului de a o pierde.
...Ore de echilibru
Le vom depăna tricolor
La cea mai solicitată prelegere de virtuți,
Ochiul lui Dumnezeu fixându-ne
Nedemni de Neam, rătăciții...

APRINDERE CONTINUĂ

Scriitorului Ioan Barbu

Bănuiesc în fiecare om o energie a luminii...
Acea pentru care
Răsunător de tare,
Bate la ușa sufletului meu
Uluirea de a-l cunoaște
Istorie de NEAM...
Odihnesc în ea
Aprindere continuă...
Notă a vieții pentru care... viața mi-aș da.

MOMENT SINGULAR

*Doamnei Margareta Labiș, Om al literelor și declamatoare
de excepție, sora poetului Nicolae Labiș*

Moment singular:

"Moartea căprioarei"...
și se cutremură o mână
de pe trăgaciul pândeii
în timp ce salva dă greș,
lăsând meditația pe seama celor
care s-ar depăși în pornirile oarbe
și și-ar înfrânge din suflet infernul,
pășind pe urmele "Cântării Cântărilor"
și a celor mărețe din ea
ce rămân lecție în delimitarea reperelor.

VOCEA-MI DIN CULOARE ȘI CUVÂNT

Scriitoarei și artistului plastic Viorica Șerban

Vocea-mi din culoare și cuvânt
Infinit de suflet mi-i... Cu soare...
Of-ul dintr-o stare de frământ
Roz îl însușesc pe-un miez de floare.
Iarăși timpul mi-i de-un basm discret
Cu ieșirea-n infinit albastru ...
Ah, un ochi adânc se zbate-n piept
Și „Focul din tălpi” renaște-n astru.
Este vocea mea... Cuvântul viu –
Romănesc – de-un tricolor aprins.
Binecuvântat, la ceas târziu,
Are-un șarm plantat de paradis,
Noaptea răsturnând-o-n car de vise...

ALEG SĂ FIU EU

Poetei Luminii Aurelia Rînjea

Așteptările mele -
Univers al speranței -
Răvnesc măreția trăirii...
Elogii i-aduc rezistenței ființei
La suferința care devine...aripi -
Indiciu al performanței poetice...
Aleg să fiu eu -
Rafală de zbucium!
Îngerul mă presară cu zi peste zi...
Nebunie frumoasă în care toate sunt una:
Jocul copilului...
Emoția din el a maturului...
Aburi stelari ce mențin în mine ...Lumina...

INIMĂ...

Profesoarei Silvia Barbu

Să te vindec aș dori,
Inimă a mea, dar nu de doru-mi românesc
Liniile tale reflectă pictura
Văzului din mine astral pământesc...
Intuind mântuirea prin el,
Artisticul meu cuvânt
Bătăiosul însemn și-l delegă
Argint viu – prin care
Rosturile, dincolo de începuturi
Brațe se desprind –
Urcușul spre ele fiind aceeași melodie de dor...

(continuare în pag. 33)

SOLILOCVIUL UNUI SRIITOR*Scriitorului Florentin Popescu*

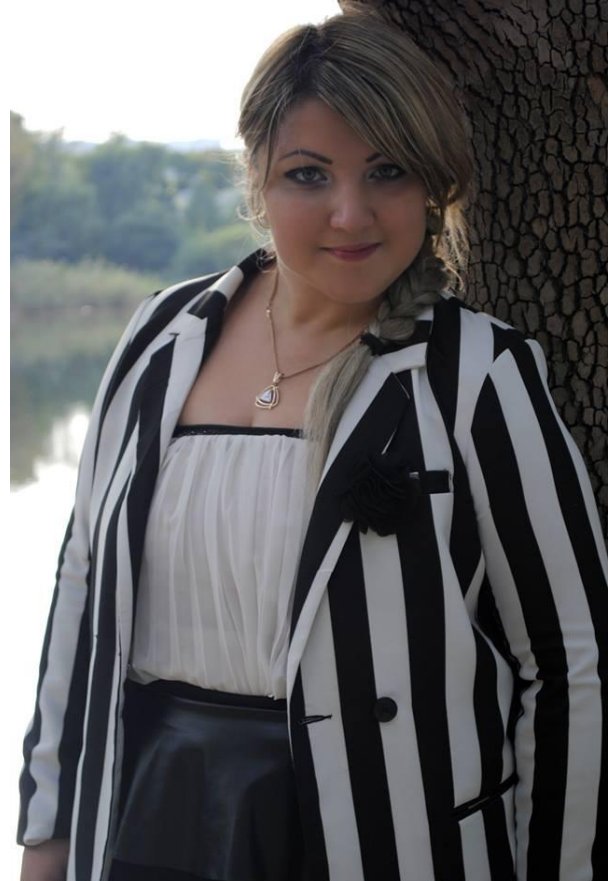
Fără tine, Cuvântule, ce m-ar menține
 Limpezime în frământare?
 O, cât de mare mă faci!...
 Respect și admirație!
 Exiști și te cauți!
 Năvalnică răsturnare de situație,
 Tainic îmbogățindu-mi
 Investigata-mi înălțare,
 Nerăbdător în setea-mi de a te recunoște
 Potop de binecuvântare –
 Osândă prin care
 Prind cea dintotdeauna,
 Estimată ca și valoarea
 Sincerei mele confesiuni,
 Cuvântule, limpezime
 Undă a mea - în frământare.

AL MEU, TOT UNITARUL...*Scriitorului Petre Rău*

Pianist al acestor numerologii,
 Evit întrebări inutile ce mă au drept răspuns -
 Tabiet îmi e scrisul până-n inima matematicii...
 „RĂU„-l din numele meu l
 Este cea mai mica "vină" pe care o port -
 Reprezentativ prin sacrul ce vi-l dedic...
 Țstui conținut al numelui meu
 Urma zborului înalt i-o consacru,
 Bună-cuviința fiindu-mi aleasa ruptă din soare
 O consider „osândă„, uluitoare
 Este firescul virtuții, trăit sărbătoare,
 Mereu avându-mă corifeu
 Al tot unitarului meu – cuvânt și splendoare...

CLIPĂ DE SOARE-RĂSARE*Poetei Mhaela Aionesei*

Mă tulbură profund
 Imensitatea sufletului omenesc.
 Hore de stări
 Aprind în mine celestul neordinar
 E grația poeticului –
 Libertatea zborului interstelar –
 Aproape de inimile voastre
 Arestate de inima mea
 Impresionant de armonioase
 Oră a sărutului cu împlinirea
 Ne răspunde prin ea
 Ecoul nostru din noi –
 Select atunci când e vorba de dorul de Țară:
 E singurul prin care rădăcina mai tare mă doare,,
 Inevitabilă clipă de soare-răsare într-o așteptare.

Laura TUGAREV**(Rep. Moldova)****Bob de grâu**

tu fă-mă spic ori bob de grâu
 în toamna ta
 tu aprinde-n mine rug
 să ardă încet și tare
 să ajungă para
 și în nemurire.
 tu iartă-mi cosmosul din gânduri
 și pietrele care mă apasă
 și-mi sângerează mersul spre apus
 tu acoperă cu rugină
 coasa timpului care
 tot seceră
 seceră
 seceră
 spicele
 boabele de grâu și... oamenii...

Strigăt de octombrie

Pe-o muchie de toamnă am lăsat
 o sticlută cu amintiri-
 sobre, violete plânse
 și dizolvate într-un pahar
 cu ploi,
 ploi de octombrie.
 l-am spus timpului
 să mă lase în prăbușire....
 din vară
 el mi-a
 cosit toate grânele din suflet

(continuare în pag. 34)

dându-le libertate cailor
să alerge-prin mine.

***

Într-o toamnă,
străină
Ne-am învelit în galben
Și-am adormit
Și-n vânt sălbatic
Am despiciat anotimpul
Care ne-a născut
dintr-o întâmplare.
Astăzi am fi fost
O pată de roșu- argintiu...

La duel cu viața

Am să chem
viața la duel
prea mult mă doare
osul ei în carne vie rupt.
Am coborât în
înțelesuri inutile
și-am văzut
trădarea ei.
În apusul unui
violet minor
fără cruzime
am să-mpușc
din revolverul tocit
și sângele va curge
ca apa unui râu...
Am s-o las gemând
poate va scurge o lacrimă
și va înțelege cum
e să fii OM.

Vărsătorul

Atât de aeriți suntem uneori
Încât ne vine să legăm
norii
cu o sfoară
Și să-i ghemuim
în palma unui cuvânt.
cu nebunia
unui vărsător
să adunăm vântul
în găleți și-n sticle
iar păsărilor
să le despiciăm cerul
în linii transversale
să rămânem doar noi.
Și-atunci-
în pata unui zbor al libertății
se va întâlni aerul
cu aer
și axa Pământului
se va mișcă
în numele iubirii.

Alb și rece

Între eu și mine
găsesc magma creierului
dezgolită și ușor umedă
cu adevăruri pe care le fabric
și realități fabricate deja.
Între mine și dumneavoastră
se legitimizează o formă de ipocrizie
jonglând cu emoțiile,
în paravanul tăcerii amorțite.
În evantaiul copilăriei noastre
Sufletul era alb-
iar fericirea dăinuia în ludic.
Prin ani...
rămâne alb doar-
pomul, fața și mustața
Iar în suflet apune fericirea
Și oare există ea ?!
Alb și rece
palpațiile dintre noi.
Iubirea devine consubstanțială
lăsată de azi,
la voia întâmplării
Și pașii se împotmolesc
Ei știu deja:
Noi murim în astă lună.
Poate o fi și iarna tristă
De plânge atâta cu omăt...
...Alb și rece e geamul.
Alb și rece e februarie.

Primii fulgi

Primii fulgi
Ca iubirile din adolescență
Prin amintiri viscolește.
Primii fulgi
Acoperă mormintele
Din toamna cea de ieri.
Primii fulgi
i-am decupat încet,
într-o lumină ce naște umbre.
În mai mi-ai spus că:
Am fost proști?!
Și-a mai nins odată.
Primii fulgi
Ne-au amintit de Dumnezeu,
Când noi eram la 100 m adâncime.
Primii fulgi
Au adus și bătlui,
Iar îngerii amorțeau în ceruri.
Primii fulgi
i-am ascuns în mine,
și i-am topit în nopte!

Adrian RACARU

Albumul așteptărilor

Constantin Oancă - **Cântec venit de pe ape**
(file de album) / Editura InfoRapArt – 2018

Cât și cum ne uimește poetul, ar fi cheia lecturii, pentru volumul scriitorului Constantin Oancă, profetic vi-brat: **Cântec venit de pe ape**, un poem călător prin treizeci de oglinzi în care se pierde și se regăsește prin rezonanță!

E o poveste simplă a așteptării care, multiplicată, provoacă însingurarea.

Poetul își împarte izolarea cu Dumnezeu, care, milostiv, îi trimite **"o corabie care nu mai sosește"** și prin asemănare spre a se consola **"poetul i-a făcut iubitei o plecare neterminată"**. (pag.4)

Contemplarea din oglinzi e un țarm nebulos la care cântecul vine de pe ape, ca un abur al trecerii. Scrierea este o mărturisire despre descifrări înnoite de cântecul care vine.

Primirea cântecului e rânduiala liturgică a autorului pentru a-și sfinți așteptarea...

Cartea - poem e un album în care sunt așezate de-barcările clipei, nu este un cântec de lebadă este **„cum le-băda dintr-un cântec venit de pe ape s-a născut"** (pag. 11).

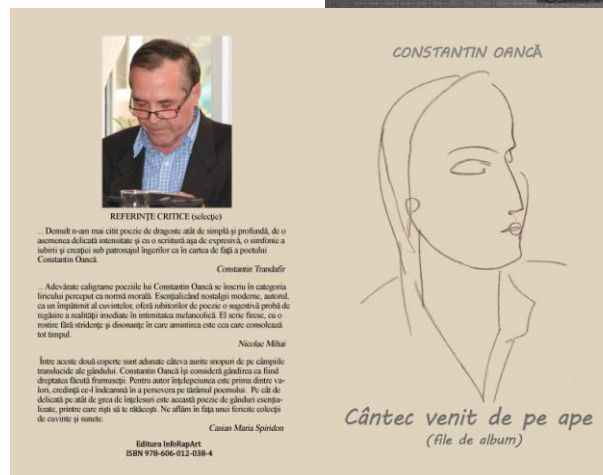
Ca un duh ce vâlurește un potop de iubire între structuri efemere, poemul este ca o melodie. **"O melodie nu poate fi rezumată"** spunea Paul Valery. Căci poemul este - **acea ezitare prelungită între sunet și sens** - re-marca același și iată consonant cu citatul găsim adierea din vers: **"O melodie a cordelor pribeagă printre clipele pianului"** (pag.9).

Suntem o taină cu vocația verticalității umbrite și cu moștenirea în ceruri: **"Trupul meu este din pământ iar sufletul din cer"** și poetul anticipează: **"de aceia știu că cea mai răcoroasă este umbra celor viitoare"** (pag.32) Sunt în volum frământări cerești despre care am spune ca Ioanid Romanescu în Magie "fericit cel care în adâncu-i de pe acum încearcă desăvârșirea"

Și iată și eternitatea prin efect prefigurată cu ironie ca o vestală a paradoxului **"e atâta venire în omul ce pleacă și-atâta plecare în omul ce vine"** și de aici subtilul înțeles al opere **"m-am hotărât să nu plec niciodată și nici să vin vreodată,"** (pag.18).

Poeții nu pleacă și nu vin fiindcă ei nu sânt decât miracole în folosință .

Constantin Oancă nu vine și nu pleacă pentru că este dator prin har să se știe în scris.. **Cântec venit de pe ape** e încă o dovada încântătoare, prin care aflam cât și

cum ne uimește poetul prin cuvânt și prin smerenie când spune: **"Laudă pentru poemul care încă n-a fost scris"** (pag.10).

Dar eu, eu îndrăgesc să aleg lauda, pentru poemul acesta care s-a scris!

Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A.

Sub coordonarea unui grup de scriitori profesioniști, membri ai asociației culturale A.S.P.R.A. - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice, în colaborare cu editura InfoRapArt și revista literară Boem@, a fost reluat proiectul cultural de realizare a unui nou volum colectiv de creație literară - Antologia de Primăvară.

Doritorii se pot înscrie până în data de 31 martie 2019, trimițând creațiile proprii (poezie, proză, eseu, teatru, umor), însoțite opțional de o fotografie de autor și un scurt CV literar, la una din adresele: aspra@inforapart.ro, office@inforapart.ro.

Materialele vor fi selectate și promovate de către o comisie care va coordona întregul proiect.

Cei înscriși vor fi ținuți permanent la curent cu evoluția proiectului, până la apariția volumului, preconizată în perioada 15-20 aprilie.

Mai multe detalii puteți găsi la adresa: <http://www.cenaclu.inforapart.ro/anuntcenaclu.html>

Redacția

Veronica BUMBU
(Rep. Moldova)

GRAI MATERN

Harul Domnului în trudă,
Ne-a lăsat pe-un colț de rai,
Să n-ălțăm la Ceruri rugă
Prin al mamei dulce grai,
Căci ades mă strigă mama -
Tandă voce din adânc -
Demn să trec spre ceruri vama,
Lumini sacre dăruind,

...Încă-i rana sângerândă,
Gerul taie pân- la os,
Dar mă întremează, blândul
Românescu-i glas duios -

Să-ntregim în maluri Țara,
S-o iubim prin legământ
Și să-i ocrotim comoara,
Peste veacuri dăinuind.

Nu suntem decât scânteie -
Trecători pe-acest Pământ -
Triste florile de Sânziene,
Coborâm în asfințit.

Azi rămân un strop de rouă,
Spălând frunza de Pelin,
Fir de iarbă, rupt în două,
Străbat cripta-ntr-un suspin...

Românește-o plâng pe mama,
Simt că nu mai sunt străin,
Trag încetișor năframa
Să văd Cerul mai senin.

Iată, brusc se prinde rana -
Darul Tatălui Ceresc
Îl văd cum stă la sfat cu mama
În graiul nostru românesc.

RUGĂ DE DUMINICA MARE

E luna-Nălțării... Și-atâta poveste-i afară!
Pentru noi a rupt-o Domnul din Rai.
Cununa de spini slăvită e-n plâns de vioară...
Mamă, te-așteaptă căsuța în floare cu noul ei grai.

Candela e-aprinsă, ceaslovul - cum l-ai lăsat...
Din crânguri de dor îți împrăștii miresme,
Bat clopote-albastre spre care *Hristos s-a-nălțat!*
Durerea-mi se zbate în umbra-ți din catapetesme.

...Te văd, cum de zori, primenind, alergând,
La Porțile Raiului prinzi falnici frunzarii
Și-L aștepti în genunchi, făclii aprinzând,
Să se-nalțe la cer de Duminica Mare.

Eu, în lacrimi Îl rog, pentru tine să ia,
Fir sfințit - busuioc de pe masa aleasă,
Și să prinzi și acolo, în cer, de o stea
O crenguță de nuc de la poarta de-acasă.

EVADARE

De-ai ști cum sufletul îmi cere dezlegare,
Ca să cuprindă al vieții necuprins,
Când tu revii pe tainice și nevăzute poteci,
a câta oară,
În micul meu repaos de neînțeleș,
Pustiu și trist.

Un văl feeric -de foc- cuprinde a mea ființă,
Și inima în zbuclim nu pot s-o stăpânesc
Respiră-ntreaga mea făptură miresme adânci
De Tei și Romanițe,
Adie a tămâie și mir Dumnezeiesc.

Și aripi nevăzute mă-nalță spre altare,
Din trupul de durere rupând păcatul greu,
Scăldându-mă în unde de melodii astrale
Setoasă de-mplinire revăd începutul meu.

Sorbesc cu-nfrigare și clipa mă-nfioară,
Lumina orbitoare a suflului etern,
Și-n sânge, și în gând, și-n tot
ce mă-nconjoară,
În dulci sclipiri de soare
Te simt omniprezent

Ce tainice mistere atât de mult ne leagă?
Ce prorocire sacră ascunde lutul mut?
În firea mea, aievea, vorbești de bună seamă,
De parcă mii de veacuri în șir Te-aș fi știut.

ELOGIU SOARELUI

Din Regele Iubirii creat spre-a dăruii,
În toate ce pătrunzi tu, viață generezi.
Lumina-ți tandră, dulce, ne-nvață a iubi,
În Cer și- n fir de iarbă zidirea venerezi.

Ce minunat și sacru e-un Răsărit de Soare!
Domnul din roua lui suflare a cules,
Din raza-i-mir de taină, răsare orice floare
Mărgăritar ales din stele-n Univers...

Tragi flamura-nserării, amurgu-i de rubin,
Peste pleoapa Terrei, încântător, blajin.
Crepuscula retinei se-ndreaptă spre zenit:
Duci greul omenirii în nimbul obosit.

Te fură infinitul... Aș vrea să te opresc!
Sunt mic viețuitor, cum pot să-ți mulțumesc?
Îngenunchez, sihastru, mă-nclin smirnei din Rai
Te rog, umil, în lacrimi - și mâine să răsa!

Elisabeta DRĂGHICI

În amintirea romanțelor de toamnă

Tremură frunza-n portocaliul naiv
 Inima își plânge singurătatea
 Seara adulmecă noaptea-norată
 Jucându-se-n amintiri deșucheate.
 Bilanțul îți cere să-i faci declarații
 Să-i dai certitudini în echilibrul râvnit
 Să-i parafezi finalul romantic
 Cu versuri albe pe-un baldachin.
 Te-ai încrezut uneori, cu un risc feminin,
 În zile senine și nopțile parfumate
 Mai sperai că ai să strângi mici garanții
 Pentru acorduri finale înmiresmate.
 Dar, tremură frunza sub portocaliul naiv
 Iar inima își plânge singurătatea.

Autor necunoscut

Stinghere și terne, zilele trec
 contopindu-se una în alta.
 Le desparte linia subțire dintre două pleoape
 unite pentru un dram de odihnă.
 Le-am marcat pe toate, cu semne și culori
 să le pot comprima în minte
 să nu se amestece cu uitarea.
 Zilele noastre vor ajunge foi minuscule
 într-un tom cu autor anonim,
 dar atât de adânc imprimate în ființa noastră.
 Și-mi place la nesfârșit
 când filele mele se amestecă cu filele tale,
 într-un mod ciudat, imaterial.

Sufletul, pasăre gri

Într-o seară ce-atârna în ciudată
 de limba unui ceas ticăind prea lent
 am auzit sufletul tău tânguindu-se
 ca o pasăre gri, sleită
 de zborul peren al migrației.

Îl știam de astă vară (ți-aduci aminte?)
 când, departe de a înțelege
 cântecul fâlfâitului speranțelor
 se-ncredea inocent în chemarea
 acelu ce promitea oprirea timpului.

Îi ascultam, oarecum întristată,
 prelingerea suspinelor înăbușite.
 Sufletul tău, călător prăfuit,
 își purta, devotat, pasărea gri.

Întâmplarea neînțeleasă

Mărturisea în fața ceștii cu ceai verde,
 ținând mâinile pumn la bărbie
 că avusese în viață o întâmplare
 pe care n-o înțelegea.
 Povestise despre ea tuturor cerșind explicații.

Se-așternuse la povestit, rostind în șoaptă,
 fraze încolăcite și stranii.

Buzele-i fremătau, rostind cuvinte
 Îmbibate cu mister,
 Glasul le ondula într-o muzică
 ce se contura ca un boierou.
 iar ochii,
 amestecau uimirea cu îndârjirea.

Aproape că nu mai știam ce-mi spune:
 mă acaparase în propria-i poveste,
 ireversibil.

Varga Istvan ATTILA

Insecuritatea între real și imaginar Factorul natural

În următoarele trei materiale se va prezenta sentimentul de insecuritate, așa cum este resimțit în lumea artistică contemporană din România. Se încearcă, anume, să fie prezentat, plecând de la date statistice, cât este de real. Când se pune problema cât este de real, bineînțeles, ne referim la originea și motivația sentimentului și nu la sinceritatea și valabilitatea răspunsurilor, deci a trăirii.

Ar fi de precizat că ideea abordării și analizei, în această manieră, a sentimentului de insecuritate resimțit, a venit în urma lecturării lucrării *Homo deus*, de Yuval Noah Harari. În această lucrare autorul, în primul capitol, abordează schimbările care au apărut în secolul nostru în cazul problemelor fundamentale ale omenirii, precum malnutriția, războaiele și epidemiile. În aceste condiții autorul, într-un mod original, aduce la cunoștința lectorului că, pe câmpurile de luptă în 2016 au murit mai puțini oameni decât numărul celor care și-au pus capăt zilelor; de asemenea, lipsa alimentelor face mai puține victime decât obezitatea.¹ Astfel, mi-am pus întrebarea cât sunt de reale fricile și sentimentele noastre de insecuritate.

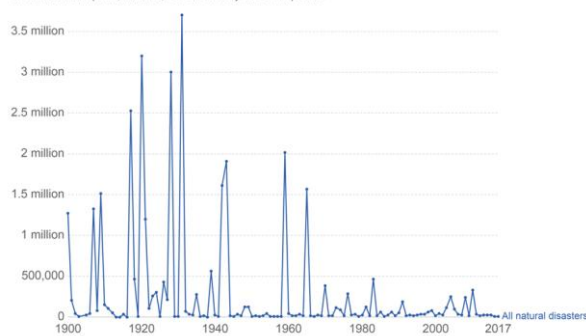
Prin urmare, în acest demers, vom analiza, pe rând, trei mari factori de insecuritate, în comparație cu măsura în care este receptată și, deci, resimțită de lumea artistică. Acești trei factori, care ne-au motivat și ne-au format de a lungul devenirii ca om, fiind: Natura, Foamea și Războaiele. Acești factori, fiindcă de-a lungul evoluției umane au avut un efect major asupra individului, continuă să aibă efect și asupra eului nostru instinctual. Este drept, nu doar acești factori au afectat eul instinctual, printre ei ar putea fi incluși și bolile, mai ales epidemiile, care au decimat omenirea de-a lungul timpului. Însă, din păcate, acest ultim factor de insecuritate nu a fost inclus în chestionarul, aplicat în 2017.

1. Acțiunile și crimele mediului natural

În cele ce urmează se va prezenta sentimentul de insecuritate cauzată de mediul natural. În prealabil, aș dori să subliniez că mediul natural, prin efecte, este printre singurii factori ce nu a putut și nu poate fi controlat de om. De asemenea, de-a lungul evoluției umane, natura a reprezentat din punct de vedere demografic un factor coercitiv. În plus, nu doar că nu a putut fi stăpânit și ea fost un factor coercitiv care modela viața și evoluția vieții umane, într-un anumit teritoriu delimitat, dar până în epoca istorică, chiar și până în epoca modernă, a provocat cele mai mari reglări demografice.²

Number of deaths from natural disasters, All natural disasters
Absolute number of global deaths per year as a result of natural disasters. "All natural disasters" includes those from drought, floods, biological epidemics, extreme weather, extreme temperature, landslides, dry mass movements, extraterrestrial impacts, wildfires, volcanic activity and earthquakes.

Source: EM-DAT: OFDA/CRED International Disaster Database, Université catholique de Louvain - Brussels - Belgium
OurWorldinData.org/natural-catastrophes/ • CC BY-SA

Pentru a descoperii baza concretă a sentimentului de insecuritate cauzat de ostilitatea mediului înconjurător se vor prezenta câteva date referitoare la epoca contemporană, plecând de la analiza diagramei de pe site-ul *Our World in Data*. Deoarece există o întreagă polemică referitoare la când începe epoca contemporană, eu am ales să încep deja cu 1900, an în care mor 1,27 milioane de oameni din cauza catastrofelor naturale, în 1909 cifra deceselor ajungând la 1,51 de milioane, iar în 1917 la 2,52 de milioane. În timp ce, după anul, 1918 - an considerat de istoriografia română și occidentală ca începutul epocii contemporane - în anul 1920, catastrofele naturale au provocat moartea a 3,2 milioane persoane. Anii interbelici nu au adus calmul așteptat nici datorită cataclismelor; astfel, în 1928 au murit 3 milioane de oameni, iar în 1931 s-a înregistrat maximul de 3,71 milioane de victime decedate. În perioada celui de al II-lea Război Mondial nu doar armele au provocat milioane de victime, dar și natura a ucis în 1942, un număr de 1,61 milioane de oameni, iar în anul următor 1,93 milioane. În perioada postbelică, după ce în 1959 se înregistrează 2,01 milioane de decese cauzate de catastrofele naturale, începe un regres care a fost întrerupt în anul 1964, când au murit 1,57 milioane de oameni, însă după aceea regresul va continua.³

Mai este de observat că la începutul anilor 2000, numărul mortalității cauzată de catastrofele naturale, a crescut puțin față de anii 90 ai secolului trecut. Cu toate acestea, nu s-a depășit 100.000 de decese pe an. În deceniul nostru, a scăzut din nou, iar conform statisticilor actuale, în 2016 au murit doar 7.059 de oameni, în urma unor cataclisme, fiind astfel, în momentul actual și ultima cauză a deceselor. În ceea ce privește țara noastră, în anul 2016, în România dezastrele naturale au afectat viața a 1.500 de oameni, fiind cu puțin peste media țărilor vecine.⁴

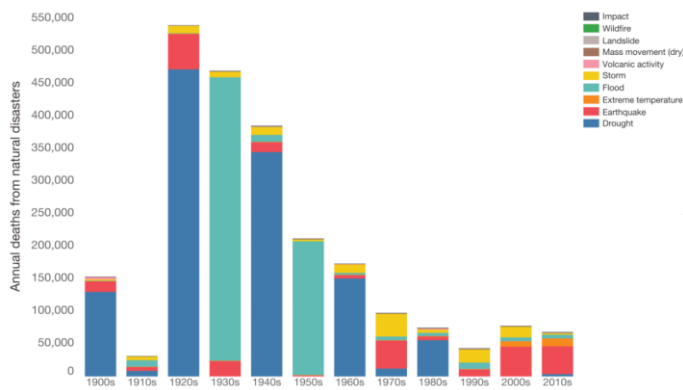
De asemenea, este interesant de observat, că atunci când se vorbește despre dezastrele naturale nu vorbim despre o formă, ci despre o categorie ce cuprinde mai multe forme. În ceea ce privește aceste forme, ele sunt destul de variate, printre ele numărându-se inundații, secete, cutremure etc., așa cum se poate vedea în graficul de mai jos. Prin urmare, pentru o analiză aprofundată, este necesar

(continuare în pag. 39)

să se urmărească și forma în care se manifestă catastrofele naturale.

Global annual deaths from natural disasters, by decade

Absolute number of global deaths from natural disasters, per year.
This is given as the annual average per decade (by decade 1900s to 2000s; and then six years from 2010-2015).

Source: EM-DAT (2017), OFDA/CRED International Disaster Database, Université catholique de Louvain - Brussels - Belgium.
The data visualization is available at OurWorldInData.org. There you find research and more visualizations on this topic.
Licensed under CC BY-SA by the authors Hannah Ritchie and Max Roser.

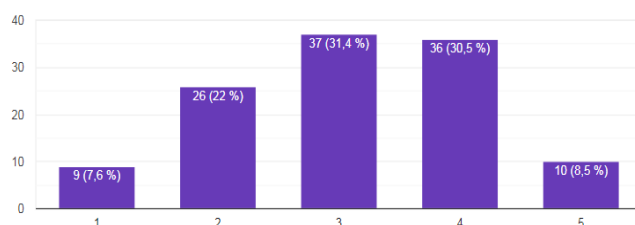
Astfel, se poate observa, la o primă vedere, o schimbare a formelor catastrofelor naturale de-a lungul secolului trecut, iar în al doilea rând, legat de această schimbare, poate fi observat și un efect diferit. Cu toate acestea, două forme de cataclisme au dus la cele mai numeroase decese și anume seceta și inundațiile. Spre exemplu de-a lungul primului deceniu și a anilor 20, 40 și 60 ai secolului trecut, seceta a provocat decesul a mai mult de 11 milioane de decese, iar în anii 20 și 40 datorită inundațiilor, au murit în total aproximativ 6,8 milioane de persoane. Însă, în ultimele două decenii, cele mai multe vieți au fost răpitate de cutremure. Cu toate acestea, în primul deceniu din acest secol și în decada noastră, cutremurele provocând aproximativ 50.000 de decese anual. În timp ce, cel mai mare cutremur din istoria modernă, ce a avut loc în anul 1556, a dus la moartea a 830.000 de oameni, ceea ce este aproape egal cu numărul victimelor din ultimele două decenii.⁵

2. Ce trăiesc artiștii

După ce s-a arătat ce distrugerii cumplite sau mai puțin cumplite, câte vieți, în câte feluri și în ce momente anume a răpus natura, este momentul să vedem cum este perceput de subiect. Sentimentul de insecuritate nu poate fi confundat cu frica. Frica este resimțită spre exemplu în momentul când ne prinde furtuna în parc și ne este teamă că ne trăsnește. În schimb, ne simțim în insecuritate, în permanență, spre exemplu din cauza cutremurelor, iar vara din cauza furtunilor etc. Astfel, sentimentul de insecuritate este mai greu de înțeles, fiindcă nu este o trăire concretă ci una lăuntrică, fiind totuși dat de impulsuri exterioare. Pentru înțelegerea sentimentului de insecuritate este necesară chestionarea, întrebarea eurilor trăitori.

Cât de mult vă simțiți în insecuritate, din cauza ostilității mediului?

118 răspunsuri

În acest context, pentru a descoperi cât de mult se simt în insecuritate eurile trăitoare și creatoarele din cauza ostilității mediului înconjurător, ne putem raporta la chestionarul aplicat în 2017.⁶ În imaginea alăturată de mai sus poate fi observată o diagramă care prezintă numărul răspunsurilor date. Spre exemplu, din 118 artiști, doar nouă se simt în siguranță atunci când vine vorba de natură, în timp ce la zece artiști cauzează chiar trăiri anxioase, iar la cei mai mulți cauzează un sentiment de insecuritate de nivel mediu. Însă răspunsurile pot fi cuantificate aplicând formula de calcul a mediei, procedând în felul următor: $(1 \times 9 + 2 \times 26 + 3 \times 37 + 4 \times 36 + 5 \times 10) / 118 = (9 + 52 + 111 + 144 + 50) / 118 = 2,84$. Ceea ce confirmă că ostilitățile mediului provoacă un sentiment de insecuritate de nivel mediu.

În final, apare următoarea întrebare: dacă catastrofele naturale din prezent cauzează cele mai puține victime, de ce provoacă totuși un sentiment de insecuritate de nivel mediu? Răspunsul este unul complex, fiindcă sentimentul de insecuritate este complex. În primul rând, așa cum s-a arătat, forțele naturii nu au putut și nu pot fi controlate de om, ceea ce îi oferă și omului modern un sentiment de neliniște, chiar frustrare. În al doilea rând, de asemenea, cum s-a arătat, omul aflându-se de-a lungul evoluției ei ca specie în fața ostilității mediului, s-a călit. În al treilea rând, forțele naturii au răpus un număr considerabil de oameni, iar apărarea era aparent imposibilă. Astfel, subiectul percepe în continuare natura ca fiind un motiv de insecuritate și se poate răzvrăti oricând împotriva lui. Fiindcă natura nu poate fi controlată, are o forță dincolo de puterea noastră de percepere; așadar, nu contează prea mult faptul că acum doi, trei ani în urmă a cauzat niște victime, fiindcă asta stătea doar în puterea ei.

Lista ilustrațiilor:

- Figura 1. Sursa imagine: <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat pe data de 12 01 2019
- Figura 2. Sursa imagine: <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat pe data de 12 01 2019
- Figura 3. Sursa imagine: Arhiva personală.

¹ Yuval Noah Harari, *Homo Deus. Scurta istorie a viitorului*, POLIROM, 2018, pp. 7 – 28.

² Livi Bacci Massimo, *Populația în istoria Europei*, POLIROM, 2003, pp. 7 – 9.

³ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁴ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁵ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁶ Chestionarul aplicat în 2017, la un eșantion format din 118 artiști, a fost prezentat într-un articol din BOEMA@. Vezi: Varga Istvan Attila, „Insecuritatea, trăire ce-l aduce pe artist mai aproape de creație?”, în BOEMA@, nr. 116, 10/2018, p. 11.

Cristina ZAHA

Fluorescență

Ținea degetul pe roțița brichetei. Se uită cu frică la ea. Să o aprindă sau nu? Când era mică avea impresia că îi va exploda în față. Își aminti de Zippo-ul bunicului ei. Să o aprindă sau nu? Îi era puțin teamă. Dar, încet, lăsă degetul în jos. În timp ce roțița se învârti, se formă flacăra. Zâmbi copilărește, precum ar fi văzut pentru prima dată cum se aprinde o brichetă.

În tot acest timp îi simțea privirea. Nu putea spune sigur în ce fel o privea. Își dorea să fie cu dragoste și asta o miră. De când îl cunoscuse, persoana lui nu o impresionă în mod deosebit. Era o simplă cunoștință. Trăsăturile lui James nu o atraseră niciodată. Era puțin mai înalt decât ea și avea nasul strâmb. Nu înțelegea cum din senin ceva o fascina la el. Cu toate acestea, avea o incertitudine. El o privea. Atât știa. Însă, cumva îi era destul să se simtă privită.

-Sărut-o, măi, odată! îl auzii pe Oliver beat criță lângă ea.

Jane tresări. Nici nu se gândise ca el să o sărute. I se părea amuzant ce tocmai auzise, așa că își luă brusc privirea de pe brichetă și o îndreptă spre el. James o privea fix, cu seriozitate. „Deci, doar atât fusese. E serios” își spuse. „Și totuși, sunt unele persoane care ascund multe prin seriozitate.” se gândi în timp ce studie gravura brichetei. Îi plăcea. Era simplă, cu niște linii care desemnau valurile unei ape și cu un porumbel în partea de sus. Și bricheta bunicului ei avea o pasăre, însă era un vultur care ocupa toată suprafața brichetei.

-Să știi că te-am visat, i se adresă James după câteva minute, ca și cum vorbele lui Oliver îl încurajară să se confeseze.

Jane puse bricheta pe masă înghițind în sec. Privi scrumiera în care James tocmai ce își stinse țigara și, cu un ton ironic, îl întrebă:

-Și tu mă visezi?

-Te-am sărutat și nu ți-ai deschis gura, a continuat, ignorându-i remarca.

Jane se abținu să nu rânda, așa că îi zâmbi scurt.

-Eu plec! a spus Oliver ridicându-se, lunând în mână paharul cu bere. Ar trebui să intrați și voi! E muzică bună. Văzându-se singuri, Jane deveni serioasă. James nu îi mai spuse nimic. Tăcură amândoi, privind spre geamul ceainăriei din care se auzea vag o melodie a lui Ella Fitzgerald. Lui Jane îi plăcea jazz-ul, așa că fredonă încet versurile, după care își luă haina de pe spătarul scaunului și și-o puse pe umeri.

-E destul de rece, a intervenit James, în timp ce își aprindea altă țigară. Dar, e destul de cald pentru noiembrie.

-Dă-mi, te rog, puțin bricheta.

O studie pentru câteva momente după care Jane îi spuse naiv:

-Să știi că nu ți-o mai dau. Am început să țin la ea. Seamănă foarte mult cu cea a bunicului meu.

-Fii serioasă...

-De unde o ai?

-Am cumpărat-o din Polonia, îi răspunse stingând țigara pe care încă nu o terminase.

-Și bunicul meu tot de acolo a luat-o. Dar prin anii 60,

completă fata.

-Interesant. Acum, dacă îmi permiți, îi spuse glonț, aș dori să mai aprind una.

-Fumezi prea mult...

-Ți se pare, îi răspunse în timp ce își aprinse țigara.

-Nu ți-o dau dacă nu intri să dansăm, îi zâmbi, ridicându-se de la masă și luând bricheta.

-Termin asta și ne vedem înăuntru.

Jane puse jucăuș bricheta în buzunarul hainei, după care își aranjă paltonul pe umeri, și intra în ceainărie.

Se așeză la o masă și comandă un cappuccino. Îl putea vedea pe James prin sticla ceainăriei. Era vis-a-vis cu ea. Vorbea cu ceva indivizi cam de vârsta lui, îmbracați la costum. I se părea atât de degajat. Îi transmitea calm și siguranță. Apoi privi în jur. Erau mulți oameni care dansau pe melodii vechi. Își aminti de Michael. Ultima dată când îl văzuse era în ceainăria aceasta. Nici nu observă când o colegă i se alăturase la masă. Din ceea ce îi spunea, Jane reținu doar că era trecut de ora 1. Reuși să ia câteva înghițituri din cappuccino când James se așeză lângă ea. Era obosită, tristă și îi era frig. Se apropie de el ca să îi spună că va pleca, însă acesta o sărută brusc. Era euforică. Nu simțise nimic. Starea de somnolență o făcea să fie moale, maleabilă. Nu putea să își miște buzele sau corpul. Avea o stare de anestezie și, cumva nu mai conta. Imaginea lui Michael îi era conturată clar, încă mai ținea la el. Se îndepărtă de James brusc. Era tristă și nimic mai mult.

-Acum pot avea bricheta înapoi? i se adresă tranșant.

Jane scoase bricheta din buzunar oripilată. Starea de somnolență se evaporă instantaneu în timp ce îl privea pe James cum se îndepărtează. Terminase de băut cappuccino-ul, după care își luă genta și plecă.

Coborî scările de la tersă și, în semiîntuneric îl văzuse pe Oliver lângă James.

-Vorbește cu ea, îl îndemnă acesta. O să îți pară rău...

-Lasă, îi spuse stins. Este în regulă.

Jane auzi, însă ignoră. Când ajunsese în dreptul lor salută sec, precum ultima jumătate de oră nu existase, după care înaintă pe alea pietruită.

(continuare în pag. 41)

Contemplații

Scrum, descompunere carnală - asta vedea în frunza maronie strivită de pantoful ei. Pași încet pe aleea umedă, privind uneori în urma sa, gândindu-se că și ființa ei începea să fie uscățivă. Se uită la ramurile înnegrite ale copacilor și îi era frică de toamna din sufletul ei. Își continuă plimbarea lăsându-și ghetetele să fie stropite de un pământ moale ce tremura sub greutatea pașilor ei. După un timp se opri brusc. Își ridică privirea înspre cer unde coroanele copacilor se vedeau precum niște puncte maronii, galbene, portocalii, uneori chiar verzi, puncte care păreau aruncate în grabă, puncte pe care le vedea contopindu-se pe pânza cerească și formând un tablou. Se învârtii în cerc fără să-și ia privirea de la cer și simții un fior firav de vânt. Iarba mirosea a apă și simții o energie pură, simții viață în acea pădure muribundă. Își închise ochii și auzi în jurul ei căderea frunzelor. Era un sunet liniștitor. Frunza cobora cu încetinitorul învârtindu-se în drumul ei ca la balet – cu mișcări precise și grațioase. Luă în mână o frunză și i se părea că îi aude pulsul slab cum se estompează, după care o strânse cu putere, sfărâmând-o. Foșnetul ei o eliberă de presiunea zilnică. Simții un miros de clorofilă uscată și deschise ochii – era singură în imensitatea pădurii ruginii. Continuă să meargă ascultând fiercare foșnet, întorcându-se la fiecare freamăt ce venea din spatele ei până când ajunse în fața unui râu. Îi privi pentru mai mult timp apa murdară care curgea calm, dar care tresărea la căderea frunzelor în ea. Își imagina cum o să se descompună acele frunze de la suprafața apei și se gândea că acolo le va fi locul de veci. Își aminti cum era apa în anii precedenți și cum privea, și atunci, căderea frunzelor. Închise din nou ochii, percepând apa râului ca pe un cimitir al frunzelor. Avea un sentiment morbid, dar calm. Era liniște. Privi din nou copacii și parcă întineri. Se îndepărtă de râu, lăsându-se absorbită de pădurea uscățivă. Se uita la copaci, dar în loc să îi privească cu milă pentru schimbarea de care suferă, se bucură de nuanțele lor. Vedea o frunză verde aici, alta gălbuie acolo, precum un mozaic al naturii.

Mai privi pentru o secundă pădurea după care se întoarse pe aleea noroioasă. Studia acum trunchiul ridat al unui copac. Constată că la baza lui se formase un câmp în miniatură cu păpădii. Erau de un galben strident pe margini, umflate precum un moț pufos și miroseau a miere. Tresări pentru o fracțiune de secundă când pe cerul palid văzu năvălind un stol de păsări. Privi cerul până când ultima pasăre își cântă soloul la aripi, după care se aplecase să culeagă o păpădie. Îi privi petalele galbene și observă nuanța portocalie din mijloc. Se gândi că în proces invers se degradează și ființa umană – din exterior spre interior. Se îndreptă de spate și o săgeată fermă a soarelui o izbi în față. „Soare cu dinți”, se gândi în timp se își continuă plimbarea în acel colț retras. Ajunse în fața unor scări crăpate, protejate de un covor de frunze ruginii. Le urcă cu greutate, gâfâind regulat. În fața ei se întindea o alee cimentată, cu balustradă de o parte și de alta pentru a nu aluneca cineva în ramura plâpândă a râului care își făcuse curs prin acea parte de pădure.

-Bunico, aici erai? se auzi strigată de un băiețel. Trebuie să plecăm.

Femeia schiță un zâmbet aproape șters. Înaintă pe cimentul presărat cu frunzele copacilor care zăceau de jur împrejurul aleii și oftă în semn de capitulare. Se simți împăcată cu invazia toamnei și se lăsă convertită la ea. La urma urmei, se gândi ea, toamna e doar un sfârșit care un nou început.

Degenerare

(fragment)

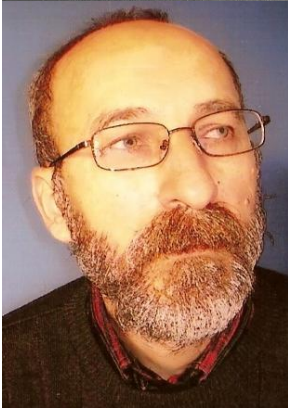
Privi suspicioasă scara tramvaiului și pentru un moment ezită să urce.

-Domnișoară! o atenționează un bătrânul. Urcăți?

Amelia făcuse un pas în spate. Bătrânul urcase iar ușile tramvaiului se închiseră. Fata privi stația pustie, apoi ceasul. Avea puțin timp înainte ca piesa de teatru să înceapă. Își scoase din buzunarul drept o țigară tocită. Îi era cald și regretă că își alege o rochie neagră. Dar, negrul o făcea să se simtă elegantă. Căută în celălalt buzunar o brichetă, după care își aprinse țigara relaxată. Știa că următorul tramvai va întârzia, mereu întârzie. Își contură traseul în minte: două stații până la podul care trece peste râu, una până în centrul vechi și încă două până la teatru. Avea noroc, se gândi, că stația de tramvai era chiar în fața teatrului. De acolo, trebuia doar să traverseze.

Urcase în tramvai cu rețineră. Un miros fetid o determină să înghită în sec. Amelia observă cum razele de soare conturează praful. Tuși din reflex. Senzația de iritație pe care o avea în gât îi readuse aminte că și cu o zi în urmă își spusese că nu se mai urcă în tramvai. De ce se urcase în tramvai?! Privi insistent pata umedă de pe scaunul din dreapta și evită să se gândească ce ar putea fi. Căută cu privirea un loc liber undeva, mai departe. Îl văzu. Făcu un pas în acea direcție când tramvaiul urcă podul pe lângă biserică. Își făcu cruce. O doamnă mai în vârstă se uită insistent la ea. Amelia îi zâmbi, după care cercetă vagonul. Nu era aglomerat. Se așezase la geam iar geanta o puse lângă ea. Dacă va mai urca cineva, o va ridica. [...]

Petruț PÂRVESCU

cărămida de cuvinte

arde-n mine un trup de fată
de femeie sau iubită
ca-ntr-un zid
de monastire trupul anei înzidită
și mă doare
colțul pietrei tâmpla
umărului stâng
și mă doare piramida de cuvinte lăcrimând
doamne
nu-mi săruta gura
ca pe-un sân de fată mare
pe-a ei golgotă vorbirea răstignită
să mă are
să fiu bob
în brazda albă
să-ncolțesc și să dau rod
peste piatra ce mi-e dragă să-nverzească ochiul orb
și să pot rosti azi verbul îngânat de atunci-naainte
de pe gura anei smulge-ți cărămida de cuvinte!

litera ca o rană deschisă

„în memoria unor prieteni dragi”

hora horei
pre pământ și în ceruri
odă lutului cald înflorind în teascuri
verde ramură aguridă peste timp
de la un capăt al trupului la celălalt trup
egal depărtate întind mâinile cărnii
lacrima darurilor
aici și acum
frumoasa mea
trista mea horă a horelor
rărită tot mai mult de prieteni
urcă în cer marginea lucrurilor neterminate
una mai mândră decât alta
una mai fără de cuvinte doamne
mugurii luminii încolțind în psaltiri
vatră a focului
în scorbura veacurilor pururi
cuvântul acoperind litera ca o rană deschisă!

în spatele fiecăruia altul

stai neputincios în ograda ta
și auzi și privești prin perete
vecinu(L)
își devoră femeia ca pe o legumă zeiască

o sugrumă lent strângând-o sistematic în brațe
(vine o acvilă bicefală și acoperă fereastra)
o asfixiază sărutând-o pătimaș pe gură
pe sân și pe gât
pe sfârscul mirat pe bănuț și pe stemă
o paralizează cu sexu(L) între poale
(un stol imens de păsări zboară direct prin perete)

VEZI AUZI MIROȘI PIPĂI

toate acestea și te cuprinde frica disperarea
nebunia fratre

ai vrea să pleci în altă parte
(o singură cameră dă spre pădure)
ai vrea să te duci cumva să-i desparți
să-i aduni
și să-i scazi (găsești că-i uman
creștinește)
dar ceva te reține
ceva te oprește
ceva te țintuiește pe scaun în bucătărie
înjuri printre dinți
și dinții se fac floricele și zaruri în gură
(doamne
mântuiește-Ne
că adevărul se pierde dintre fiii omului)

auzi
si vezi mai departe
femeia se zbate spasmodic între viață și moarte
între moarte și viață
cu capul într-o parte cu ochii pe spate
cu părul în flăcări vâlvoi electricizat dând pe-afară
doar mâinile lui grele mari noduroase săbii acidulate
despică cinstit hotărât trupul femeii înaripate

de sus până jos
de jos până sus
(un flaut de sânge în auz și-n privire)
de la coapse la șolduri de la glezne la buze
trupul ei cald trandafiriu plin de alge lipitori și
meduze

STAIIII strigi
și strigarea în tine plesnește
ca într-o scorbura oul care se naște și zboară

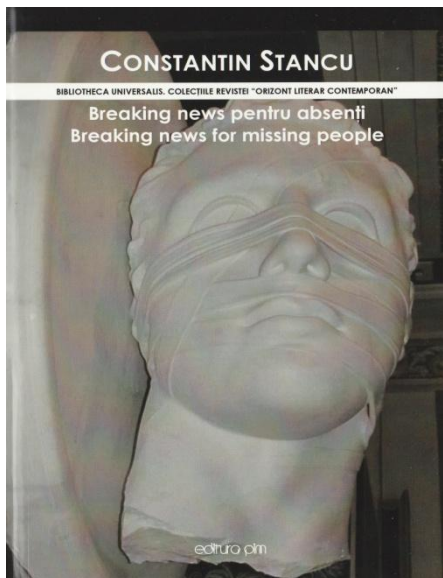
STAIIII gheooorgheee
e-a taaa mă
n-o omorî căinește fratre
dar ei se iubesc nebuni mai departe

în spatele fiecăruia
stă altul
în spatele altuia
stă altcineva
cu țeava florilor de crin la ceafă
cu țeava florilor de crin la ochi
la ureche
la butonieră
la sex

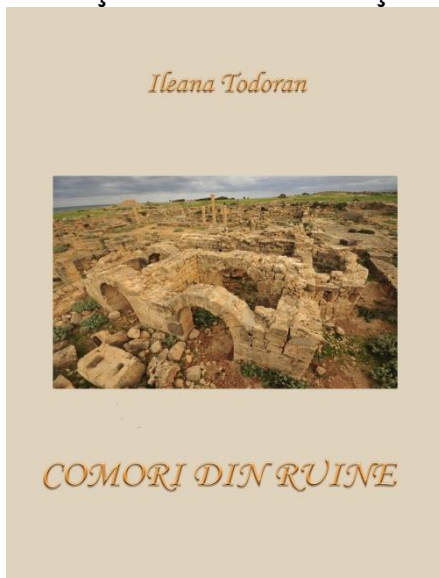
întoarce-Te
ai să vezi doar gaura albă
căderea petalelor și din când în când veșnicia!

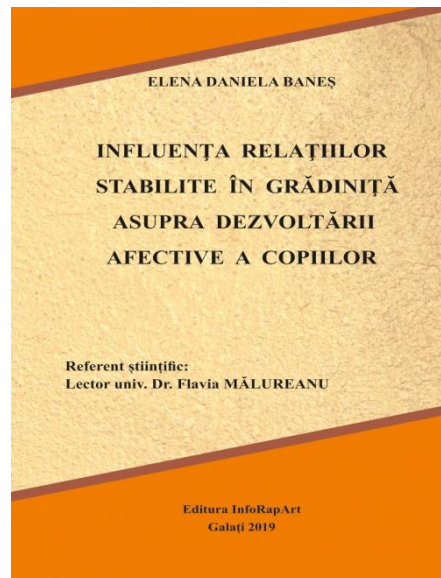
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

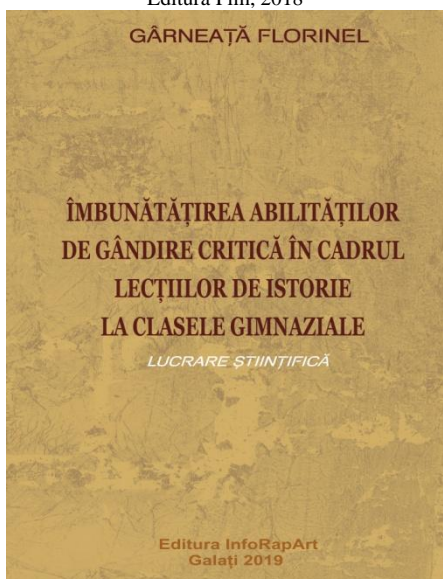
Constantin Stancu – Breaking News pentru absenți
Editura Pim, 2018

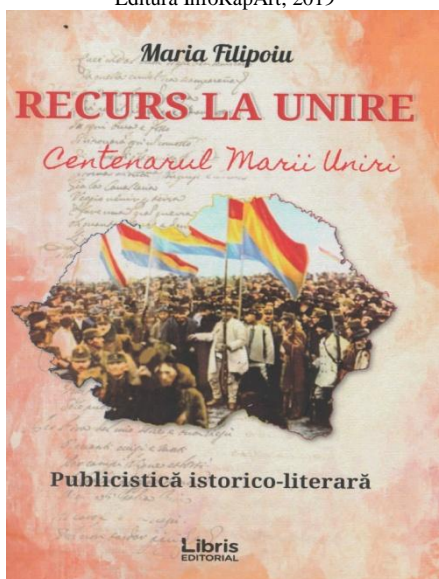
Ileana Todoran – Comori din ruine
Editura InfoRapArt, 2019

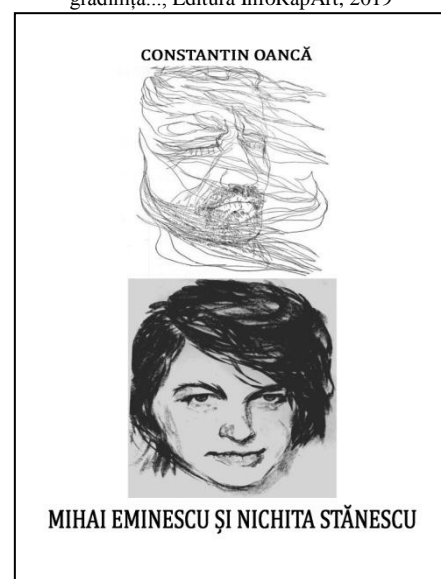
Elena Daniela Baneș - Influența relațiilor stabilite în grădiniță..., Editura InfoRapArt, 2019

Florinel Gârneață – Îmbunătățirea abilităților de gândire critică..., Editura InfoRapArt, 2019

Maria Filipoiu – Recurs la Unire
Editura Libris, 2018

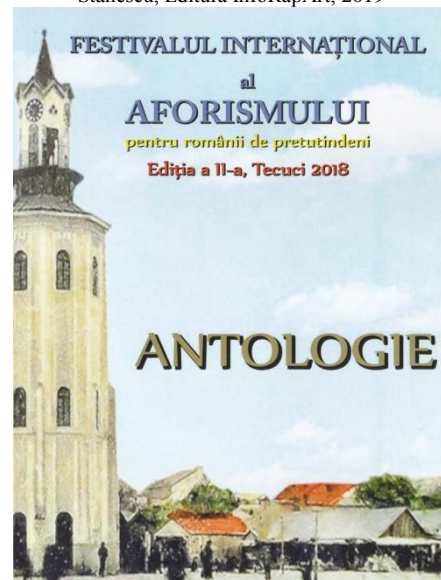
Constantin Oancă – Mihai Eminescu și Nichita Stănescu, Editura InfoRapArt, 2019

Elena Daniela Baneș – Fișe de lucru pentru copiii de 5-7 ani, Editura InfoRapArt, 2019

Florinel Gârneață - Evoluția învățământului din fostul județ Putna, Editura InfoRapArt, 2019

Festivalul Internațional al Aforismului
Ediția a II-a, Tecuci, 2018

A bronze sculpture of a woman holding a globe, with the word 'BOEMA' overlaid in large yellow letters. The sculpture is a full-length figure of a woman with long, flowing hair, holding a globe in her right hand. The globe is textured and appears to be made of a different material, possibly wood or stone. The woman's body is muscular and detailed. The sculpture is set against a plain, light-colored background.

BOEMA

www.boema.inforapart.ro